

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Trepte spre viitor

Sintem aproape, foarte aproape — multe întreprinderi au și făcut-o, ca minerii din Valea Motrului de pildă — să încheiem încă un an. Un an de viață, un an de muncă, un an de acțiune în maratonul nostru frumos spre mai bine. Este primul an al cincinalului 1976-1980 — al șaselea cincinal din istoria României noi, socialiste — perimetru de timp în care ne-am propus atingerea unor piscuri înalte și fără precedent. Ne pregătim, tot prin muncă susținută, eroică, tot prin efort, să-l începem pe cel de-al doilea. Recentă Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, din 2-3 noiembrie 1976, prin hotărârile adoptate, ne direcționează astfel acțiunea în toate planurile vieții economice, sociale, politice, ideologice. Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită în încheierea lucrărilor plenarei, document de o excepțională valoare teoretică și practică, formează, prin impresionanta bogăție de idei, prin analiza magistrală a realităților, prin principialitate și rigoare, prin soluțiile consecvent revoluționare pe care le preconizează, temelia Programului de măsuri adoptat pentru aplicarea hotărârilor Congresului al XI-lea al Partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste. „Pe baza realizărilor acestui an putem aprecia cu deplină satisfacție că am început înfăptuirea noului cincinal în condiții bune, faptele demonstrând realismul planului de dezvoltare economico-socială a țării elaborat de Congresul al XI-lea al partidului”. În industrie, pe primele zece luni ale cincinalului, producția a crescut într-un ritm de peste 11 la sută, realizându-se suplimentar o producție de peste 9 miliarde de lei, având perspectiva ca pînă la sfîrșitul anului să fie de peste 10 miliarde lei. Tot în acest an 1976, s-a realizat cea mai mare producție agricolă din istoria țării noastre, de circa 19-20 milioane tone de cereale, în condițiile unui an agricol nu tocmai bun. Și e bine să reținem, să memorăm și să reflectăm asupra prevederilor că în anul ce urmează vom avea un ritm de creștere a producției agricole superior celui din industrie, adică de aproape 16 la sută. Este pentru prima dată, în ultimii 30 de ani, cînd ne propunem un asemenea salt în agricultura românească.

Dealtfel, planul pe 1977 prevede dezvoltarea în ritm înalt a întregii economii naționale și de aici secretarul general al partidului relevă ceea ce trebuie făcut pentru atingerea lui, menționînd totodată lipsurile și rămănerile în urmă care l-ar putea greva nefavorabil. Accentuează faptul că fiecare uzină, fiecare colectiv de oameni ai muncii, pînă la fiecare secție și echipă să cunoască bine și din timp sarcinile anului viitor. De la planul producției fizice, pe care îl are de îndeplinit,

(Continuare în pag. 3)

CICI IORDACHE ■

Pămînt natal

Eu m-am născut pe acest pămînt.
El m-a crescut, mi-a dat cuvînt.
Și-n pămîntu-acesta am să mor —
Ce a-nviat de-atîtea ori.

HORVATH IMRE ■

În românește de
ANDREI BODOR ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări expuse la Anuala de grafică 1976. În fotografie: EMILIA BABOIA: „România, sol al colaborării și păcii între state”. Reproductorile aparțin foto-reporterului nostru EMANUEL TÂNJALA

Ce așteaptă cea de-a unsprezecea generație de muncitori ai Reșiței?

Cu bizară ea arhitectură a furnalelor, Reșița n-a fost nicicînd în decursul istoriei sale de 205 ani un oraș de provincie. Nici în viziunea scrierilor lui Sadoveanu, nici în cea a lui Ioan Slavici. Dimpotrivă, a fost un oraș căruia nici în trecut nu i se potrivea epitetul de loc unde nu se întîmplă nimic, pentru că acolo se întîmplau chiar destul de multe. Ca dovadă, faptul că produse din Reșița, poduri, șine, locomotive... au fost expuse și vindute încă pe la sfîrșitul secolului trecut în mai multe țări europene. Și ca un element de curiozitate, cităm spusele unui inginer francez, după care și oțelul din Reșița a fost folosit la construcția turnului Eiffel din Paris.

Reșița, leagăn al siderurgiei românești, al construcției de mașini grele și cel mai mare producător de oțel al țării pînă în anul cincizeci, a fost metropola necontestată a metalurgiei noastre. Apoi, ca un părinte grijuliu, a început să producă construcții metalice și mașini grele pentru uzine noi, tinere și să-și trimită fiii, muncitori calificați și ingineri, în toate colțurile țării, pentru a pune și ei mîna la ridicarea industriei noastre socialiste. În orașul coșurilor înalte de pe Bîrzava,

cu vechile sale uzine siderurgice și ateliere mecanice, cu ale sale șase cimitire bătrîne și două mai recente, s-au perindat vreo 9 pînă la 10 generații de muncitori, care și-au predat rînd pe rînd ștafeta cunoștințelor profesionale și a experienței lor umane.

Ca invitat la „Zilele culturii reșițene 1976”, îi se poate întîmpla ca să te simți chiar în orașul tău natal ca într-o lume nouă. E drept că nu te rătăcești în ulițele sale vechi sau chiar în străzile sale moderne și nici chiar în recentele sale hale uzinale, dar intensitatea impresiilor noi, resimțite cu aceeași intensitate de vechii cunoscuți și prieteni, ba chiar și de străini de localitate, sînt copleșitoare. Mai cu seamă privești acestui suvoi de tineret, ce inundă străzile, șantierele, uzinele și locașurile de cultură și care imprimă vieții cotidiene pecetea elanului și cutezanței sale fără de margini.

(Continuare în pag. 2)

ANTON BREITENHOFER ■

Lumină de toamnă

Lumina care mîngieie privirea
dinspre avutul toamnei spre zăpezi
cînd se purifică și plînge firea
și se-aurifică, după cum vezi.

Fruite străvechi se-așează în cămări,
pe scrin, pe masă, n palmă și-n
panere
căci zei prietnici le-au văpsit cu zări
și le-au încins cu soare și cu miere.

Desprinde fructe în rostogolire
prin ierburi, la ospătul meu păgîn.
Luați, mincați! Trifoi în patru fire
mi-s patrafire tristului jupin!

Cu domnul Ionathan frumos se mută
spre-amiezi, obrazul meu autumnal
și scapără cu doamna Bergamuthă
la al recoltelor extatic val.

Culoarea și parfumul în sigiliu
de timp și spațiu, mă adevăresc.
Exult ca-n Georgicele lui Virgiliu
trecutul meu frumos și-mpărătesc.

Iar cînd spre Nord, european se sule
stîngher, ultimul lest de calendar,
eu voi sosi pe praguri cu-o gutuie
cu bulgărul de aur și de har.

El va păstra din vară toată firea
și tari, neputrezitele grămezi.
...Lumina care mîngieie privirea,
dinspre avutul toamnei, spre zăpezi.

AL. ANDRIȚOIU ■

DIN SUMAR:

■ Avem nevoie de o epopee națională la fel cum avem nevoie de o literatură contemporană radicală și revoluționară (pag. 7)

■ Ziua — noaptea — ceață — vînt — gheață — nuntă — botez, Dunărea e merseria mea (pag. 4)

■ Ilegalități și abuzuri comise de oameni pentru care respectarea legii e nu numai o obligație cetățenească, ci și una profesională (pag. 19)

■ Pescari — Coronini, un sat ancorat la țărșorul timpilor care vin (pag. 12-13)

„...asigurând îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, ne îndeplinim răspunderea pe care o avem în fața poporului nostru și, totodată, aducem o contribuție importantă la cauza socialismului, a colaborării internaționale, a păcii în lume”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

pină la parametri de calitate ai fiecărui produs. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat faptul că nici o întreprindere nu-și va putea socoti sarcinile îndeplinite realizând și raportând doar planul producției globale, ci planul producției fizice. Dacă avem de realizat 10 milioane tone huiă, dădea un exemplu, apoi acestea să fie date țării neapărat, în timpul planificat.

Hotărîtor pentru îndeplinirea sarcinilor din industrie ca și din agricultură, în directă legătură cu calitatea produselor, este și rămîne aspectul tehnologiilor de producție. Acestei probleme, secretarul general al partidului i-a acordat din nou în cuvîntarea sa un spațiu larg. „Se impune ca, încă din 1977, să obținem o schimbare radicală a mentalității în acest domeniu, să realizăm o adevărată revoluție în gîndirea cercetătorilor și inginerilor tehnologi”.

Economiile ce se preconizează a se obține prin reorganizarea activității de investiții vor fi îndrumate, spunea secretarul general al partidului, spre construcția a încă 120 000 de noi apartamente și circa 40 000 de garsoniere destinate familiilor tinere, fără copii — ceea ce înseamnă circa 160 000 de locuințe noi. Astfel, în acest cincinal se vor realiza circa 980 000—1 000 000 de locuințe, aproape de două ori mai mult decît în cincinalul precedent. O cifră fantastică, o cifră care ea însăși ne reconfirmă că omul și problemele sale sînt în centrul, sînt în atenția permanentă, sînt finalitatea politicii partidului nostru. Astfel găsim legătura intimă, legătura dialectică între toate aspectele ridicate în magistrala cuvîntare. Și atunci cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se ocupă cu minuțiozitate și atenție de calitate produselor, de la cea a oșelului la cea a tricotașelor și stofelor pentru hainele noastre, a mobilei pentru apartamentele noastre, și cînd vorbește de cantitatea, diversitatea și calitatea produselor industriei alimentare, ca și despre programul pentru dezvoltarea legumiculturii și a producției de cartofi, în vederea aprovizionării populației.

Desigur, în același context al grijii pentru ridicarea nivelului nostru de viață se inscriu prevederile referitoare la reducerea duratei săptămîinii de lucru, la perfecționarea sistemului financiar, în speță la introducerea unui nou regim de impozite, la mărirea retribuției oamenilor muncii.

Un alt fapt important pe care ni-l va aduce anul 1977, în conformitate cu prevederile Congresului al XI-lea al partidului, este introducerea unui nou regim de impozite. În locul impozitului pe retribuție plătit de fiecare om al muncii se va introduce impozitul pe retribuție plătit de întreprinderi și instituții.

În același spirit al grijii față de om, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în cuvîntarea la recenta plenară, că în cursul anului viitor va trebui să se acționeze mai hotărît și pentru îmbunătățirea organizării asistenței sanitare, pentru lichidarea spiritului negustoresc care își face loc în acest domeniu, ca și pentru mai buna organizare a odihnei oamenilor muncii.

Pentru ca în toate sferele vieții economice și sociale să se instaureze acel climat comunist de muncă, de efort colectiv, de etică și echitate socialistă, secretarul general al partidului arăta că este necesar să se acționeze cu și mai multă fermitate pentru aplicarea hotărîrilor Congresului educației politice și al culturii socialiste. Formarea omului nou cu o conștiință înaintată este parte integrantă din Programul partidului, iar activitatea ideologică, politico-educativă reprezintă un factor de o deosebită importanță în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, în înaintarea României spre comunism.

Desigur, fiecărui român îi rămîne în minte și în suflet, ca un îndemn și ca o chemare, această memorabilă frază rostită de conducătorul nostru :

„Pînă la urmă, noi aici, în România, putem acționa direct, ne putem asuma răspunderea pentru felul cum construim socialismul, asigurînd dezvoltarea, înflorirea țării noastre și contribuind la creșterea prestigiului socialismului în lume”.

Exprimînd voința și adeziunea întregului nostru popor, Marea Adunare Națională a dezbătut și adoptat legi de o deosebită importanță pentru destinul colectiv al poporului nostru

Joi, 4 noiembrie, în prezența secretarului general al partidului nostru, a altor conducători de stat și de partid, s-au deschis lucrările celei de-a IV-a sesiuni a legislației a VII-a a Marii Adunări Naționale. Exprimînd plenar voința și hotărîrea unei națiuni ce-și făurește în mod conștient propria sa istorie prin armele rațiunii și practicii sociale, înalful for legislativ al României socialiste a dezbătut și aprobat legi de o mare importanță pentru viitorul României socialiste. Recentă sesiune rămîne o nouă dovadă a faptului că descoperirea și introducerea noului în toate domeniile de activitate reprezintă o acțiune integrată organic în activitatea Partidului Comu-

nist Român, care în orice împrejurare pornește de la o concepție dialectică, procesuală, a edificării socialismului, apreciind teoria nu ca o entitate deasupra vieții, ci ca pe un instrument activ al practicii revoluționare.

În acest spirit creator, într-o activă și severă cunoaștere și respectare a cerințelor obiective ale realității, au fost dezbătute și adoptate proiectele de lege și buget pe anul 1977. Elaborate sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1977 și Bugetul de stat pe anul 1977, întruchiează preocuparea permanentă a partidului

nostru pentru dezvoltarea economică și socială a țării în condițiile revoluției tehnico-științifice, pentru afirmarea mai deplină a economiei naționale în cadrul diviziunii mondiale a muncii. Întrunind largă adeziune a clasei muncitoare, a tărâniimii și intelectualității noastre, și exprimînd hotărîrea și marea capacitate a comunistilor noștri de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, cele două documente constituie o bază trainică pentru creșterea continuă a prosperității țării, a ridicării nivelului de trai al întregului nostru popor. Muncind mai bine, vom trăi mai bine. Tocmai de aceea, întreaga națiune este chemată să-și optimizeze eforturile prin organizare superi-

oară, prin muncă de calitate, prin gîndire revoluționară.

În atenția deputaților au stat apoi proiectul de lege privind recrutarea și repartizarea forței de muncă și proiectul de lege privind încadrarea într-o muncă utilă a persoanelor apte de muncă. Cele două proiecte, investite la ora actuală cu putere de lege, prin votul participanților, oglindesc o stare de fapt: într-o țară în care poporul este producător al bunurilor materiale și spirituale, fiind în același timp și proprietar unic al mijloacelor de producție, într-o asemenea țară orice risipă de forță de muncă este incompatibilă cu normele eticii și echității socialiste, chiulul, trîndăvia oferind teren fertil pentru apariția actelor antisociale. Între muncă și morală — ne-o dovedește experiența milenară a societății omenești — legătura nu poate fi decît indisolubilă.

Pe ordinea de zi a mai figurat de asemenea și proiectul de lege privind economia vinatului și vînătoarea, a cărui adoptare va asigura prin forța legii o mai rațională și judicioasă gospodărire a patrimoniului nostru faunistic, al acestei mari bogății naturale, România fiind, după cum se știe, una dintre puținele țări europene care mai asigură condiții optime de viețuire tuturor speciilor de vînat.

Elaborate într-o concordanță strictă cu cerințele obiective ale realității, prin aplicarea creatoare, diferențiată, a principiilor generale ale marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării noastre, noile legi adoptate marchează o nouă etapă în practica revoluționară a Partidului Comunist Român, un nou instrument de lucru în transformarea societății, în îndeplinirea cu un ceas mai devreme a istoricelor hotărîri elaborate la cel de-al XI-lea Congres al partidului nostru.

LIVIU TIMBUS ■

Împreună cu directorul general al I.T.B., mai departe despre transportul în comun al bucureștenilor

— Tovarășe director general, pentru că obiceiul nostru e să revenim asupra chestiunilor dezbătute sau măcar anunțate în revistă, iată-ne astăzi, după mai bine de un an de la publicarea unui amplu interviu privind problemele I.T.B.-ului, ascultându-vă din nou. Ce s-a mai întâmplat de atunci, tovarășe inginer Stoian?

— Parcul nostru de vehicule s-a mărit considerabil, s-au înființat linii noi, s-au prelungit trasee și, evident, s-au petrecut și o serie de fapte mai puțin îmbucurătoare, în sensul că lumea a mai așteptat prin stații, taxatoarele noastre și-au mai ieșit din pepeni și așa mai departe.

— Vreți să detaliați?

— Datorită grijii permanente a primăriei, I.T.B.-ul a primit, în cursul anului 1976, 39 de troleibuze noi, 189 de autobuze și 41 de tramvaie de mare capacitate, ceea ce a permis întreprinderii să înființeze în același interval 8 linii noi și să prelungescă 11. Dintre deschiderile de trasee aș aminti linia de tramvai 14 barat, de la Granitul la Piața Muncii, troleibuzul 89, care leagă Vatra Luminoasă cu Gara de Nord, 31 barat, autobuzul 84 barat, de la Valea Oltului la Piața Mihail Kogălniceanu și altele. Totodată, s-au modificat și prelungit o serie de linii, tramvaiul 30, spre exemplu, ajungând în prezent până la Podul Ciurel, iar autobuzele 101, 107 și 111 R întorcând la poarta numărul 4 a întreprinderii „23 August”.

— Pe ce bază s-a procedat la modificările de care aminteați?

— În urma solicitării oamenilor muncii sau a diverselor unități economice, după o analiză amănunțită a posibilităților și, firește, după capacitățile avute la dispoziție. Dealtfel, aș vrea să știți că primim anual peste 150 000 de rapoarte și propuneri, unele total justificate, iar altele făcute, ca să zic așa, de florile mărilor, doar pentru că oamenii au dreptul să scrie. Împinsă până la limitele birocrăției, treaba asta începe să ne deranjeze în muncă, întrucât avem mult personal blocat cu rezolvarea cererilor cetățenilor, din care o sumedenie n-au nici un temel.

— De exemplu?

— Ni se cere în permanență reducerea distanțelor dintre stații prin înființarea de opriri intermediare, deși media distanței dintre stațiile transportului în comun este la București de numai 465 de metri, cea mai mică din Europa. La Sofia, bunăoară, media nu coboară sub 800 de metri, iar la Paris sau New York ea depășește cu mult un kilometru. Cum e la noi, am să vă dau un exemplu. La 125 de metri de cimitirul Ghencea există o stație I.T.A., dar cetățeanul vrea să ajungă acolo numai cu I.T.B.-ul, drept pentru care scrie și iar scrie, revine și reclamă, deși pe mine, întreprindere, prelungirea liniei de tramvai de la bulevardul Moghioroș la cimitir m-ar costa cu aproximație 20 de milioane de lei! Una e că nu-i am, dar dacă i-aș avea disponibili, tot nu i-aș folosi acolo.

— Dar unde i-ați folosi, tovarășe director general?

— Ei, parcă n-aș avea unde?! Iată, de exemplu, aș asfalta strada Latină, ca să putem intra cu autobuze articulate pe linia 74, una dintre cele mai lungi linii de transport în comun din lume. Măsoară peste 20 de kilometri și are nici mai mult, nici mai puțin de 16 stopuri! De regulă, ea e deservită de 56 de vehicule, dar cifra e insuficientă, mai ales în orele de vîrf. Soluția primă s-ar lega de introducerea mașinilor articulate, dar acestea n-au spațiu pe strada Olari, iar Latina e neasfaltată.

— Aceasta este situația pe un traseu. Ce se întâmplă, tovarășe director general, pe celelalte? Cu alte cuvinte, ce-i lipsește I.T.B.-ului ca să circule mai mult și mai bine?

— Am să plec de la câteva cifre. În Bucureștiul de astăzi, oraș cu cea mai aglomerată circulație de suprafață a transportului urban din Europa, pentru a face față traficului fantastic de călători, mai ales în orele de vîrf cînd transportăm sute de mii de călători cu o frecvență de pină la 9 secunde pe sens, pe Magheru, de exemplu, unde traversează 40 000 de cetățeni în 60 de minute, dimineața, am avea nevoie de 1 450 de autobuze în fiecare dimineață. Noi circulăm cu maximum 1 300, din cauze mai mult sau mai puțin obiective.

— Care ar fi acestea, tovarășe Stoian?

— Unele țin strict de deficiențele noastre organizatorice, de marea fluctuație de personal de la I.T.B. Am să exemplific. De la începutul anului 1976, am angajat sau școlarizat 1 151 de conducători de vehicule, pierzînd 1 117, la decizia noastră sau a oamenilor. La încasatori situația e aceeași. 1 279 de angajați la 1 257 plecați deși, vă rog să țineți seama de acest argument, retribuția de bază a unui încasator a crescut de la 282 de lei pe lună, cît era în 1952, la 1 640 de lei, în condițiile în care costul unui tramvai, ca să dau un exemplu, a devenit de 10 ori mai mare în același interval, fără ca valoarea unui bilet de transport să se scumpească. Mai bine de jumătate din lucrătorii noștri de la volan sau dintre taxatori sînt flotanți, unii din județe de la sute de kilometri distanță, o sumedenie dintre ei n-au locuințe corespunzătoare etc., de unde absențele nemotivate sau întârzierile la ieșirea pe traseu, nu mai multe decît în alte părți, dar ușor de detectat, de vreme ce activitatea noastră se desfășoară în public, sub ochiul cetățeanului.

— Vă propun să reveniți la cauzele care conduc la neieșirea pe traseu a autobuzelor care ar trebui să asigure, după statistica dumneavoastră, ritmicitatea circulației.

— Lipsa pieselor de schimb și uzura mașinilor. Uzura a ajuns cam la 50 la sută, dar ea va fi rezolvată în parte prin noile dotări. Vom primi pină la sfîrșitul anului în curs, datorită grijii primăriei, încă 150 de autobuze, 40 de troleibuze și 19 tramvaie V 3A, dar problema pieselor de schimb continuă să ne dea mari bătăi de cap de care, ca să fiu sincer, antinevralgicele n-au cum să ne scape.

— Exemple concrete, tovarășe director general?

— Lucrăm cu 9 tipuri de autobuze, din care unul singur, Roman 112 UD, e de fabricație românească. Ei bine, prin coordonatorul nostru de balanță, M. T. Tc., am primit anul acesta numai 15 la sută din necesarul de piese normale de la M.I.C.M. și aceste 15 la sută dezasortate! Ca să fiu mai explicit, am să arăt că din valoarea unui autobuz nou 5 la sută înseamnă obligatoriu piesele de schimb, ceea ce vrea să spună că I.T.B.-ul a primit numai 15 la sută din suma totală de 5 la sută, ceea ce e de domeniul neglijabilului, ca să nu mai punem la socoteală și piesele care nu intrau în necesar și de care am fi avut nevoie ca de aer.

— Ce piese vă lipsesc în mod deosebit?

— Pompe de injecție, pistoane, segmenti, burdufuri și așa mai departe, din cauza lor mașinile noastre stînd pe dreapta sau poluînd exagerat.

— N-ați încercat, ca să zic așa, unele soluții proprii?

— De la caz la caz, am procedat cum am știut și cum am putut. Iată un exemplu. În vară, ne-au stat imobilizate în plină stradă 200 de autobuze din cauza lipsei pernelor de aer, iar cînd zic în plină stradă nu exagerez, căci aproape 2 000 de vehicule ale I.T.B.-ului n-au condiții de cazare și, implicit, de întreținere, dar asta e altă poveste. Neavînd pe unde scoate cămașa, le-am confecționat noi la Atelierele centrale, după care le-a asimilat Uzina de anvelope de la Florești, promițînd să le producă pe scară mare și în scurt timp. Nici n-am apucat bine să ne bucurăm că am rezolvat un bai, că am și fost anunțați că renunță din cauza planului și a nerentabilității produsului respectiv. O poveste asemănătoare s-a petrecut și cu pompele de injecție. Toate cele 477 de R 112 UD sînt lipsite de pompe de injecție de rezervă, iar pompa asta, cît e de mică, dacă se defectează, ține mașina pe loc. Din cauza lor, mașinile noastre care merg consumă carburant cu nemiluita și poluează. Ce ne-am zis? Hai s-o rezolvăm și pe asta, drept care ne-am deplasat la Uzina de pompe din Sinaia, cu acte în regulă. Oamenii de acolo s-au arătat binevoitori să ne ajute și, totodată, să limiteze importurile, urmînd unei sarcini de partid de mare importanță economică. Aveau tot ce le trebuia pentru producerea pompelor de injecție, mai puțin 3 repere ce urmau să fie livrate de „Steagul roșu” Brașov. Dacă primim de la Brașov cele 3 poziții, ni s-a spus, într-o lună vă dăm 200 de pompe. Ne-am deplasat la Brașov.

— Tovarășe director general, să ne întoarcem la discuția de mai devreme. Spuneați că 74 are o mulțime de stopuri care, firește, atentează la ritmicitatea fluxului. Sînt ele într-adevăr justificate?

— Sînt foarte multe, dar sînt necesare căci s-a plecat de la principiul că e mai bine să evităm un accident decît să venim în stație cu un minut mai devreme. Din păcate, nu s-a rezolvat problema „undei verzi” și nici pasaje subterane n-avem suficiente, ar fi absolut necesare treceri pietonale pe sub arterele rutiere la încrucișarea străzii Academiei cu Calea Victoriei, la rondul de la Rosetti, în Piața Romană, unde funcționează în prezent 3 temporizări, dar stopurile sînt, ca să zic așa, un rău necesar. S-a plantat semafor la intersecția bulevardului Dacia cu strada Polonă, am încetinit automat viteza de circulație, dar nu mai avem accidente de altădată. Cît despre 74, care văd că vă interesează în mod deosebit, mergeți cu el?...

— Nu. De pe bulevardul Șulea se circula mai ales cu 111. Cînd vine...

— 74, ca să reiau, ar trebui să-i secționăm traseul în două, ca să nu mai fie nevoie să traverseze Magheru, unde se pierde cel mai mult timp. Un traseu de la U.R.E.M.O.A.S. la Știrbei Vodă, să zicem, iar un altul de la Granitul la Grădina Icoanei. Am testat publicul călător și opiniile au fost cu totul împotriva, așa că ne-am conformat.

— Poate că publicul n-avea dreptate.

— În raporturile cu I.T.B.-ul știți cum e, publicul are întotdeauna dreptate. De cele mai multe ori are, dar uneori, îmi pare rău că trebuie s-o spun, mai avem și noi.

— Cînd, tovarășe inginer Stoian?

— După statisticile noastre, sînt destul de puține urcări și coborări din mijloacele transportului în comun, dar nu plătesc. Evident, nu pe toți îi depistăm.

Pentru că am impresia că vă plac cifrele, am să vă furnizez câteva. Pe cele 9 luni ale anului în curs, organele noastre de control au încheiat 24 000 de procese verbale de contravenție, iar suma care s-a încasat, pe loc sau ulterior, pentru neplata călătoriilor pe I.T.B., se ridică la 8 milioane de lei.

— Tovarășe director general, sînt convins că, în ciuda amabilității dumneavoastră, întrebările mele nu v-au făcut nici o plăcere. Iată, de data asta nu vă mai întreb nimic, vă las pe dumneavoastră să vorbiți despre un capitol din viața întreprinderii, care doriți.

— Să vă spun ceva ce nu se vede nici din tramvai, nici din stațiile de autobuz. Am construit o școală minunăță pentru șoferi, dotată modern, cu videocasetofoane și simulatoare, din dorința de a ne forma șinguri personalul și de a-l fixa, pentru că, să știți, la I.T.B. există conducători auto serioși și muncitori care cîștigă, în condiții de vechime și de lucru intens, peste 6 000 de lei pe lună. Cantina noastră centrală servește peste 5 000 de mese pe zi, iar la minicantinele de la autobuze punem la dispoziția oamenilor, începînd de la ora 4 dimineața, crenvurști calzi, sandvișuri, ceai. Căminele de nefamilisti ale I.T.B.-ului oferă 3 000 de locuri în condiții civilizate, de unde se vede că grija față de om este la noi nu o vorbă frumoasă, ci o realitate concretă. Cu asta am terminat, vă rog să mă forțați în continuare.

— Tovarășe director general, de ce circula uneori vehiculele I.T.B.-ului în caravane?

— Din cauza gîturilor circulației, a statului exagerat la cap de linie, din cauza nedecalarilor orarului de începere a lucrului la unele unități, îndeobște în zona centrală a orașului, din cauza stopurilor și, cum am mai spus, datorită faptului că orașul n-a fost gîndit la vremea lui pentru un trafic așa intens. Pînă nu va fi dat în folosință metroul, pînă nu vom putea exploata liniile periferice, lucrări în curs de execuție, pînă cînd sistematizarea străzilor, efectuată în multe părți nu se va extinde, vom avea mari greutăți, obiective și subiective, în transportul în comun.

— Ce mi-ați spus mă obligă, regret, la un nou de ce. De ce se stă prea mult la cap de linie, tovarășe Stoian?

— Pentru că nu toți oamenii noștri din control au experiența și autoritatea cerute. Am încercat să alcătui un corp de control cu adevărat de elită, dar n-am izbutit pentru că, nu-i așa, un șofer respectabil și experimentat care cîștigă, să zicem 4 mii de lei pe lună, nu va accepta niciodată să intre în control numai pentru că, teoretic, îl avansezi în funcție, luîndu-i totodată o mie de lei pe lună, dacă nu mai mult. Așa că am apelat și la lucrători mai tineri, pe care unii șoferi nu-i prea ascultă sau care, pur și simplu, nu-și fac datoria. Cînd îi depistăm, deși e cam ciudat să controlezi controlul!, îi sancționăm, cînd nu, întîrzie vehiculele pe traseu și lumea ne reclamă la „Flacăra”.

— Vă mulțumesc pentru atenție și vă rog să zăboviți asupra nedecalarilor orei de începere a lucrului la unele întreprinderi. Nu există în acest sens, după cum știți, o recomandare expresă a Comitetului municipal al P.C.R.?

— Ba există, numai că recomandările nu-s lege și fiecare le ia cum crede de cuviință, căci legal ora de începere e stabilită în fiecare unitate de Consiliul oamenilor muncii. Să exemplific. M.I.C.M.-ul nu începe la 8, cum i s-a recomandat, după sondajele de rigoare, ci la 7.30. Forexim-ul a preferat ora 8 în loc de 8.30, iar M. C. I.-ul 7.30 în loc de 8. M.A.T.M.-ul, căruia i s-a sugerat ora 8.30, a decis pentru 6.30, de unde o serie de încurcături în buna circulație rutieră căci, ca să iau un alt exemplu, I.T.B.-ul scoate zilnic din Balta Albă, în numai 2 ceasuri, peste 100 000 de oameni pe doar 2 artere de circulație.

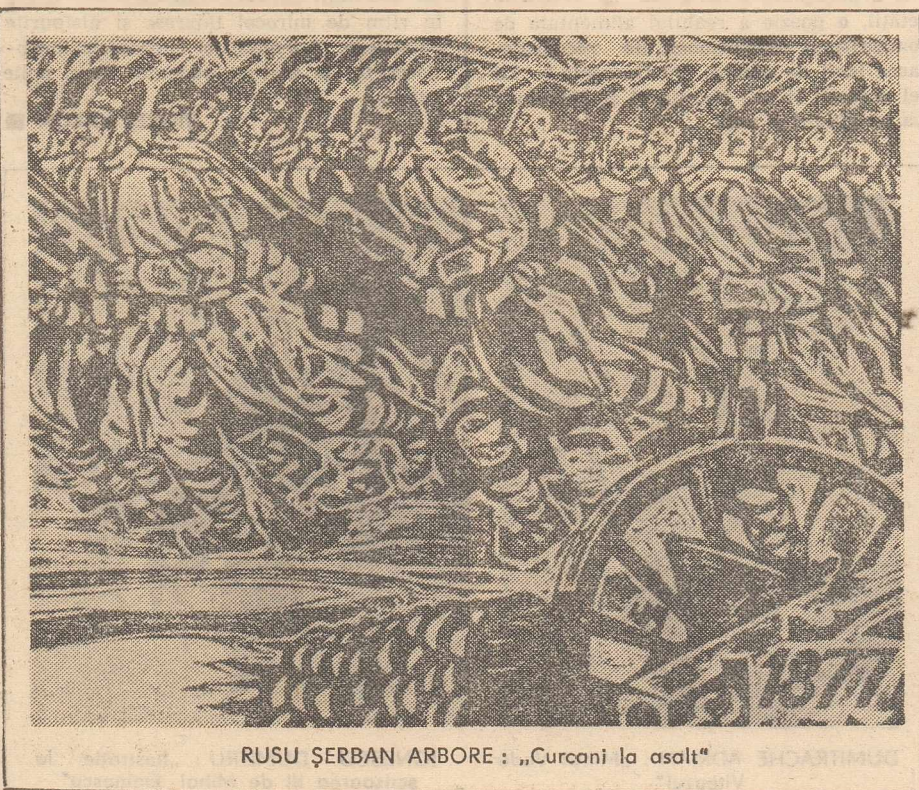
— Tovarășe director general, o ultimă chestiune. Cum vom circula în această iarnă?

— Mai bine decît anul trecut, căci am luat toate măsurile pentru ca mijloacele de transport să fie încălzite, fără excepție.

— Și să vină la timp?!

— Zău așa, nu cereți prea mult de la un singur om?

— OVIDIU IOANIȚOIA ■

RUSU ȘERBAN ARBORE: „Curcani la asalt”

Un târg vechi, întinerit de faptele oamenilor

Eram mic și tata în fiecare joi mă suia în căruța cu cai albi, plesnea din bici și până își fuma măhorca ajungeam deja în târgul Jiboului, printre lubenițe care lăseau zeamă roșie pe bărbie tușurilor printre marhăle care se foiau nemulțumite de atâtea „probe”, printre șetrele încărcate de turtă dulce, ori cocoși de zahăr ars.

Și tata schimba caii, dacă avea noroc să ia și ceva gritari, și ne întorceam acasă pe drumuri lăturalnice (nu înțelegeam eu de ce) cu un sac de mălai și o salbă de turtă dulce.

Cam așa se definea în mintea mea Jiboul anilor 1955-1960; un loc cu turtă dulce și multă, multă lume. Mai târziu îl confundam cu Someșul în apele căruiă mă scaldam și ascultam terifianta muzică a gaterelor, ori cu trenurile care-mi trezeau dorul de depărtare și de necunoscut.

Dar oare de atunci cite mutații de ordin substanțial așezat în ecuația existenței nu s-au petrecut?

Aurul locului

Dacă ieși din orașul cu străzi de o perfecțiune geometrică, sus, spre Var, dai de Someș. L-am revăzut când razele lunii îi atingeau cu sunet oglinda, în seara în care înveșmîntat în toate iubirile pământului mă plimbam cu trupul greu de dragoste peste undele gravate de oțelul excavatoarelor și al buldozerelor, ori a luntrilor obosite de cîntec și pești. Aici unde riul face cea mai mare cotitură din curgerea sa, apele au adunat secole de-a rândul sute de mii de tone de nisipuri fine, ori de balast necesar verticalității orașului și oamenilor au adus macarale, benzi rulante, bascule și nisipurile iau drumul către uriașele betoniere ale țării.

Pe 8 hectare se întinde vastul șantier împărțit în 16 loturi, după calitate și nisipurilor, și asta te obligă să refuzi vizita pe compartimente. Dealul lui Pinteza, zis și Piscuul Ronsi, de unde poți avea o vedere generală a șantierului, nu permite incursiuni amănunțite: macarale gigantice în formă de T manevrează tonele de siliciu Foiala mașinilor, mișcarea oamenilor, marea scheletică a selectoarelor se desenează într-un tablou de necrezut pentru un profan.

Și riul curge și apele lui aduc în fiecare clipă „aurul locului”, cum îl numea Vasile Mărcuș, șeful sectorului excavare, îl aduc și-l depozitează pentru bibelourile celor mici, ori pentru turnurile miilor de constructori.

Și riul curge ieșindu-și uneori din matcă, acoperind mărețul tablou cu miluri și ape.

Asta însă nu sperie pe nimeni. Oamenii nu fug, se încapăținează, se leagă de locuri cu miinile cu dinții, cu sufletul și își scot „aurul” lor cu gesturile trudnice ale generozității, ale sacrificiului, ale afrondei.

„Aici lucrează 800 de oameni, imi spune inginerul Ilarie Traian. Nu-s mulți, dar munca lor e cită a 1.600, pentru că în fiecare lună realizăm planul dublu. E o chestie ca fiecare braț să reprezinte un om, nu?”

„Da”, îi răspund.

Și totuși este ceva mai mult decît o chestie, o dăruire în tot ceea ce fac ei, în tot ce trimit ei spre focurile țării. Văd miinile care trag manete, miinile care scormonesc nisipurile, miinile plutind deasupra apelor cu duhul încrederii, al forței, al supraviețuirii înscrise adînc în linia destinului, aceste miini care pot fi lopoți și ciocane, aceste miini care știu să mîngieie frunți.

Aici vecinătatea fluviului este balastiera. Și balastiera este mindria acestor oameni, a jibouanilor, mindria ca un izvor de bogăție și frumusețe, o dată mai mult mindria iubirii de plai cu care născuți au fost

În locul unei mori

Doar bătrînii mai știu că pe malul drept al pîriului fără nume era o moară care măcina nulaș pentru sărbători, și făină neagră pentru ceasurile de rînd.

Intr-o zi i s-a dărîmat un perete, în alta i-a căzut acoperișul și nimeni nu mai știa ce-i acolo, pînă cînd un localnic a observat că crește ca din pămînt o nouă construcție. Era secția de mobilă a cunoscuței întreprinderi „Sălăjeana”. Pe vremea aceea se aduceau scinduri miro-sind a ozon și rășină, iată că acum se aduc bușteni cit nu-i pot cuprinde trei oameni, și pe locul unde ciocanele măcinau mălaiul curge acum făină — rume-guș din trupul lemnului scrijelat de ferăstraie.

„Dacă în '65 secția de mobilă avea efectiv doar de 150 de muncitori, astăzi ea numără peste 500 și curînd, cînd vom da în folosință și sala de conglomerate, numărul lor va crește la 800”, imi spune ingineră Elena Talos.

Nu știam că mobila produsă aici se bucură de aprecieri în 7 țări ale lumii, nu știam că majoritatea cunoștințelor și colegilor mei și-au făcut o meserie (timplar, strungar, tapițer) în cea mai modernă fabrică de mobilă de pe malul stîng al Someșului.

Nu știam și spre a-mi satisfac curiozitatea încerc urmărirea lemnului în sensul direct al fluxului tehnologic, însoțit de controlorul tehnic de calitate Mircea Mureșan.

În „hala circulelor” buștenii sînt mușcați de dinții ferăstraielei, despicăți în scinduri de 2, 4, 5 toți, în sunetele unei muzici înspăimîntătoare și scindurile trec, verzi încă, spre uriașe rindele, li se „dă fată”, li se scoț cioturile li se aplică tratamentul necesar pentru a dura mult peste mări și țări. La „formă” li se rînduiesc chipurile geometrice, fără nici o eroare pentru a putea trece mai departe spre cleiere și de aici la turnare (secția cu media de vîrstă 20 de ani). Tinerii și tinere în halate albastre fixează formele, le încheagă și cit sînt calde încă le conturează viitorul chip. Un chip solid, să țină. Mesele, dulapurile, fotoliile, dormezele, noptierele și cite alte produse (la fiecare 22 de zile se livrează un nou model) se strecoară pe brațe trudite cu grijă spre „Iustru” unde după ce li se dă adevărată față cu alcool etilic și acetilenă, sînt țintuite între lețuri, înfășurate în hîrtie creponată și urcate în vagoanele care de un an încoace trag direct la poarta întreprinderii

Ieșind din hala „ambalare” imi este dat să citesc pe un imens panou: Producția globală 110%, planul realizat 125%, venituri suplimentare 14 milioane lei. Consemnez în blocnotes.

„Sînt cifre care se citesc nu cu ochii, ci cu inima, precizează însoțitorul meu, sînt ale noastre, ale tuturor, și ale fiecăruia în parte.”

Da, sînt cifrele noastre, cifrele ce ne îndeamnă să le asemănăm cu o ghirlandă gigantică de lumini, cifrele ce prind conturul faptelor, cifrele ce ne dau dreptul să prefîgurăm mai lesne viitorul.

Grai partinic

Nu-mi face cioplituri din lemn, biografii din piatră, din absență — eu sînt viață și însemn viață.

Nu-s soare, grai solar, nici semn nici vreme n-am de tinichele — eu muncă sînt și om și indemn la mărăția vremii mele.

Nu-mi plac lingăii din ședințe nici fișele care ingînă minciună-n fructul din țărînă.

Nu-mi plac cadavrele din scaun — eu chem furnalul vremii mele cînd clopu-mi scot pe la morminte de zgura veche să ne spele în vatra vieții mai fierbinte.

Nu-mi face zîngăliri din lemn și fabulații din absență — eu viață sînt orderi însemn.

ION IUGA ■

La fel gîndim

De fapt, pe inginerul Itigan și pe soția sa Georgeta i-am cunoscut odată cu vizita pe care le-am făcut-o în familie.

El, inginer la Depoul C.F.R., ea economistă la Întreprinderea de gospodărie comunală localivă din Jibou. Cartierul stadionului, apartament cu două camere, mobilat modest, fără obiecte de valoare deosebită, însă cu pricepere și gust.

Amîndoi sînt născuți în 1948. El, absolvent al Institutului politehnic în 1972. Ea, absolventă a Facultății de studii economice în 1971. Al patrulea început de an de cînd sînt împreună și găsește în plin efort de muncă și de împlinire.

— Cum ați aflat de noi, și de ce tocmai de noi? Știți... vedeți... încearcă să se scuze Georgeta, pregătind-o pe Alina (fețița cu păr buclat în vîrstă de numai 3 ani) pentru joacă.

Îi explic cum l-am cunoscut pe Vlad la depou, amabilitatea cu care m-a invitat acasă și, evident, dorința de a-i cunoaște mai îndeaproape. Pauză. Mă privesc amîndoi, puțin surprinși, prin aburul ceștii de cafea.

„E adevărat, lucrăm în ramuri de producție diferite, continuă Georgeta, dar asta n-are de fapt nici o importanță. Ne împăcăm, sinceră să fiu, cum nu se poate mai bine, chiar dacă mai e nevoie să lucreze Vlad în schimbul doi și eu să rămîn pînă la ore tîrziu cu grijile casei. De fapt de cînd cu inovațiile ei rămîne mult după mine în fața planșelor”. Frazele ei păstrează încă izul plaiului gorjean. De altfel ca să vină în localitate, află că n-a fost chiar atît de simplu.

— Un an am fost la Călărași, apoi a venit copilul și cu mari, mari eforturi m-am angajat la I.G.C.L. Aveau nevoie de specialiști cu vechime și activitate, dar după scurt timp am cîștigat încrederea colectivului de muncă. E greu să cîștigi încrederea, dar este și mai greu să te bucuri, să menții această încredere, acest bun de mare preț. Nu Vlad? La fel gîndești și tu! Și-mi povestesc amîndoi cu amuzament și simpatie o întîmplare cu prima inovație a inginerului Itigan de acum doi ani cînd a fost purtat aproape 13 luni de la inginerul-sef la șeful de secție, de la șeful de secție la director, ca în final să i se spună că mai trebuie lucrat la ea, mai trebuie perfectată. Asta însă nu l-a descurajat, dimpotrivă, i-a înrădăcinat ambiții.

„E greu să cîștigi încrederea colectivului, nu, Vlad? La fel gîndești și tu!”

Despre realizările tînărului inginer am aflat mai multe lucruri de la cei în mijlocul cărora își desfășoară munca de zi cu zi.

Are în palmaresul său aproape 5 inovații. Spun aproape deoarece cea de-a 5-a (proiectul stabilirii regimului de tratament termic pentru reparare și pentru ansamblu) se află în faza finală.

Un nou dar depoului cu care el, ca miile de tineri de aici, se mindrește, prilej de confruntare a propriului destin cu destinul colectivității.

— Nu mi-am propus să răstorn lumea mecanicii, nici să devin celebru. Datoria e o necesitate în conștiința fiecăruia, deci și a mea.

E o necesitate a participa la treburile cetății, o poezie a realului alimentată de romantismul revoluționar, de reconsiderarea ideii de muncă. Nu Georgeta? La fel gîndești și tu! Nu, tineri ai Jiboului? La fel gîndiți și voi!

Cresc lalelele unde

se lăfăiau grofii

Satisfacția pe care o simte sculptorul după ce a descătușat din marmură minunea, ori compozitorul cînd ascultă pentru prima dată întreaga lucrare terminată, o încearcă și adolescenții de la serele Grădinii botanice din localitate, cînd Cereus floă-chifornis, ori Cofe arabica își deschid bobocii după 5-10 ani ca o răsplată a migalei și trudei depuse.

Cu timp în urmă, singurul loc unde se adunau localnicii era castelul grofului ungur Balint Törek. Aici era iarmarocul și lînghispirul, aici cei infometai așteptau să le cadă de la balcon o bucată de piine, pe care oricum lăfăitorii ar fi dat-o ciînilor, aici copacii erau păziți și îngrijiți pentru răcoarea și aerul mereu proaspăt al paraziților.

Și-a venit și vremea cînd clădirea cu 52 de încăperi a fost dată în folosința copiilor, iar vechiul parc dendrologic spre studiul celor preocupați tot mai mult de minunatele taine ale naturii. Prin ordinul nr. 128805 din 21 noiembrie 1968 Ministerul Educației și Învățămîntului aprobă organizarea Grădinii botanice a liceului din Jibou. Încă din 1959 profesorii Vasile Fati, Petru Petică, Emil Trif au luat măsuri de protecție și valorificare în scopul cercetării didactice a acestei valoroase baze. Dar cite nu s-au făcut de atunci?

Amenajată pe o suprafață de 11 ha, așezată în partea de N-V a Jiboului, la o altitudine de 250-300 m cuprinzînd două coline ale vechilor terase diluviale ale Someșului, grădina botanică cuprinde peste 5500 de specii de lemnoase, ornamentale, ierboase, decorative, toate formele de vegetații din zona temperată și foarte multe din cea ecuatorială ori mediteraneană.

Trec însoțit de profesorul de specialitate Vasile Fati pe sub bolțile de sticlă și oțel care adăpostesc plante ce nu pot crește pe malul Someșului în aer liber. E cald ca la ecuator. Atmosferă umedă. Doar în astfel de condiții Eucaliptus camaldulensis, ori Calla aetiopica își vor putea menține viața. Afară e frig și plantele cresc parcă sfidînd zăpada și înghețul, cresc odată cu copiii Jiboului, care numai prin muncă voluntar-patriotică au reușit să amenajeze a patra grădină botanică (raportată la importanța speciilor) din țară. Sub altă boltă de sticlă, pe 120 metri pătrați, lalele roșii, galbene și albastre, alcătuiesc inscripția „Trăiască Partidul Comunist Român!” Emoționant moment; recunoștință vie față de nefărîmurita grijă pe care părintele iubit o are față de ei, față de milioanele de copii ai țării.

Și lalelele își deschid florile viu colorate, netemătoare de vremea de afară și lalelele cresc sub ochii copiilor: roșii, galbene, albastre, acolo unde odată se lăfăiau grofii.

Cam așa se definește în mintea celui ce trece pe la poalele Mezesului Jiboul. Un oraș nou cu 20000 de suflete, cu trei întreprinderi de mărime națională și cinci de industrie locală, cu două licee, patru școli generale și două profesionale, cu trei cartiere noi și cu foarte multe șantiere.

Au dispărut gaterile, au dispărut șetrele. Locul lor a fost luat de blocurile turn. Au dispărut caleștile. Locul lor a fost luat de odihnitoare autobuze.

Și Someșul îi duce vestea cotropit într-un evantai de culori: cenușiu cînd poartă mortarul crud, verde cînd taie păduri și cîmpii, albastru cînd poartă în luntre pe fata cu trup auriu și oamenii îl binecuvîntă încrustînd pe filele prezentului eroismul cotidian sub care se unesc în ritm de miracol tineresc și nisipurile balastiere, și lemnul, și cuptoarele incandescente, și marșul cadentat spre noile culmi.

VIOREL VARGA ■

DUMITRACHE ADRIAN: „Mihai Vodă Viteazul”

IONESCU DUMITRU: „Ilustrație la scrisoarea III de Mihai Eminescu”

Controverse

Din nou despre poezia de azi

Se înregistrează în ultima vreme o scădere a interesului față de poezie, justificată doar în parte (și după opinia mea nu în mod hotărâtor) de ponderea mai redusă a acesteia în contextul literar foarte recent. După entuziasmul de acum câțiva ani, criticii înșiși par cuprinși de plictiseală. Această instabilitate, sub care se ascunde și o anumită comoditate, intruceit comentariul poeziei este dificil și nu prea oferă posibilități laturii spectaculoase a profesiei noastre, trebuie să ne pună pe gânduri. Nimic serios și durabil nu se poate construi fără răbdarea de a urmări până la capăt un proiect care, inițial, se bucură de curiozitate, stărnește simpatii materializate repede în superlative lipsite de adevărată consistență, cum s-au dovedit a fi acelea adresate o vreme poeziei contemporane. Cronicarii revistelor literare rar mai abordează un volum de versuri. E o realitate că aparițiile deosebite s-au rărit și ele de la o vreme, dar nivelul general, greutatea poeziei într-o epocă literară se măsoară altfel; fără a depinde, adică, în exclusivitate, de circumstanțele imediate, de numărul aparițiilor norocoase într-un moment sau altul. Când poezia, ca esență a modului „literar” de a vedea lucrurile, intră în concurență cu faptele, cu istoria și convulsiile ei, cu

documentele directe și este amenințată astfel să se discrediteze, există două posibile moduri de a reacționa: a te lăsa în voia discreditului, cum fac unii și o fac nu numai de nevoie, dar și cu secretă plăcere, sau, dimpotrivă, înțelegând ce se întâmplă, suferind urmările intimplării, să continui a crede în ea și în puterile ei, ale poeziei aflate în dificultate. Ea, poezia, nu a pierit cu totul din lume și nu poate pieri, decît trăgînd după sine cel mai grav dezechilibru al lumii înșasi. Când o valoare riscă să intre în conul de umbră, soluția nu este să te grăbești, cu ciudată pasiune, să justifici dificultatea și conul de umbră în care a intrat ci să o aperi cu îndărătnicie de concluziile oboselii (uneori ale propriei tale oboseli).

Expresia Integrală, pătrunsă de spirit ofensiv, și paradoxal satisfăcută, a punctului de vedere amintit, o află într-un articol publicat nu demult de Marian Popa în Flacăra, sub titlul Poezia, acum. Un articol scris, dealtfel, cu vioiciune și ascuțime, izbutind prin aceasta să se facă foarte bine înțeles. O etapă din „istoria poeziei” — zice autorul, din prima frază — ia sfîrșit „mai ales prin încheierea unor cariere de excepție”. Și nu e vorba de o etapă ca oricare alta, urmată firesc de altele, ci: „poate chiar una din ultimele (s.n.) etape”. Adică de una din ultimele etape ale unei istorii a poeziei în iremediabil amurg. Există — ne spune în continuare „Invazia de poezie bună, remarcabilă, dar diversificată”. E un semn bun? Nicidecum: este „un semn al declinului poeziei sau că măcar ceva nu e în regulă”. Ne consolăm totuși că poezia noastră de azi e solicitată, că poezii au ecou în public; dar faptele nu stau așa: „poezii sînt remarcabili dar nu

prezintă nici un ecou” (s.n. — L.R.). Explicația? O găsim în „ineficacitatea cronică a poeziei, indiferent dacă e bună sau rea”. Linia decisă a poziției lui Marian Popa nu suferă nici o tulburare nici cînd are de constatat (autorul singur o spune, simplu) că: „Desigur, avem cea mai bună poezie din lume”.

Tot avînd noi „cea mai bună poezie din lume” se mai întîmplă chiar ca urmare a acestui fapt fericit și alte catastrofe: „renunțarea la poezie a celor mai importanți poeți tineri”. Au renunțat pentru că „etapa lor istorică s-a încheiat. Așadar au renunțat la poezie (citez lista lui Marian Popa): Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu”. Toți „s-au orientat către altceva”. Altceva înseamnă „călătorii în străinătate, premii, studiul limbilor moarte”. Încă ceva, absolut surprinzător: „Un semn al declinului este prosperitatea ironiei în poezie.” Credeam pînă astăzi că prezența ironiei (ca să nu mai vorbim de „prosperitatea ei”) n-a fost niciodată și nicăieri un semn al declinului.

Intrucît lucrurile stau cum stau și pe deasupra se mai constată și o „prosperitate a ironiei” în poezie autorul articolului propune să înceteze „remunerarea” poeziei: „ce rost mai are poezia și mai ales ce rost mai are să fie remunerată? N-ar fi mai bine să se pună „un impozit pe ea?”.

Poate că ar fi mai bine. Poate că atunci poezii ar deveni, spre mulțumirea criticului, mai puțin „ironici”. Poate că ar începe să aibă și ecou.

LUCIAN RAICU ■

Faptele și vorbele

Simplă constatare elocventă

Vechiul și bunul meu prieten din Heidelberg, profesorul Klaus Heitmann, eminentul romanist, autor al unor studii scilicet asupra lui Lesage, Apollinaire, Céline, Eminescu, Eugen Ionescu, astăzi, poate, cel mai solid cunoscător al literaturii române printre universitarii din lumea întreagă, aș putea să spun, cunoscînd exact lucrurile, are o curioasă pasiune bibliofilă. Îi place să adune traduceri germane ale romanelor noastre de seamă, deși le citește fără dificultate în original, prinînd perfect toate subtilitățile lor stilistice. Bănuiesc că urmărește evoluția limbii vorbite de sași la noi. Oricum, eu mă grăbesc, cu bucurie, să-i îmbogățesc colecția, pe măsură ce se ivește vreo piesă demnă de ea.

În țara lui există o tradiție păstrată și acum, a cărții frumoase. Volumele sînt tipărite pe o hirtie cretată foarte bună, cu o literă îngrijită aleasă, legate ireproșabil în pinză și învelite de coperte lustruite și ilustrate atrăgător. Mult timp, mărturisesc că mă cam rușinam de aspectul exemplarelor pe care le expediam amicului meu, cam necăjite la înfățișare, și făcînd figuri de rude sărace. De la o vreme însă, orice complex mi-a dispărut. Remediu a venit odată cu înființarea editurii Kriterion. Cărțile pe care le duc astăzi la Oficiul poștal din Calea Plevnei pot sta, fără nici o sfială, în orice vitrină de mare librărie occidentală. Am trimis, de curînd, primul volum al Fraților Jderi. Era o incintă să-l privești; albea hirtiei mate nu prezenta nici o umbră, cusătura legăturii arăta impecabil, coperta, compusă cu talent, sugera caracterul de gestă eroică a textului. Dar Concertul din muzică de Bach? Cîtă finețe în ilustrația inveteratului volumului! O eleganță a liniei și o inspirată inflexiune discretă spre scoțosirea grotescă! Am acum în față Das Einsame (Marele singuratic) de Marin Preda. Iarasi, toate felicitările pentru o asemenea ediție de înaltă civilizație a artei tiparului.

Am remarcat, totodată, programul urmaș neabătut de edituri în această direcție. Sistematic, cele mai bune cărți românești, clasice și contemporane, sînt scoase în limbile maghiară și germană. Aflu din surse autorizate că traduceri sînt adesea excelente. Vechea patină arhaico-provencială dispărînd, pe calea limbii germane, cu o răspîndire universală, multe din aceste cărți pătrund efectiv peste hotare, sînt citite și prețuite, devin opere de referință în bibliotecile universităților pentru cercetători. Unele au fost realizate sub formă de coediții la care participă mari edituri străine și se difuzează pe piața lor și ating tiraje necunoscute înainte. Din 1971 Kriterion i-a tradus și tipărit în splendide haine pe Cantemir, Bălcescu, Eminescu, Caragiale, Slavici, Sadoveanu, Iorga, Eftimiu, Gib Mihăescu, Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Vineanu, Fundoianu, Călinescu, Mihail Sebastian, Victor Ion Popa, Pavel Dan, Panaît Istrati, Jean Bart, Ion Marin Sadoveanu, Zaharia Stancu, ca să amintesc doar cîtiva dintre autorii noștri clasici. Printre contemporani se numără nu mai puțini: Eugen Jebeleanu, Marin Preda, Eugen Barbu, Virgil Teodorescu, Ion Caraion, Șt. Aug. Doinaș, Titus Popovici, Laurențiu Fulga, Fănuș Neagu, Al. Ivăsiuc, Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Ion Brad, Gheorghe Tomozei, Ana Blandiana, Aurel Rău, N. Breban, Sorin Titel, Sinziana Pop ș.a. Selecția autorilor și titlurilor, ținută talmăcirilor ca și eleganța edițiilor merită, hotărît, toată lauda.

Concomitent Kriterion editează o colecție de traduceri românești a celor mai valoroase scrieri, datorate confrăților noștri care scriu în limbile naționalităților conlocuitoare. În sfîrșit, putem și să-i cunoaștem, nu doar ca oameni, ci și le citim cărțile. Multe constituie adevărate revelații: Biserica neagră (Kuncz Aladár), Orașul pierdut în ceață (Méliusz József), Garnizoana din Siberia (Markovits Rodion), Nepoții oltenilor (Nagy István), Un leagăn pe cer (Sütő András), Maimuța plîngărească (Bálint Tibor), Inginerul de gramofon (Franz Storch), Piotrușka (Karácsony Benő), Indoielnicul raport al lui Jakob Bühlmann (Arnold Hauser). Cite altele nu ne așteaptă?

Kriterion se mîndrește, în primul rînd, bineînțeles, cu descoperirea a numeroși tineri autori de talent în limbile maghiară, germană, sîrbă, ucraineană sau idis. Dar dacă ne mărginim numai la unul din domeniile de activitate, cel asupra cărui ne-am oprit, osmoza între creațiile literare ale tuturor talenților invite pe pămîntul României, trebuie să-i recunoaștem editurii merite serioase. Iată, o concretizare într-adevăr grăitoare a politicii duse de partidul nostru pe tărîmul înfrățirii poporului român cu naționalitățile conlocuitoare. O echipă de oameni inimoși, însuflețiți de cele mai curate idealuri ale patriotismului socialist, dăruiesc unei asemenea opere nobile pricepere, entuziasm și muncă tenace. Vorbele mele n-au ce mai adăuga nobleței modeste a acestei fapte.

OID S. CROHMĂLNICEANU ■

Cronica literară

EMIL BOTTA:

„Un dor fără sațiu”

Poezia lui Emil Botta este o dramaturgie a sentimentelor, o înscenare într-un decor sistematic, cu alunecări savante spre ficțiunea onirică, spre folclor și spre mit. Granițele fixate în *Intunecatul april* (1937) și în *Pe-o gură de rai* (1943) sînt păstrate

și în volumul acesta (care preia, dealtfel, un titlu mai vechi), figurația este, tipologic vorbind, aceeași (Năzdrăvancele, Pădurencele, zefirul aprilin, Pierde-Vară, Greul Pămîntului, Fluiera-Vint, Ariel, Horațiu, Queen Mab, contra-pasărea, turtura, pasărea galbenă-n cioc, corbul plesuv, mierla), dar economia de mijloace este mai mare, și ceea ce s-a pierdut, la suprafața poeziei, ca varietate aparentă, este cîștigat în adîncime, pe căi elementare, mai greu de explicat.

Impresia de dramaturgie (dar și de dramatism) vine, desigur, din trena conversativă a poemelor, din numărul mare de

interogații și de invocări, din schița formală la care ar putea fi, aproape toate, reduse: o succesiune încordată de întrebări și de răspunsuri. „Cum de a nimerit / strigoiul ilustru / în miriștea noastră, / pe gura de rai?”, „Fiul meu drag, / azi noaptea / unde ai rătăcit? / — Mamă, / în Gomora / m-am risipit”, „îmi iau inima-n dinți / și-l întreb pe doctorul înrămat...”, „Cite perechi de mînuși aveți, / doamnă? / Palid adresez / o întrebare palidă / pentru Ingrid frumoasa, / pentru scandinavă”, „Doar vremea nu trece / de la o vreme. / Și privesc la cer, / la norii, — trîreme / pe marea din cer. / Și trece o Umbră / de la o vreme: / — Stai. Moarte, / ai vreme, / nu te grăbi! / — Pe ce cunoști / că sint Moartea? / — Te cunoști după semn, / pe rinjetul coasei, / pe sapa de lemn. / Semnele / nu sint misterioasele semne cerești. / Nu este cazul / de oculte științe, / să le citești. / Cazul e limpede / ca lumina de zi: / Moartea ești, / n-ai mai fi!” (*Limpede ca lacrima*).

După cum se vede, răspunsul vine, de cele mai multe ori, dintr-o lume convențională, inaccesibilă, și de aceea, tipul de „conversație” pe care îl cultivă poezia lui Emil Botta este discuția romantică și fantastică, în stilul dramelor lui Shakespeare, pline de spectre și de nebunii, al baladelor lui E. A. Poe (*Balada nupțială, Lenore*), sau al postumelor lui Eminescu. Pentru a comunica, poetul a ales o soluție extremă, visul, transa halucinatorie, conjunctura ritualică. Un poem are chiar un moto foarte exact din Jules Supervielle, „...en rêve, où les rencontres sont plus faciles...”. Capodopera acestui mod conversativ de a întreține tensiunea este poemul *În pace*, făcut din lumini și din umbre de vis, un fel de scurt capriciu hamletian, cu o

întoarcere bruscă de la indiferența ținută o vreme în friu, ca plînsul, spre starea de spirit adevărată din ultimul vers: „Un alb coridor, / uluitor în pădurea cea neagră / parc-ar fi un tunel / tot din crengi înflorite. / Și mama vine spre mine / din întineric, pe alb coridor, / mama moartă, lumină a ochilor mei. / Și parcă aud / vocea mamei, cum nu mai e alta, / parcă vorbește / mama, vermină și oase, / sub-pămîntesti rămășițe: / Ai mîncat azi, băiete? / Dormit-ai azi noaptea? / ... Și aspru și rece îmi este răspunsul: / Pleacă mamă, / am mîncat, am dormit / și mi-e bine. / Și să nu vii înspre mine. / Ori dacă vii, / numai nu vorbi, / doar ia-ți fiul cu tine”.

Pentru Emil Botta, poezia este, din ce în ce mai mult, o privire aruncată dincolo, un refuz al despărțirii de ceea ce nu mai este, o încercare dramatică de a reface terenul pierdut prin moarte și prin eșec, sau, pentru a folosi cuvintele, mai simple, ale poetului, o utopie: „O arteră, / un aerian bulevard. / Și la nr. 52 / sorb din cupa vieții și eu, / necruțat de ani, de spate adus, / sorb rar și visez / și sint altundeva, / la polul opus. / Și visez Utopia / și alte himerice. / Și parcă prind grai / pereții smîntiți, / vedenii colerice” (*Egalii cu zero*).

Ca toți poezii mari, Emil Botta se apără prin poezie. Dar el este un mare poet căruia i se potrivește, într-o măsură mai mare decît altora, cuvintele lui Schopenhauer despre modestie: „Căci ce este modestia, dacă nu o umilință jucată, prin care [...] cerșești iertarea calităților și a meritelor pe care le ai, de la niște oameni care nu le posedă”.

FLORIN MANOLESCU ■

Cap limpede

Scriitorul Laurențiu Fulga a împlinit 60 de ani. Autor a numeroase volume bine apreciate de public și de critica literară (*Straniul paradis, Eroica, Alexandra și Infernul, Moartea lui Orfeu, Doamna străină* etc.), dezbateri pasionante despre problemele de azi și dintotdeauna ale omului, Laurențiu Fulga este un nume de prestigiu al prozei românești contemporane. ● Un frumos articol despre *Viață și literatură* a publicat romancierul Marin Preda în revista *Luceafărul* de sîmbătă, 6 noiembrie. Pornind de la opiniile unei cititoare care în paginile revistei *România literară* își exprimase unele rezerve în legătură cu literatura română contemporană și afirmase că „Nu întotdeauna ne simțim în paginile romanelor tot atât de bine ca pe șantier”, marele prozator își dezvăluie o parte din gîndurile legate de relația dintre scriitor și cititor. Articolul său este o pledoarie inspirată pentru dreptul artistului de a-și exprima epoca potrivit sensibilității sale: „...noi trebuie să avem grijă dacă apare un nou Rafael, să-l ajutăm să se exprime, dar așa cum ne vede el pe noi, de aceea e Rafael, și nu cum ne-ar plăcea nouă să fim văzuți”. „Nu cereți ca artistul să fie o trompetă stupidă și a-surzitoare. Altfel el nu va exista și atunci șansa noastră de a ne autodepăși va dispărea odată cu noi.” ● Din numărul pe no-

iembrie al revistei *Convorbiri literare* propunem atenției cititorilor interviul acordat lui Constantin Coroiu de prozatorul Constantin Ţoiu. Autorul *Galeriei cu viță sălbatică* afirmă că „Romanul de azi adaugă romanului de ieri înșasi fața concentrată de efort și de un ideal grav a societății noastre”. Ceea ce nu este numai frumos spus, dar și exact. ● Din același număr mai remarcăm versurile publicate de Corneliu Sturzu, proza lui Ion Lăncrănjan — *Postolache se însoară* — și pe cea semnată de Ana Blandiana — *Mirosul de cărți*. ● Semnalăm în continuare câteva dintre cărțile care se vor afla în curînd în librării. ● A apărut ediția a doua, revăzută și adăugată a fundamentalei lucrări întocmite de academicianul Constantin C. Giurescu, *Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri pînă astăzi*, carte despre care s-a scris în revista noastră cu ocazia primei sale ediții. ● D.I. Suchianu și Constantin Popescu vor fi prezenți în curînd în librării cu volumul *Shakespeare pe ecran*. ● Voce și val se intitulează romanul autobiografic al poetei Veronica Pormbacu. ● Poeta Nina Cassian se prezintă și ea tot în postură de autoare a unei cărți de proză. Volumul ei poartă titlul de *Confidențe fictive*. ● Nuvele și povestiri publică tînărul autor Mircea Oprîță, grupate sub titlul *Adevărul despre himere*. ● Numeroase sînt volumele de poezie care se vor afla în aceste zile pe standurile librăriilor. Semnalăm câteva dintre ele, Iris de Ștefan Radof, *Viața, cîntecele și speranțele clopitorului de barcaze* de Alexandru Raicu, *Inorogul alb* de Mara Nicoară, *Nobila stirpe* de Radu Cărnelci.

● Iată cum începe una din poeziile incluse în volumul *Legea viei* al poetului A.I. Zănescu, poezie apărută pentru prima oară în revista *Flacăra*: „Au crescut hărțile lumii și s-au așezat / În loc de frunte fiecare poartă o hartă. / Harta lacrimii sale — un sat / Prin care țărani ies seara la poartă.” ● Și citeva versuri din cartea lui Mircea Dinescu, *Proprietarul de poduri*: „Mai ști cum te strigam pe-atunci / „icoană cu picioare lungi” / veneai pe riu sau riu erai / curgeai în mine pînă-n rai / Cu limba preschimbată-n bici / veneam pe coapse iepuri mici / Coseam prin pulpe fin mieriu / erai mireasmă eram viu”.

● Și acum, o veste pentru iubitorii scrisului lui Dinu Săraru. Autorul romanului *NIȘTE ȚĂRANI* a publicat un nou roman, *CLIPA*. ● O parte din cele 33 000 de exemplare se vor afla vineri, 12 noiembrie, la librăria „Mihail Sadoveanu” din Capitală, unde va avea loc la orele 18 lansarea volumului. ● Cu acest prilej, Dinu Săraru va acorda autografe. ● În viziunea autorului, *CLIPA* este „o carte polemică”. Vom verifica afirmația prozatorului atunci cînd în revista noastră va apărea cronică la acest volum. ● Dealtfel, și asupra unora dintre cărțile semnalate mai sus, vom reveni în cuprinsul paginii noastre literare.

PESCARI - CORONINI,

un sat ancorat la țărmul timpilor care vin

Drumul spre satul Pescari (mai știut încă prin partea locului și după numele-i din vechile hărți: Coronini) traversează un spațiu al lucrurilor și al culorilor scumpe, somptuoase și fabuloase, o lume de o mie și una de nopți constrinsă la dimensiuni de miniatură pe un țărm românesc, între ape și munți. E un loc în care măninci culoarea pe piine, uneori fără (pământul e rece, pietros, se opune griului, el stoarce din tuburile-i granitice nu atât culori vegetale, cât minerale), o răspintie de zări și de armonii, o răsruce a geniului pictural al geografiei noastre, o roză a vinturilor sau a culorilor aromate și pure, tari și limpezitoare, care e chiar sufletul nostru în valența lui sudică, mediteraneană, aplicată acestui pământ sau, mai exact, izvorind din el.

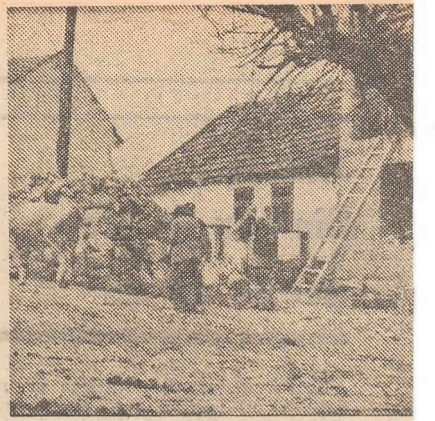
Sintem în defileul Dunării, la câțiva kilometri de Moldova Nouă, în drumul către Cazane. Sintem în coada uriașului lac de acumulare al Porților de Fier, care-a umflat spinarea solzoasă a fluviului și totodată a imblinzit-o, a periat-o, a netezit-o, făcându-i zbaterea și lunecarea sub cer mai lină, mai lentă, făcînd-o, toamna, să-și scinteieze toate culorile, din toate culele, liniștită și împacată, căzută moale pe labe între miracolele din jur. Miracolele, aici, la Pescari-Coronini, sint cele ale defileului dunărean, umbra Carpaților peste fluviu, muntii intrînd pînă la briu în ape, pădurile scaldîndu-se în ape, culorile stîncilor și desenele lor enigmatice, fagurii grotelor fmpisînd țărmii de calcar, vestigii de vechi istorie, duh de legende, blana strălucitoare cu ghimpi scumpe și reci ca argintul a felei văzute a Dunării, ascunzînd fiara cu sînge fierbinte ce se face că doarme în dedesubturi. Incoțsmănit în blăni țepoase de sălbăticiuni (sintem, aici, în plină împărăție a lupilor, ce trec în turme Dunărea, cînd îngheață), omul fălos al vechii cronici a locului infrunta fără să-i pese vrăjmășia „Coșavei”, vîntul cel aspru al defileului, lăsîndu-și slobodă numai barba în virtejurile de aer năprasnic ce țin tot anul, cu intensificări care, toamna, pot răsturna pe fluviu bărcile, pot răsturna, pe drum, nu numai omul, dar și căruța cu cai. Așa arată și azi, sub sarcile lor, bătrîni pescari din Pescari, ce poartă în bărbî, tot anul, spicuri albe de vînturi reci și care, chiar și atunci cînd vîntul tace, merg pe drum clătîndu-se, în ritmul vîntului, cu care pașii s-au învățat de cînd se știu și din care nu știu ieși. Dunărea însă e mai blîndă, a imblinzit-o lacul marii hidrocentrale. Coșava, vîntul cel aspru din răsărit, n-o mai ia în rîspăr cu inversunarea de altădată, viața pescarilor și a celorlalți pescăreni nu-i mai usoară, dar e mai sigură. Privim, de pe țărm, sub lumina sticloasă a dimineții de noiembrie, cum vin de pe fluviu pescarii, cu prada culeasă din virșele pe care le-au pus de azi-noapte, virșele astea, ca și motoarele bărcilor, fiind niste atribute mai noi ale vieții lor. Nu se mai visleste cu lopetile, nu se mai pescuiește cu „oria”, cu „sacul” sau cu „răceaua”, au dispărut aceste unelte străvechi, cu denumiri latinești, ce erau bune în epoca Dunării viforoase, ce nu mai sint bune acum, cînd, imblinzit, fluviul-sălbăticiune se supune cu ușurință virșei. Bărcile însă sint aceleasi ca în vechime, bărci-monoxile din trunchi de stejar, aidoma celor ale pescarilor geți descriși de Strabon, decorul e-aceleasi, cel ce vin către noi din zarea anelor plutește prin lucruri și prin culori străvechi, somptuoase și scumpe, țesute cu fir de istorie și cu fir de legendă. Bărcile ocolesc legendara stîncă „Babacai”, pînten de piatră roz-cafenie țîsnit din mijlocul apelor într-o fierbere de bulboane ca un răsuflet fierbinte al fiarei doar aparent adormite din dedesubturi, apoi, la țărm, ancorază sub mîgura dintr-o latură a Pescarilor, pe culmea căreia încă se văd, ca dintii unui cranu de urias, zidurile cetății sfîntului Ladislav, fortificată în veacul al XV-lea, dar cu urme ale istoriei omului, recent denistate de arheologi, luminînd temelii ce se pierd în timp. Sintem la cîțiva pași de Moldova Veche, vechia Mundavă dacică, apoi castro roman, cetate medievală sub pavăza muntilor și a fluviului, coloană sustinînd edificiul unei istorii arhistrăvechi și arhidurabile ca și muntii și ca fluviul. Fluviul, acum imblinzit, pare că doarme, din aceste ape ale somnului n-au mai țîsnit, de mult, nici stînci cu legende, nici cui-

buri de vulturi ale cetăților, apele sint și mai ales vor rămîne, își zici, pentru vece sterpe, mute, deșarte, fiindcă, peste cincizeci sau o sută de ani, nu vor mai fi nici pescari bărboși în bărcile lor cu „crivați” de stejar, ce vor fi alungate de nave moderne, de tehnici noi, nici așezarea de azi a pescarilor și păstorilor, în alcătuirea-i ce mai păstrează încă, după cum vom vedea, atîtea semne ale arhăității. Deasupra peisajului unei alte civilizații nu va mai exista decît numele, ca o ieroglifă bizară: Pescari, avînd dedesupt una și mai bizară: Coronini. O autostradă modernă, acum în construcție, ce se sapă pe țărmul clisurii, de-a lungul celor 128 km ai defileului dunărean, lucrare de o anvergură și de o frumusețe unice, va încercui, cu tumultul și trepidăția ei, ulițele bătrînilui sat-muzeu, smulgîndu-l din vechile-i rosturi și ritmuri, proiectîndu-l în plină viteză a secolului, cu toate consecințele ei în peisaj și în viața oamenilor. Sint, poate, ultimele clipe, acum, în care Pescarii, ca și celelalte sate ale clisurii, își mai păstrează farmecul ancestral, în care luntrile getice se leagăna ca acum două milenii în fața noastră, într-o mișcare de oglinzi paralele, cer și apă, ce, atingîndu-se, adorm undeva. Te-ar irita această risipă de energie stătătoare a fluviului-lac, dacă n-ai ști că undeva, mai jos, ea pune-n mișcare turbinele uneia din cele mai mari hidrocentrale ale continentului și ale lumii, așa cum te-ar scoate din minti risipa de energie umană pe care-o citești — crezi c-o citești — în mișcarea leneșă, lentă, abia sesizabilă, a bărcilor ce cutreieră fluviul pentru cîțiva pești, dacă n-ai ști că întemeierile omului pe aceste țărmuri sint fructul unor desfășurări de energie — o energie istorică — care te tulbură ca un memento.

Da, oamenii s-au întemeiat cu greu pe aceste țărmuri aride, în frumusețile lor sălbatice, sub biciuirea Coșavei, sub fierberea apelor și sub presiunea de valuri a unor secole lungi de istorie silnică. Cum de-au ajuns, te întreb, cum de-au ajuns și s-au instăpînit ei aici, la acest ultim himan de țară — cum, cînd și de ce?

Drumul spre Pescari l-am făcut venînd de la Moldova Veche, sat-cartier al Moldovei Noi, unde-am ajuns cu vaporul (patru ceasuri pe apă, cu curse fluviuale ce pleacă din Orșova) și de unde, ca să atingi Pescarii, astăzi călătorești cu autobuzul pe-o șosea asfaltată, lăsînd în zarea din dreapta Dunărea, abia ghicită printre smochini. Aici e patria carpatică a smochinului, aici, la confluența Coșavei cu vînturile ce vin din Mediterana, smochinii cresc ca în patria lor de origine, înalți de cite 4-5 metri, cu diametrele trunchiurilor de cite 10 centimetri, tot pe aici, prin împrejurimi, crește, ca și la Tismana, castanul dulce, iar mai încolo, în mari rezervații de codri de fag, e unicul loc românesc în care se împleteste sub cer iedera albă, fastuosul arbust al Sudului, cu frunzele-i tari, cerate, verzi și puternice și iarna. Porumbul însă crește pitic, grîul abia cît firul ierbii, cartoful deloc sau mai deloc. Vara, pe dealurile pietroase ce cresc din fluviu (și pe care, ca să le poată urca, vitele trebuie potcovite ca armăsarii), iarba, sub soare, arde, se face cărbune, pămîntul întins peste piatră aridă e prea subțire ca să nu-l sfirtece și să nu-l spulbere soarele, vitele se hrănesc cu frunze, iar mai jos, în sat, pe piatră șoselei, se aprăjesc la soare șopirlele, se fac roșii gusterii verzi, se coc șerpii, zvîrcolîndu-se ca-n frigărî. Iarna, Coșava, vîntul de răsărit, preluînd și fuga dezlăntuită a Crivățului printre stîncile dezgolate de vegetație, ingrămădește la intrarea văii nămeți cît casa, pe care-i ia în rîspăr austrul, virtejurile de aer și de nămeți viscoliti răstoarnă omul, răstoarnă căruța cu cai, frigul „îngheață și vițelu-n vacă”, cum zic cei ai locului, casele cu ziduri groase și cu țigla acoperisurilor bătută-n cuiș și legată cu sîrmă pe dedesupt se string una-n alta, cu ochii stînsi, cu răsufărarea incremenită, ca animalele acelea ce simulează moartea, pentru ca destinul să nu le ia-n seamă în trecerea lui. Cum de-au ajuns, aici, oamenii, ce-au căutat ei aici, ce-au găsit, ce-au putut ei găsi pentru a rămîne aici, întemeindu-se pentru totdeauna? Au venit, spune cronica, în sensul invers drumului pe care l-am făcut noi acum, călătorînd cu autobuzul dinspre Moldova

Veche, au venit din zarea apusului, de dincolo de Cazane, din Mehedinți, din Gorj, unii de mai departe, din stînga Olteului, ca să întemeieze, în timpuri moderne, pe vetrele unor mai vechi așezări, aceste sate ale clisurii, care, precum Pescarii, sint exclusiv „olteneste”, oaze ale oltenilor alungați din bastina lor de sărăcie, veniți aici, în Banatul de lîngă Dunăre, să taie păduri sau să muncească în mine. De la Pescari la Sînta Elena se mai poate ajunge și pe cărările confidentiale ale dragostei între oameni. Minerul Carol Elias, tînar „pem” din Sînta Elena, s-a însurat, nu demurt, cu Elena Țibrea, învățătoare din Pescari, cu o Marie, neam de „bufani”, s-a însurat cu frate-său, Iosif, șofer la Moldova Nouă, printre invitații la cele două nunți au fost și „bufani”, și „pemi”, și sirbi, bineînțeles, și „frățuți”. Acești oameni sint uniți, de fapt, de cînd se știu, fiindcă numai uniți puteau să răzbească, să infrunte solul pietros, Coșava cea aspră, minile Dunării, haitele lupilor ce le-au atacat (și încă le mai atacă, nu-i iarnă fără aceste atacuri!) stîncile și sălășele de pe culmi; numai uniți, tîndu-se strîns unii de alții și toți laolaltă de pămîntul pe care stau, au putut să sfideze efemerul, să se întemeieze și să dureze. Sfidarea, în viața și truda lor, e ca sfidarea în arta unor artiști ai pietrei, pare a fi reproducerea în timpul uman a unei mișcări străfund, orogentice, cea prin care, în natură, pietrele se șlefuiesc singure, devenînd artă. Așa s-a născut Cazanele, așa s-au născut stalactitele și stalagmitile din peșterile clisurii. Acești „bufani” și tovarășii lor, veniți aici să defrișeze pădurile, au încercat, după ce pădurile n-au mai fost, deci după ce s-au trezit călărînd niște pietre goale, o reinterpretare a geologicului, văzută ca artă, la dimensiunea acelorași pietre, șlefuite nu de ape, ci de mîini. Artă lor — arta de-a scoate viață din piatră seacă — este măreață și tufurătoare ca și natura, și, ca să izbutescă ce au izbutit, ei au trebuit să fie uniți, să-și ferece gesturile și viețile într-un singur mînunchi, într-un unic suvoi, cu o coerență de rocă sau cu o coerență de fluviu. Casele Pescarilor, zidite în stil bînățean, cu ziduri groase de cite 50-55 cm, sint lipite una de alta, curg una din alta, sint, de fapt, de-a lungul șoselei recent asfaltate, o unică, mare fațadă de cărămidă, cu interstiiții gîlbui-cafenii de „piatră moale” sau piatră de calcar (pînă mai ieri, pînă mai acum cîțiva ani, această fațadă a satului era de pămînt bătut...), la fel e și în spatele gospodăriilor, grajd lîngă grajd, grădina lîngă grădina, girezi de paie și stoguri de fin înlăntuindu-se peste garduri ca ondulările aceleiași coline vîi,

colina toamnei, ridicată prin hărnicia mului locului. Ei, acești oameni, au trebuit să fie uniți, ei, în același timp, trebuit să fie mereu ei înșiși, adică să păstreze nestrămătuți în ființa lor, adică să nu accepte, sub presiunea de val grele ale istoriei, nici o încovoiere și nici o pierdere, nici o știrbire a acestei ființe Cazul „bufanilor”, care-și păstrează între și portul, și limba, și datinile, și obiceiurile cu care-au venit „de-acasă” dintr-o neguroasă Oltenia a veacului XVI oferă și astăzi cercetătorilor o materie investigată palpitantă, ale cărei surprînsuri sint încă departe de a fi epuizate.

Și totuși, acest sat, ca toate satele românești, a trecut prin anii din urmă prin niște pierderi de faceri de anvergură și substanță, ce i-au cîntit niște structuri, i-au desfășurat o erență de rocă în care timp și viața dormeau, i-au răvrătit toate celulele, i-au săpat ferestre și porți spre lume, făcîndu-l să primească, prin e presiunile altui timp, ale unor valuri și vînturi ce-au răscolit și răscolesc mai departe totul. Cum arată el astăzi, la îndemna celor două presiuni de naturi diferite, a tradiției și a noului, a dragos pentru ființa sa, a nevoii menținerii acestei ființe — cea prin care, de fapt, satul însuși s-a menținut în istorie, a răzprîn istorie — și a nevoii improspătării acestei ființe, totuși îmbătrînită, inapă viața de azi a timpului, trăind acut dor regenerării?

Dacă doi oaspeți ai satului, observă cercetător, s-ar trezi, într-o dimineață, două locuri diferite, unul în zona de i din luncă, într-o casă de lîngă șosea, al sus, într-un sălas de pe culmi, impresii receptate de ei ar fi total diferite. Pe de jos l-ar trezi suierul vapoarelor de Dunăre, claxoanele microbuzelor ce-i ad pe copii la școală, claxoanele zecilor autobuze în care urcă, din zori, zeci de oameni, „bufani” ce nu mai poartă cămăș olteneste „cu pui” ci salopete și căști protecție (cam 90 la sută din bărbății din flacăii satului, spun statisticile prim

Scrisori comentate

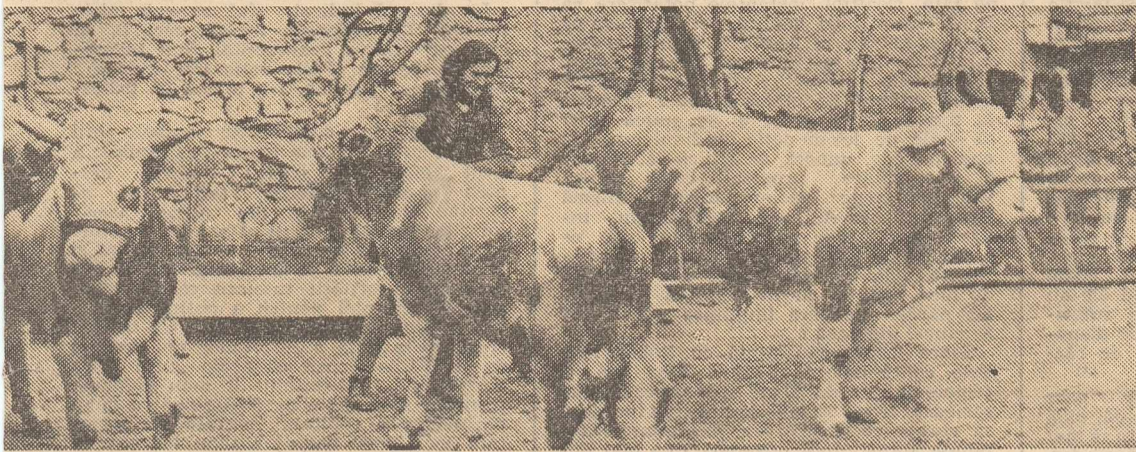
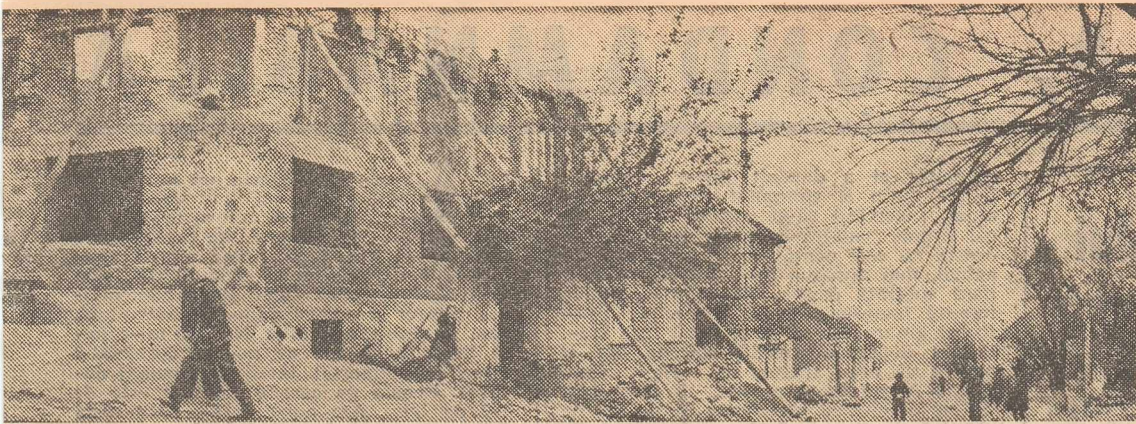
Ofelia, mi-ai luat batiste, prosoape, șosete, actele, m-ai distrus sentimental; dealtfel, pentru ce te-ai întors la casa ta?!

O scrisoare de dragoste, chiar neimplinită total, poate începe cam așa: „...Ofelia, fii sinceră — crezi că ai judecat bine cînd ai făcut pasul acesta de a pleca? Te-ai întrebât vreodată, știindu-ți situația familială, dacă e bine să mai incurci și pe altcineva? (...) Dacă ai știut că nu-ți este de mine, de ce nu mi-ai spus de la bun început, ca ce tupeu mai dau eu ochii cu lumea și ce să-i spun mai-că-mi?...”

O altă scrisoare, de această dată disperată, va începe în felul următor: „Mă numesc Bădărău Emil din orașul Vaslui, str. N. Bălcescu nr. 78, angajat în cadrul Direcției județene de poștă și telecomunicații Vaslui, sint căsătorit legitim cu Bădărău Maria din data de 10 iunie 1968. În toată această perioadă de conviețuit împreună am dat naștere la trei copii și anume: Teodora — elevă în clasa a doua,

Dan — elev în clasa I, și Cristina — la grădiniță. După aproape 8 ani de viețuire împreună, timp în care am multe neplăceri în familie, la data 1 ianuarie 1976 a găsit de cuviință să părăsească pe toți patru, plecînd noi fără a mai da apoi vreun semn viață...”

Între cele două scrisori — un sf punct de contact: Maria (alias Of Bădărău, în vîrstă de 27 de ani), d toare de la situația cit se poate de cretă de mamă a trei copii („unul frumos decît altul”, după cum spune țul dinsei, Emil Bădărău), altfel fragilă, de neatîns nici cu o floare, se spune, intrucît este femeie, dar meie pe care o reclamă și o dore: același timp două persoane mascu Din păcate, distanțele sint prea n Constantin Purică, electrician, au

nelei din Pescari, lucrează în exploatarea minieră, în regiunile miniere din Moldova Nouă, în regiunile extinse în anii din urmă, în timp ce sus, pe culmi, între arborii bătrâni și sălășele amoroase nostalgice a viață veche, timpul pare etern, nedetronat din privilegiile lui arhaice. Aici, sus, nu se aud sirene, nici claxoane, se aude numai Coșava și, printre rafalele vântului, tilinciile ei, un nechezat de cal, un hiriit bătrîn, nămurat și adormitor de moară din birne, torcând apa unui izvor pierdut printre stînci. Casa tipică locului este astăzi casa de cărămidă sau „piatră moară”, cu cîte 4—5 camere, și una dintre cele mai frumoase, cu etaj, cu două dormitoare la acest etaj și alte două la parter, se construiește, chiar în aceste zile, pe-o coastă ce duce la „Cracul Giurgiuului”. Gospodarul e un tînăr topograf-miner, Alexe Burimănu, și el va locui în această casă mare doar cu soția, cu mama și cu doi copii. Au mai urcat pe aceste coaste o seamă de noutăți, sus, la Sfînta Elena, s-au construit o școală, un magazin, un cămin cultural. Urcă acum, spre un izvor captat de sub stînci, conducta de apă potabilă, care va face ca fiecare gospodărie a satului să aibă apă în casă, la robinet. La incidența celor două presiuni, tradiției și a noului, prin suprapunerea și amestecul lor, se naște o inedită structură, o inedită sinteză de viață, o civilizație care, păstrînd ce e de păstrat și primind ce e de primit, se deschide acum, pentru prima oară, spre viitor.

La mijloc, între cele două presiuni, stă omul, stă eul lui, deci o structură care nu vine doar de trecut, nici numai de viitor, și în egală măsură de amîndouă. El, omul, știe asta, el știe — a învățat — să armonizeze și să împace în ființa lui cele două vifore sau porniri polare, el știe cum să le tînă-n cumpănă, el știe că, așindu-se desoperit față de una din ele, riscă să-i primească în piept presiunea în ntregime. Ei, cei mai mulți dintre bărbații locului, sint azi mineri, oameni ai ehnicii și ai calificării înalte, ei ar putea să trăiască doar din această calificare a or, dar ei știu că pămîntul pe care stau, pămîntul acesta pietros și rece pe care unicii și străbunicii l-au smuls cu grele

eforturi din paragină și încremenire, trebuie muncit mai departe, mereu, zi de zi, ceas de ceas, fiindcă, o dată numai scăpat din miini, acest pămînt de țară de piatră se face iarăși de piatră, anevoie se mai întoarce la harul fertilității. Ei, acești mineri, acești oameni care nu se joacă deloc de-a munca în tainitele pămîntului, muncesc încă, odată întorși din șut, pămîntul, ei cultivă grîu și porumb la mari înălțimi, pe creste și culmi sparte mereu cu plugul, ei, cînd se întorc de la șut, urcă-n căruțe, dau bice cailor, pleacă să-și viziteze pămîntul, sălășele vitelor, stîncile oilor. Ei, cînd vin de la mină, nu stau acasă nici cît să mănînce, mănîncă-n căruțe, femeile lor fac la fel, femeile astea ară cu plugul ca și bărbații, dau la coasă ca și bărbații, mină caii ca și bărbații. Ei știu că nimic din ce-au cucerit nu trebuie să se piardă, ei știu că orice cucurire a lor, orice izbîndă a trudei lor, orice experiență validată de practică, deci de istorie, în lupta cu o natură ostilă, cu un timp care-i refuza, trebuie să-și găsească un mijloc de conservare, un vehicul de conservare care s-o ducă în viitor. Ei au avut, din vechi, niște mori pe apă, vreo zece mori, stăpînite în „rîndașie”, adică de obște, folosite „cu rîndul”, de către „rîndași” solidari între ei și la bine ca și la rău și, sigur, în ultimul timp, aceste bătrînești și greoaie mori și-au secat izvoarele lor istorice, prea sărace și mult prea lente pentru timpul de azi, și le-au secat chiar la modul propriu, piraiele satului fiind captate pentru conducta de apă potabilă. Oamenii însă n-au stricat morile, ei încă le folosesc, „rîndașii” au cumpărat electromotoare, macină în vechile mori cu electromotoare moderne și, cînd nu macină, folosesc energia acestora ca să pună-n mișcare ferăstraie și joagăre. Ei folosesc nu numai fiecare palmă de pămînt, ei folosesc chiar și piatră, ei folosesc chiar și peșterile. Durează sălășele și stîni pe culmi, așa-numite „colibe din landuri”, amintind prin construcție și organizare pe cele din Țara Birsei, dar, deseori, folosesc pentru animalele lor, în special pentru capre, adăposturi care sint peșterile, care nu costă nimic, unde nu-i nevoie de pază, unde singura grijă a gos-

podarului e să fie în permanență „bolovanul de sare” și trocul de lemn cu apă proaspătă.

An Pescarii de astăzi mai există o singură moară pe apă, de fapt o rîșniță țărănească, al cărei stăpîn, moș Tănase Raica, are 71 de ani. Moara lui e cît o căsută pentru păpuși, cînd intri în ea trebuie să te-ndoi de saie, piatră ce macină e cît o roată de bicicletă, firul de apă pe care-l toarce se poate lua și bea din căciulă. Moș Raica a mai avut o moară, una de vînt, cu o elice de lemn acționată de toana Coșavei, moară ce-a fost inventată și construită de către taică-său, țărăn ce n-a ieșit niciodată din Coronini, nici la cătanie n-a fost, fiind beteag de-un ochi. În 1967, moș Raica a donat-o Muzeului Satului din Timișoara, donație ce s-a făcut, povestește el, „ca să scape de vorba și uruiala unor profesori” ce „l-or tocat atîta la cap, că le-a dat-o”. După ce „le-a dat-o”, a suferit. „Taica a făcut o moară și eu am dat-o, ce fel de om is eu?” S-a apucat și-a făcut încă una, identică celei vechi, tot cu elice de lemn. ba, în plus, cu o „frînă”, un fel de pîrghie ce o cumpănă de ființă, care, cînd o apeși usurel cu palma, oprește elicea, ori cît de tare ar sulla Coșava. Moașa asta nu macină, nu prea macină nici cea de pe apă, cine mai are nevoie de ele și cine, mai ales, are timp să aștepte cu ceaurile și zilele lingă urdinis, în urutul molcom al unor timpurii care s-au dus, cînd mai încolo, la cițiva pași, sint mori cu electromotoare, care macină sacul cu păpuși cît ai clipi? Moș Raica are un băiat sofer, un altul e liniar la telefoane, cei doi zic că moșul „își pierde vremea” cu morile lui, în cea de vînt l-au convins să adăpostească în toamna asta finul, bun, a zis moșul, n-am nimic împotriva să pun finul în ea, dar de stricat eu n-o stric, ea trebuie să rămînă aici, pe această coastă a satului, ca să știe lumea că și noi, ai bătrîni, am făcut ceva pentru satul ăsta. Ea va rămîne deci aici, arhaică și micuță, ocărjată ca o bătrînă, sfioasă și grațioasă

● **Sus**: Cea mai frumoasă casă din sat aparținînd unui țărăn-miner se construiește, în aceste zile, pe o coastă pietroasă de deal, într-un loc unde, pînă nu prea demult, timpul încremenise ca într-o rocă.
● **Jos**: Patru juncani într-o ogradă — într-un sat în care crescătorii de animale sint numeroși și mai ales iscușiți — nu-i deloc un spectacol, e un fapt din cele mai obișnuite ● **Dreapta**: La Pescari, în arhaica așezare din clisura Dunării, 90 la sută din flăcăii și bărbații satului sint azi mineri.

Fotografii de ELENA GHERA ■

în veșmîntu-i străvechi, atunci cînd satul, ordonat cu construcțiile-i noi și impunătoare în jurul unei autostrade moderne (la anul, printre altele, va apărea aici și primul bloc de locuințe!), va fi greu de reconstituit în înfățișarea-i dintii nu numai de către vizitator, dar și de către generațiile locului.

Din acest sat, cîndva, mulți emigrau, mulți plecau să-și caute piinea aiurea. Își luau pe umeri ferăstraiele late de tăietori de lemne și ciocanele de spart piatră și plecau să caute de lucru aiurea — la păduri, la construcții de drumuri, la mine. Mai trăiesc încă niște bătrîni care, cîndva, în peregrinările tineretilor, au ajuns pînă la Ruhr. Între 1890 și 1935, spun statisticile, deci vreme de 45 de ani, populația a crescut doar cu vreo sută de suflete: de la 897 la 992. O populație veche, îmbătrînită și ostentită, ce, trimițîndu-și fiii în lume, reținea pentru sine doar zbaterea stearpă pe un pămînt arid. Media de copii pe familie, spun aceleași statistici, era, în anii '35, de 1. În așezarea de astăzi, care numără peste 2000 de locuitori, sint în fiecare familie cite 3—4 copii. E un semn, poate cel mai plin de semnificație, în acest sat ce-și așază cu grijă ființa arhaică în tiparele noilor vremi, aducînd lingă blocul cu multe etaje și o moară din birne, că, pentru prima oară, ceea ce contează acum — mai presus de orice — e viitorul.

ILIE PURCARU ■

primei scrisori, locuiește în Stupărei (Vilcea), unde este angajat la Trustul de instalații și automatizări ce-și desfășoară activitatea pe platforma industrială Govora. În vreme ce Emil Bădărău locuiește și lucrează în Vaslui, la mai bine de 600 km distanță! Să continuăm însă citirea scrisorilor, în paralel.

„In sedința publică din 29 iunie, soția este obligată prin hotărîre judecătorească la plata unei pensii de 300 lei lunar, întrucît cei trei copii ai noștri mi-au fost incredințați mie de instanță. Însă, de la data plecării de acasă și după hotărîrea judecătorească dînsa nu a contribuit eu nici măcar un leu la întreținerea acestor copii, ba mai mult, nici măcar nu a intrat vreodată dacă acești copii mai trăiesc sau dacă au murit! Oare ea, ca mama lor care le-a dat viață, nu avea obligația măcar morală să se mai intereseze din cînd în cînd de soarta copiilor noștri? (...) Călcîndu-mi sufletul, dar gîndindu-mă la situația în care mă aflu eu cei trei copii l-am rugat pe cumnatul meu care are mașină să mergem pînă în Vilcea, unde își are domiciliul actual, să o aducem iarăși între noi. Ajungînd acolo, a rămas foarte surprinsă, nemaiputînd să mai scoată măcar o vorbă. Noi nu i-am spus că am venit după ea cu mașina, i-am spus numai că sintem în trecere pe acolo, și dacă vrea să vină cu noi înapoi — ca să nu pară că o rugăm prea mult. Ajungînd în cele din urmă la Vaslui, ne-am pus să aranjăm prin casă. A fost într-o sîmbătă seara, și cred că am

fost atunci mai fericit chiar decît atunci cînd ne-am căsătorit...”

„Ofelia, nu știu cine va regreta despărțirea mai mult; poate eu dl. Bădărău te vei simți mai bine și cred că-ți va satisface orice dorință (...) dar eu te-am prețuit și te-am iubit mai mult decît au făcut alții (dl. Emil). Foarte mult te-ai schimbat, Ofelia: asta am constatat așezăr la telefon, cred că te-au influențat...”

„Oare acest tînăr de 26 de ani, pe nume Purică Constantin, nu-și dă seama ce faptă a făcut și dacă părinții lui ar accepta-o pe această femeie, mamă a trei copii? Mă întreb și eu, dar rămîn la convingerea că ei nu știu prea multe despre această femeie, lucru pe care aș prefera să li-l spun chiar eu, dar nu știu prea bine adresa unde aș putea să le scriu.”

„Îți dai seama ce-ai făcut: m-ai distrus sentimental! (...) Nu, Ofelia, nu mă mai insor cu altă femeie și pot să-ți spun că-ți jur credință; în locuința de aici nu va mai călea vreo alta; pentru mine a fost mai mult decît viața mea, te rog crede-mă că sint 30 de ore de nesomn și nu am mincat... Am fost sincer cu tine, ți-am îndeplinit orice dorință: CE-ȚI LIPSEA?!! Pînă aici, cum se vede, scrisoarea rămîne între termeni atît de sentimentali ai dragostei neîmpărțășite și dojana mingietoare a amantului părăsit: ce-ți lipsea?! Ne-ar fi plăcut să credem că Mariei Bădărău îi lipseau copiii, dacă nu și soțul, întregul cămin conjugal. Dar n-a fost așa, după cum vom vedea mai jos. Deocamdată însă să remarcăm o

schimbare sensibilă de registru în scrisoarea expedită pe adresa amantei-mamă a trei copii: „Ofelia, te rog să-mi înapoiezi geaca de piele, umbrela, verigheta, stiloul... Ai fost tu în stare să-mi iei și supă și piaptănu? (...) Mi-ai luat batiste, prosoape, șosete, acetle, fotografii. Pentru ce? (...) Închei mica mea scrisoare rămînd în așteptarea celor ce-mi aparține. La revedere, Ofelia, și mult succes în viață! Cu profundă afecțiune...”

Teodora, Dan și Cristina nu-l vor spune însă niciodată mamei lor Ofelia. Mariei Bădărău i se spune acasă, atunci cînd este desigur, mult mai prozaic poate, Mariana. Copiii stau de fapt într-o comună din apropiere de Birlad, la mama lui Emil Bădărău — și așa au stat cea mai mare parte din timp, chiar înainte de plecarea Mariei din Vaslui. „Aici cred că am făcut cea mai mare greșală — spune electromecanicul Bădărău. Dacă am fi avut copiii mai aproape de noi, poate că s-ar fi atașat și ea mai mult de casă. Dar am zis că mai întii să stringem ceva bani, muncind amîndoi, să ne aranjăm mai bine. Ea a lucrat o vreme ca muncitoare la fabrica de confecții, însă mai apoi s-a retras cu articolul de creștere a copiilor (!? — n.n.). Ne-am certat destul; o dată i-am dat și vreo două palme, după care ne-am dus amîndoi la miliție, unde eu am plătit vreo mie și ceva de lei. M-a făcut de ris, mă arătau oamenii pe stradă. Acum o aștept să vină înapoi, chiar dacă sint poate slab, dar mă gîndesc mai ales la copii”. Să vină ina-

poi? — dar n-a venit, n-a fost adusă înapoi? „Ba da, spune Emil Bădărău. Dar a fugit iar! Hotărîsem să mergem la mama, să vedem copiii, dar n-am apucat pentru că duminică de dimineață, cînd am lipsit numai citeva ore, a luat toți banii care i-aveam în casă, și-a băgat toate lucrurile în valiză și dusă a fost. Am fugit după ea la gară, m-am uitat pe la toate vagoanele — dar nu era. Mai tîrziu mi-a spus, la telefon, că ar fi plecat mai întii la Iași, apoi cu avionul la Sibiu și la sfîrșit la Rm. Vilcea, dar cred că m-a mintit iar.” Emil Bădărău, un tehnician foarte apreciat în meseria sa înainte de a pași în drama familială pe care i-o cunoaște acum aproape tot orășul, ar putea foarte bine să intenteze acțiune de abandon familial, ca să nu mai vorbim de divorț. Nu va face însă nici una, nici alta, pentru că pur și simplu încă o așteaptă pe Mariana să vină înapoi acasă, să o ierte și să încerce să ia împreună totul de la capăt — cu și pentru cei trei copii ai lor, atît de nevinovați desigur. „Sper ca dumneavoastră să o faceți să înțeleagă că a greșit în tot ce a făcut pînă acum — sună finalul scrisorii primite la redacție. Noi o iertăm pentru tot ce a făcut și sperăm să devină din nou ce a fost mai înainte, adică o mamă pentru cei trei copii cărora le-a dat nastere și soție pentru omul care și l-a ales cu 8 ani în urmă. În consecință, noi de aici de la Vaslui O AȘTEPTĂM”.

DUMITRU GRAUR ■

Graiul dulce și mios al reclamagiului

Un tată, la 49 de ani, se luptă — singur împotriva tuturor — să-și obțină copilul incredințat, prin hotărâri judecătorești nedrepte, soției sale, adică mamei băiețelului, căci despre un băiețel de doi ani este vorba, mamă care părăsise domiciliul conjugal dezinteresându-se de fiul ei, în loc să facă ceea ce orice femeie devenită mamă ar fi făcut și anume să plece cu cel mic în brațe ori să nu plece deloc.

Un întreg dosar însoțea scrisoarea îndureratului tată, desfășurată și ea pe 9 pagini dactilografiate, pagini în care se contopeau sentimentele față de micuț, cu meschine interese bănești (ale soției și ale familiei acesteia), cu evenimentele, mai mult sau mai puțin intime, din viața celor doi soți dezbinați acum, cu rugămintă incinsă la temperatura dragostei părintești, cu nemulțumirea față de instanțe, de la cea dintâi până la cea care avea să respingă și recursul la Tribunalul Suprem, dovadă neînțelegeri față de Bökös Arpad și părtinire față de soția sa, cu traficul de influență exercitat de soțul său (fost vicepreședinte de tribunal, la Deva) cu promisiunea altor dezvăluiri ulterioare și verbale care nu pot fi scrise pe hirtie și, în final, cu speranța rezolvării, cu bine, a frământărilor sale, adică revenirea copilului la domiciliul tatălui, unde se cuvine a sta.

Am luat deci drumul Hunedoarei, oarecum încărcat de răspunderea pe care o provocase marea încredere a corespondentului nostru în posibilitățile gazetei și solidari, tot oarecum cu punctul său de vedere, dar decizi să aflăm adevărul. Prima întâlnire, firește, cu semnatarul scrisorii citate. Întâi telefonic, la Uzina 7 din cadrul Combinatului Siderurgic Hunedoara, unde Bökös Arpad lucrează ca tehnician în telecomunicații și, apoi, direct. Ne vedem la hotelul „Rusca” în aceeași dimineață. Bökös Arpad are o înfățișare plăcută, ochi mari și caleni, părul spicat cu alb, costum maro în carouri discrete, cămașa și cravată în ton. Constatăm cu plăcere toate aceste amănunte, care dovedesc buna condiție socială a tehnicianului hunedorean și, pe de altă parte, justifică alegerea pe care soția sa a făcut-o, în ciuda celor 11 ani care-i separă, ca vîrstă. Discuția noastră repetă, într-un fel, conținutul scrisorii pe urmele căreia pornisem, dar aduce și elemente noi. Neașteptate, ineditate, greu de suportat... Convorbirea este încărcată cu frânturi de fraze pline de miez și sinceritate, ca de la om la om, smulse din inimă de tată și adresate inimii de reporter care vede și aude multe: „copilul este sufletul omului”, mă uitam cum doarme de frumos micuțul și eram fericit”, „acum nu mai pot să intru în casă cînd știu că nu-i acolo” (copilul — n.n.), „văd că prietenia este mai presus ca dreptatea”, „nu mă las până nu-mi câștig copilul” etc. (dar pe tonuri diferite, alternând de la umilită la patetism). Lui B. A. i se umezesc ochii, cînd vorbește despre fiul său, cînd arată cu degetele sale mai groase, de om matur, mișcărilor delicate ce vor să reproducă gesturile micuțului, cînd gîndurile: „Tată!”; omul devine neîndemnat în fața propriilor sale lacrimi, își caută batista, așa cum ar face-o fiul său, și n-o găsește, dar n-are cine să i-o dea, apoi începe să plîngă de-a binelea... (Nu știu cum sint alții, dar pe noi lacrimile bărbaților ne înmoaie cu mult mai lesne decît orice alt fel de lichid). B. A. se șterge la ochi, copilărește, cu dosul pal-

melor, trece printr-un moment dificil, desigur, așa că părăsim camera sub un pretext oarecare.

Pe culoar, meditam, un timp, asupra lacrimilor bărbaților și începem să credem că s-ar putea scrie și proză, și poezie pe această temă, dacă ar exista mai mulți cetățeni capabili să plîngă, neapărat în prezența oamenilor de literă. Deocamdată, nu înțelegem amestecul frumozelor sentimente paterne cu meschinăria problemelor bănești: cine și cui să-i plătească cei 375 de lei reprezentînd pensia alimentară? Oare nu copilului îi sint destinați acești bani? Poate fi echivalentă o dragoste paternă cu cuantumul a trei sute de lei? Ce este mai important: educația și sănătatea fizică a copilului sau „posesiunea” acestuia? De ce oare un copil nu poate uni două vieți, mai cu seamă cînd ele au mai fost încercate în experiențe anterioare nereușite și ajunge subiect de dispută inverșunată, sursă de ură și de războaie al nervilor?

Revenim în cameră, unde B. A. pare să-și fi recăpătat calmul, cu toate că, pînă la sfîrșitul ororilor de discuții, aveam să mai vedem pe chipul său lacrimile durerii dar, vindecate de prima tranșă, le-am suportat nesperat de ușor, ca și cum n-ar fi fost. Am aflat, astfel, că B. A. mai fusese căsătorit și că are o fată mare, studentă la Timișoara. Pentru întreținerea ei plătește, nu sint probleme, cu fosta soție se înțelege de minune, se văd mereu, colaborează în educarea copilului, despărțirea s-a datorat soțiilor, care nu erau de acord ca fiica lor să devină membră de partid (!?) Am dorit mai multe amănunte despre prima experiență conjugală, dar B. A. ne asigură că nu merită, acolo totul este altfel, el a renunțat singur la creșterea fetei; era normal ca mama să se ocupe de ea, dar acum „cînd am băiat, eu trebuie să răspund de el”. Mai aflăm că cea de-a doua soție, adusă de la Petroșani cu părinți cu tot (de fapt fusese un joc al lor să scape de încălzitul cu lemne și cărbuni și să vină la gaze direct în sobă), l-a părăsit după ce și-a luat mobilele și pianul, că primise de la B. A. două palme, doar două palme, așa, ușor, după ce îl amenințase cu cuțitul și că discuția, care avea să ducă la ruptură, pornise de la o scrisoare, nimic serios, o scrisoare nici nu știu de la cine, o glumă, un fleac. Bineînțeles că nu s-ar mai putea împăca cu ea: a trecut pe la prea mulți, e o femeie care se plictisește repede; a luat-o, dar ea a încercat să-l poarte cu vorba, a avortat de mai multe ori și numai grație lui B. A. a avut să ducă ultima sarcină la bun sfîrșit...

Un asemenea volum de fapte obosește chiar și pe cel care le înregistrează mințit sau în scris, lucru pe care pare să-l fi sesizat și Bökös Arpad care-mi zice strengărește, „să mergem la masă, undeva la „Corvinul”, ei, ce zici?” Zicem că nu ne e foame, că mai avem de lucru și, ca să scăpăm de insistențe, zicem ceea ce trebuia de la început: „nu pot să merg cu dumneata fiindcă am venit în anchetă și nu e cazul să luăm masa împreună, știți mai trebuie stat de vorbă și cu soția dv., și cu alții...”

Așa cum ne așteptasem, în casa soțiilor lui B. A., aveam să auzim cu totul altceva decît ne scrisese ginerele lor și ne povestise. Aci impresia pe care ne-au făcut-o oamenii a fost pozitivă: tatăl soției lui B. A. este de 10 ani pensionar, a fost

muncitor și a devenit jurist; vorbește foarte puțin și cumpătat, calm, neînveninat, încercînd să-și explice faptele pe cîi simple; suferă de astm dar boala aceasta nu este contagioasă; soția sa, mai activă, mai aproape de problemele fiicei, pare speriată pentru că, doar cu cîteva minute înainte noastră fusese pe acolo fostul ginere cerînd să-și vadă fiul. Nu-l lăsase, deoarece copilul dormea dar și pentru că erau singuri ori cînd vine, Bökös Arpad face scandal, îi amenință, dă cu pumnii și picioarele în ușa și ea cheamă de fiecare dată pe cineva să fie de față. Dealtfel, instanțele hotărîseră ca B. A. să-și vadă copilul de două ori pe lună și anume în prima și în ultima duminică a fiecărei luni, ori azi era marți. Îl vedem pe micuțul Andor: curat, pieptănat, odihnit își etalează toate jucăriile la picioarele bunicilor și se apucă chiar să spele pe jos un petec de linoleum, așa cum o vede, uneori, pe măică-sa, dar cu o seriozitate proprie celor mici. Vin și niște vecine care confirmă faptul că B. A. este scandalagiu, înfirmă susținerile acestuia că s-a ocupat 20 de luni singur de copil, afirmație absurdă întrucît Andor are acum 24 de luni, ceea ce ar însemna că mama sa l-a părăsit pe cînd împlinise doar 4 l și cine-l alăptase?

Seara facem cunoștință cu Bökös Eva. Este contabilă la Teliuc. Navetistă. O femeie în jur de 40 de ani, prezentabilă, serioasă, tristă și îngrijorată. Îi vine greu să vorbească despre cele întimplate. Răspunde, totuși, unor întrebări. Cea mai importantă ni se pare cea privind motivele refuzului său de a mai avea un copil. Explicația este medicală, așa cum aveam s-o verificăm și doar în urma unei operații a reușit să-l aducă pe lume pe Andor. Cînd era în a 7-a lună de sarcină, perioada cea mai delicată, soțul a plecat la băi, în concediu. Despre traiul în casă ni se spune că nu-l poate și nimeni din afară. Da, a fost bătută în repetate rînduri, dar a suportat și a sperat că vor trece toate. Scrisoarea aceea? Era un fleac? Vă rog s-o citiți. Transcriem unele pasaje: „Dragul meu, am ajuns astăzi în posesia scrisorii expediată pe 15. De la început trebuie să-ți spun că a adus cîteva nemulțumiri destinarului, adică lui nașelu, a găsit-o Nicu, l-a întrebat și pe nașelu și nașica de unde-i și multe altele...” „Scrisoarea ta este plină de dragoste și sinceră să fiu nu seamănă deloc cu reproșurile pe care mi le-ai făcut cînd ai venit la mine la spital”. „Te sîrut cu mult drag. Vali”. Scrisoarea este datată 24 XII 1974, adică la numai trei luni de la nașterea lui Andor și a fost expediată de Vali pe adresa unei prietene comune, din Hunedoara. Rezultă că și B. A. îi scria la o altă adresă prietenei sale. O altă cunoștință corespunde din Odorheiu Secuiesc, pe adresa de acasă de astă dată, dar cu titlul de „Lt. colonel în rezervă” (datată 3 februarie 1976 și semnată Rozsika). O a treia scrisoare, care ni se arată, este din Cluj-Napoca, semnată Rița. Ea cuprinde reproșurile unor prieteni violente la adresa lui B. A. care găsise de cuviință s-o invite la un camping îndată după ce-i fusese prezentat. Această scrisoare a fost scrisă în timp ce B. E. era însărcinată.

Între două surse de informare, diametral opuse, am căutat una care să fie mai obiectivă. Se spune și noi credem că așa și este, că distanța în timp îl face pe om să judece mai calm, mai rece, mai sănătos. O căutam deci pe prima soție a lui Bökös Arpad. O găsim greu, nu-i cunoaștem numele actual, nici locul de muncă, dar... o aflăm totuși pînă în cele din urmă. Acceptă discuția, după un oftat adine: „Am crezut că n-am să mai aud de omul acesta. Ne-am căsătorit cînd aveam 17 ani și părinții m-au îndemnat să fac acest pas. Eram un copil de care nu se atinsese nimeni nici cu un deget. Eram cu-

rată. O floare. Cîta bătaie am mincat de la omul ăsta și cîte am îndurat în cei 9 ani de casă n-am să uit niciodată. De groază n-am îndrăznit să mă recăsătoresc timp de 11 ani. Acum, cînd am făcut-o, în sfîrșit, nu-mi vine să cred cît pot fi de fericită. Am un soț ideal, atent, bun, delicat, iubitor și pentru mine, și pentru fată. Am, în sfîrșit, o familie. Nu mai mi-e frică de nimeni. De ce ne-am despărțit? N-am mai suportat. Mergeți să vedeți dosarul. Pensia pe care o primesc este de 150 de lei. Am auzit ce-a pătît d-na Bökös și o cred. O cred...”

La dosarul indicat sint anexate niște scrisori. De dragoste, firește, căci B. A. este într-adevăr sentimental. Sint 14 asemenea scrisori. Fosta soție îmi spuse: I-au plăcut femeile, I-a plăcut să trăiască”.

Remarc unele coincidențe: ambele soții au fost cu 11 ani mai tinere; cu ambele a avut cîte un copil; ambele căsnicii s-au desfășurat (afirmația aparține lui B. A.) din cauza soțiilor; în ambele situații el a avut legături extraconjugale evidente; a fost violent și brutal. De aceea ne miră punctul de vedere al autorității tutelare care-l recomandă instanței pentru a obține stabilirea copilului la domiciliul său. Cît despre creșterea la creșă a lui Andor noi credem ca și Bökös Arpad că acolo „prin grija partidului și a statului li s-au asigurat (copiilor n.n.) toate condițiile pentru buna dezvoltare a copilului, cerințe ale societății socialiste”, dar că atunci cînd copilul are posibilitatea să stea acasă, la părinți sau la bunici, este mai bine, creșele fiind, mai ales, destinate acelor familii care, prin forța împrejurărilor, nu se pot ocupa de copiii lor în timpul zilei. Or, sînd la tatăl său, micuțul Andor era sculat la 5 pentru ca să ajungă la 6 la creșă și astfel tatăl său să nu întirzie la serviciu, pe cînd la bunici poate dormi cît vrea și are nevoie un copil de doi ani, în loc să călătorească pe frig sau arșiță, în autobuze aglomerate, de două ori pe zi. Aceasta printre altele, fiindcă veni vorba.

Ultima întâlnire s-a produs tot cu Bökös Arpad, după ce, fără să-i fi spus, vorbisem cu fosta sa soție, cu șefa creșei, cu vecinii, fusese la tribunal. El ne-a căutat, tot la hotel, anunțîndu-și vizita. De data aceasta în costum gri închis. Era seară... A trebuit să refuzăm o nouă invitație tot strîngărească la restaurant („ce zici, nu intrăm puțin pînă pleacă trenul?”), am suportat reproșurile pentru că nu mai dădusem nici un semn de viață toată ziua, aveam să mai suportăm încă o dată asaltul „Jacrimilor bărbătești”, apoi să aflăm cîte ceva despre un frate care activează la sindicate, funcție importantă, despre o altă rudă de la „Electronica”, sau așa ceva, oricum important, piese etc., despre despre, despre... despre... Gîndurile ne erau însă în altă parte; la buna-credință a oamenilor și la cei care încearcă s-o înșele. Așa am ajuns la gară unde, din nou, simțul practic al lui Bökös Arpad ne-a trezit la realitate: „Îmi pare rău ca m-ai refuzat cu masa. Dar lăsați că mai vin eu pe la București și vă caut. Vă caut negreșit că și dv. o să aveți grijă de mine. Las’ că vin eu. Directorul îmi dă voie, dar eu vin pe banii mei. Mai stăm noi de vorbă. Îmi pare rău de masă. N-am vrut să vă jignesc, dar m-am gîndit că diurna-i mică”.

Dragă tovarășe Bökös Arpad nu regretăm drumul la Hunedoara. A meritat. Din păcate pentru dumneata, nu putem fi de acord cu cele relatate și credem că justiția a procedat bine incredințînd copilul mamei sale. Poate doar în chestia cu diurna cred că ai dreptate: așa e, cum spui, cam mică... dar curată!

MANOLE CĂRȚAN ■

Mamă prin furt

În sală era liniște desăvîrșită. Nu se mai gasea nici un loc. Oamenii mulți veniseră să asiste la proces și ascultau expunerea procurorului, indignați de faptele comise de inculpată.

Președintele completului de judecată, fire sentimentală, se lăsase și el atras de concluziile procurorului, care se abătuse de la regula de expunere „tehnică” a învinuirii, vorbind despre răul făcut de inculpată unei mame, prin răpirea copilului acesteia, și de bucuria revederii dintre cele două.

O mică pauză a procurorului a dat prilejul unui ghemusor de fată, ce se alintă și se tot lipea de haina unei femei, să exclame „mămică scumpă, iar sint lingă tine!”

Imediat s-a auzit o bufnitură puternică venită din boxă. Inculpată I.D., care pînă atunci rezistase, căzuse pe podea. Avea mari remușcări și plîngea în hohote.

Cum se ajunsese însă la acest proces? Inculpată I.D. locuise anterior în provincie. Era necăsătorită și din legăturile pe care le-a avut din afara căsătoriei născuse un băiat, apoi și o fetiță. Ca să scape de fată o abandonase pe stradă.

Mai tirziu reușise să vină în București împreună cu băiatul care acum era mare. Obținuse un frumos apartament cu 3 camere, folosindu-se și de certificatul de

naștere al fetei. Dealtfel, și alocația de stat o încasase regulat de la întreprinderea unde lucra în București, deși nu știa ce soartă avusese fetița abandonată.

În cartea de imobil figura trecută și de aceea cînd responsabilă cărții de imobil o întreba despre ea, spunea că este în provincie, la rude.

Dar s-a apropiat vîrsta de școală pentru fetiță și trebuia s-o aducă din „provincie” la școală, în București.

Dar de unde să ia fetița pe care o aruncase în stradă cu ani în urmă? A stat și s-a gîndit, și și-a făcut un plan. Ce ar fi dacă ar fura o fetiță cam de vîrsta copilei ei și ar aduce-o acasă?

De la gînd a și trecut la faptă.

A văzut o fetiță slabuță și pipirie, de 6 ani, cu ochi albaștri și cu părul blond, căreia i-a dat o cutie de bomboane.

În altă zi, inculpată a văzut-o din nou jucîndu-se în apropierea locuinței și a invitat-o acasă.

Cum au ajuns în apartament, a încluiat-o și a ținut-o sub cheie multă vreme, spunîndu-i că pe ea, de acum înainte, nu o mai cheamă Luci, ci Jeni, așa cum se numea fetița pe care o abandonase.

După un timp, prin amenințare, insistență și răbdare, inculpată a reușit s-o convingă că ea este mama ei.

Vecinii au auzit între timp că I.D. și-a adus fetița din provincie, dar au observat că, deși era vară și cald, fetița era ținută încluiată în casă.

În acea perioadă, în oraș se răspîndise știrea dispariției acestei fetițe. Unii vecini îi spuneau lui I.D. „Dar bine, dragă,

de ce-ți ții tu fetița numai în casă, nu vezi ce palidă este?”

Inculpată le răspundea: „Ce să fac, pot eu s-o las pe-afară, tocmai acum cînd am auzit că se fură copii?”

Așa a fost ținută fetița în casă pînă cînd, venind vremea școlii, a înscris-o pe numele de Jeni D. în clasa I. Fetița a frecventat cursurile pînă la venirea vacanței de iarnă. În toată această perioadă era dusă și adusă la și de la școală, sub supraveghere.

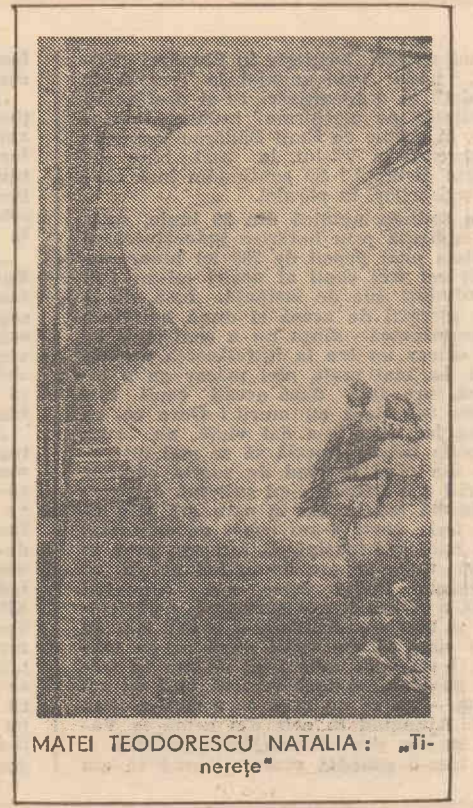
În timpul vacanței de iarnă I.D., care credea că a rezolvat problema cu fetița, a trimis-o să cumpere alimente de la un magazin din apropierea casei. Cu acea ocazie, o altă fetiță care locuise cu ea în cartier, a văzut-o și imediat a chemat-o pe nume, spunîndu-i totodată și mamei ei, cu care se afla: „uite-o mamă pe Luci, fetița care a fost furată”. Și a strigat-o. Dar fetița i-a răspuns că pe ea n-o cheamă Luci, ci Jeni.

„Bine, acum te cheamă Jeni, dar înainte nu te-a chemat Luci?”

Fetița, candidă, a confirmat și astfel s-a descoperit fapta, inculpată I.D. ajungînd în boxă pentru răpirea copilului și înșelăciune, constînd în încasarea alocației de stat pe nedrept, pe o perioadă de mai mulți ani.

Atunci, în sală, I.D. nu a mai putut rezista atmosferei create. O mică suspendare a ședinței de judecată și inculpată și-a revenit. Procesul a continuat și instanța a dat sentința pronunțînd pedepsele cuvenite.

ȘTEFAN DUMITRESCU ■

MATEI TEODORESCU NATALIA: „Tinerete”

ABDICARE DE LA ÎNDATORIRILE DE CETĂȚEAN

Furtul unor șefi de depozite

La Tribunalul Suprem, serviciul arhivă, cineva imi așează în față un dosar compus din 12 volume. Fac o mică socoteală și constat că mă aflu în față a peste 7000 de pagini scrise. Enormă muncă! Mille de pagini, în majoritatea lor probe scrise, dau pe față o afacere cu broaște și balamale, evident de mobilă, de un sfert de milion de lei. Din această sumă și-au însușit cite o părticică nu mai puțin de 21 de inculpați, în marea lor majoritate șefi: de secții, de depozit, de servicii, de magazine etc. Iată filmul faptelor:

Cooperativa de producție meșteșugărească „Mobilă și tapițerie”, din strada Lipsani nr. 57, București, avea ca sarcină (are și acum) deservirea populației: execută la comandă mobilă, lucrări de tapițerie, lăcătușerie etc. Pentru deservirea promptă a cetățenilor, conducerea Uniunii Centrale a Cooperăției Meșteșugărești, prin circulara nr. 38992/1969, a acordat dreptul conducerilor cooperativei meșteșugărești să se aprovizioneze cu piese de schimb și materiale mărunte direct de la fondul pieței. În mod cu totul abuziv, conducerea Cooperativei „Mobilă și tapițerie” a extins gama materialelor ce pot fi cumpărate cu numerar, permițând astfel să se facă aprovizionări masive, să se manipuleze valori mari, bani mulți al căror foșnet pe unii i-a ademenit. Nicolae Pachet, de pildă, șeful serviciului energetic, ia cunoștință de lipsa de exigență a controlului financiar, de modul defectuos al evidenței primare, și se hotărăște să profite din plin de pe urma acestui haos: începe să întocmească mai multe referate de necesitate, prin care cere avansuri, chipurile, să cumpere de pe piață tot felul de piese și materiale. Ia banii și intră în legătură cu cițiva șefi ai unor magazine, de la care procură bunuri false, pe care le folosește la decontarea materialelor. Astfel, în perioada ianuarie-septembrie 1973, procură de la Constantin Botoroagă, șeful magazinului Tehnometal, din strada Coșbuc, bunuri false în valoare de 33 828 lei; de la Maria Agapie, șefa magazinului Tehnometal, din strada Stavropoleos, procură bunuri false în valoare de 53 776 lei, iar de la Ion Matei, șeful magazinului Tehnometal, din Lacul Tei, bunuri, tot false, în valoare de 11 378 lei. Cu pachetele de bunuri astfel procurate, Pachet merge la Cornel Rădulescu, șeful depozitului de materiale, întocmesc împreună procesele verbale de recepție și intrare în magazie — înțelegeți că era vorba de o recepție a unor materiale care nu existau — iar, mai departe, Pachet întocmește bunuri de consum, evident tot false. Cum? «Bonul nr. 4 308, în valoare de 2 164 lei, este semnat cu numele meu, dar nu eu l-am semnat. Este întocmit și semnat de Pachet, pentru că, zicea el, „imi trebuie materiale pentru remedierile electrice”. În realitate, Pachet nu a executat nici o lucrare electrică la unitatea noastră» (Vasile Dumitru, șef de unitate). Pentru complicitatea la fraudă, prin emiteră de bunuri false, gestionarii primeau și ei partea lor: „în 1973, recunoaște C. Botoroagă, am întocmit, la cererea lui Pachet, bunuri false în valoare de 33 828 lei; pentru treaba asta (excelentă treabă! n.n.) primeam 10 la sută din valoarea bunurilor”. Maria Agapie, șefa magazinului

Tehnometal, din strada Stavropoleos nr. 8, primea un preț mai bun pentru aceeași „treabă”: 15 până la 20 la sută din valoarea bunurilor emise. La data de 28 septembrie 1973, Maria Agapie avea în teșhea 7000 lei incasați astfel. Pentru a asigura o cit mai mare discreție în jurul falsurilor ei, oferă vânzătoarelor din magazin, dealfel și ele implicate, cite o mie de lei. Mihaela Delcea, Niculina Sandu, Iliana Manciuc, Maria Codreanu, și așa compromise, primesc mia de lei și se lasă astfel cumpărate.

Afacerea cu bunuri ia amploare. Pachet continuă să ridice de la casa de bani avansuri mari, așit pe numele său, cit și pe numele altor angajați, pe numele lui Emil Ionescu ridică 7 863 lei; pe numele lui Ion Manu mai ridică 39 440 lei. Casiera cooperativei, Maria Hristodol, nu trebuia, după lege, să onoreze asemenea plăți. Dar legea era prea departe de acești angajați corupți: „Să nu-mi facă neplăceri în momentele în care ridicam banii pe numele altor angajați”, declară Pachet, casierei Maria Hristodol i-am cumpărat și oferit o lustră de 620 lei”. La rândul său, Cornel Rădulescu, șeful de depozit, îl copiază pe Pachet și se lansează și el pe pirtia falsurilor: falsifică mai multe bunuri și își însușește dintr-un foc 57 789 lei. Prin aceleași manopere își creează plusuri la materiale, în valoare de 92 528 lei; materialele le dă în consum lui Constantin Stingaciu, șef de unitate, fără forme legale, întocmește în continuare tot felul de acte false și suma ajunge la 173 797 lei. În gestiunea lui C. Rădulescu se instaurează haosul, iar șeful nu mai știe ce are sau ce nu mai are în depozit. Fraudele îi aduc însă venituri pe mai multe canale. Banu Achim declara că, «atunci cind Pachet îl oferea partea leului lui Rădulescu, acesta rostea următoarea formulă: „Cornele, și-am adus datoria”. Și Cornel lua banii zimbînd cu subînțeleș».

În hora fraudei se mai prinde un șef: Ion Ionescu, șeful biroului de aprovizionare și transporturi, care instituie chiar o regulă: „toți cei care primesc avansuri, pentru cumpărări de materiale, le predau subsemnatului; eu dirijez întreaga activitate de achiziționare a materialelor prin numerar”. Subalternii se conformează: Ion Manu, Ceanuvela Gheorghiu și alții iau bani de la casa și-i predau lui Ionescu. De cele mai multe ori procedea așa și Pachet: merge la casierie, îi semnează pe subalternii săi în fals și... primește banii. Devine un fel de casă de bani mobilă. Pachet, la rândul său, îl aprovizionează cu bunuri false. Avea izvorul lui nesecat. Iată ce declară: „Recunos, mi-am însușit suma de 66 812 lei, iar lui Ionescu i-am dat bunuri false în valoare de 44 975 lei”. Pentru un bon în valoare de 1 000 lei, Pachet și Rădulescu primeau de la Ionescu recompense de 200—300 lei. Pachet declara în continuare: „Pentru a putea procura bunurile false, de la șefii de magazine, eu primeam de la Ionescu, șeful, sume ce variau între 40—45 la sută din valoarea bonului. Din această sumă, 15—20 la sută o dădeam vânzătorilor care îmi scriau bonurile și 10 la sută lui Cornel Rădulescu care ne făcea recepția falsă. Mie îmi rămânea cam 10 la sută. În ianuarie 1973, de exemplu, Ionescu a fost la Brașov, în delegație. La înapoiere, m-a rugat să-i aduc bunuri, să deconteze. Am mers la magazinul Tehnometal, din strada Coșbuc, și am luat bonul nr. 27316/2, în valoare de 818 lei, fals, evident, și i l-am dat lui Ionescu, șeful. Așa și-a lichidat decontul”.

Gașca falsificatorilor se mărește acum cu Mihai Roșulescu, merceolog, și suge ca un visc din veniturile cooperativei cinstiți cum și din banii cetățenilor. Mihai Roșulescu începe să-i procure lui C. Rădulescu bunuri false pentru 20 la sută din valoare. Procentul se mărește, deci. Constantin Stingaciu, șef de unitate, începează avansuri în valoare de 25 560 lei și primește de la Roșulescu 600—800 lei pentru fiecare decont. Ștefan Georgescu, șeful contabil al cooperativei, Nicolae Mahaci, șeful serviciului financiar, semnează și aprobă toate aceste avansuri cu ochii închiși. De ce nu i-or fi deschis? În această situație, fraudă ajunge la aproape un sfert de milion. Ne mirăm cum, cuprinși de frenezia falsurilor, nu au întocmit niste acte false prin care să-și vindă și birourile!

Dar, iată că hora falsificatorilor se rupe și sint aduși cu toții în fața instanței. 21 dintre ei sint judecați și condamnați. Nicolae Pachet este condamnat la pedepse care însumează 21 de ani și 6 luni de închisoare, dar va executa pedeapsa cea mai gravă, adică 8 ani de închisoare, 4 ani interdicția unor drepturi și confiscarea parțială a averii; Cornel Rădulescu a fost și el condamnat la 8 ani de închisoare, iar Ion Ionescu la 7 ani și 6 luni. Cu pedepse mai mici, cuprinse între 5 ani și 6 luni și 1 an, au fost condamnați Mihai Roșulescu, Ion Matei, Constantin Botoroagă, Maria Agapie, Constantin Stingaciu, Mihaela Delcea, Paul Iliescu, Iliana Manciuc, Ștefan Georgescu, Nicolae Mahaci și alții. Dreptatea a fost instituită, prejudiciul se recuperează, și s-a dovedit pentru încă o dată că toți cei care fug de muncă cinstită, se infruptă din munca altora, nu au decit o singură răsplată: oprobriul public și pedeapsa dreaptă a legilor noastre.

Fugiți de la locul accidentului

Pentru Marin Panaitescu, ziua de 23 septembrie a început la ora 4,30 dimineată și s-a încheiat înainte de 6

Convins că e adevărat proverbul cu cel care se scoală de dimineată ca să ajungă departe, Marin Panaitescu din Valea Dragului, județul Ilfov, a început ziua de 23 septembrie în zori, coborînd din pat puțin după ora 4,30. A mai întirziat prin bătaură vrea 10—15 minute, a îmbrăcat ceva în fugă, și-a controlat bicicleta, marca „Tohan”, culoarea gri-verzuie, și-a infundat căciula pe cap și, condus de nevăstă pînă la poartă, a încălecat, îndreptîndu-se pe drumul județean 401 către Herești. N-avea cine știe ce treburi urgente, va declara mai tirziu organelor de anchetă Ioana Panaitescu, dar cu judecata sănătoasă a oamenilor de la țară a considerat că e mai bine să le rezolve la primele ore ale zilei. Nu va fi așa. Pînă în data de 28 septembrie, cînd va deceda în secția de reanimare a Spitalului clinic numărul 9 din București, bătrînul din Valea Dragului nu va mai apuca nici măcar să vorbească, aflîndu-se permanent în comă. Ulterior, raportul de constatare medico-legală, semnat de medicul legist Dan Schiopu, va nota că decesul „s-a datorat traumatismului cranio-cerebral cu contuzie și dilacerare de lob occipital stg. și contuzie pontimă (posibil în cadrul unui accident de circulație)”.

Intrucît am încălecat, cu bună știință, legile cronologiei, permiteți-ne să ne întoarcem în zorii zilei de 23 septembrie. La citeva minute după ieșirea din casă, Marin Panaitescu, circula în absolut regulamentar pe partea dreaptă a șoselei către București, a fost lovit din spate de un vehicul, fiind proiectat în sant. Primul care l-a găsit a fost Dumitru Stoica, zis Mitică Zbancioc, dar acesta n-a avut prea multă vreme la dispoziție să vadă despre ce e vorba, grăbindu-se să ajungă la U.M.U.C. București, unde lucra și, firește, lucrează, ca macaragiul. L-a auzit pe cel căzut gemînd, dar a crezut că e beat. L-a oprit pe „băiatul lui Vasile Baicu” să cerceteze împreună despre ce e vorba, dar și acesta se afla în criză de timp, drept pentru care „deoarece și eu mă grăbeam să prind autobuzul, am plecat spre stație”. Cam la un ceas după comiterea accidentului asistenta Elena Trofil a auzit vociferări. A ieșit din casă, a constat că cele întimplăte, s-a deplasat la sediul C.A.P.-ului și a sunat la Salvare. Era ora 6.05. La ora 8.25 va sosi mașina Salvării, iar la ora 9.50 victima va fi internată la Spitalul 9 din București, la neurochirurgie, în secția doctorului Vlad Ciurea, sub ochii nepuțincoși ai căruia va muri la 28 septembrie, adică 5 zile mai tirziu.

Cam în același timp cu asistenta medicală, și-a făcut datoria și plutonierul Ștefan Catană, ajutorul șefului de post de miliție din Valea Dragului. Prompt, s-a deplasat la fața locului un echipaj al Miliției județului Ilfov format din locotenentul colonel Iosif Klein și locotenentul major Ilie Negoită, care au trecut la cercetările de rigoare, lămurindu-se repede că e vorba de un accident de circulație, în care făptașul, conducător auto al unui vehicul necunoscut, se făcea vinovat nu numai de lovirea biciclistului, lovire care va deveni, de la 28 septembrie, „ucidere din culpă”, ci și de părăsirea locului infracțiunii în scopul sustragerii urmăririi penale.

Datele obținute la fața locului nu erau prea numeroase. Pe portbagajul și pe aripa din spate a bicicletei victimei s-au găsit urme de vopsea albă și de vopsea verde, de unde concluzia firească a existenței unui autocamion, neapărat un autocamion după nivelul lovirii de pe aripa bicicletei, vopsit în alb și verde. Cum așa ceva e mai greu de admis, ofiterii de miliție au tras concluziile cele mai normale: bară de protecție vopsită la margine cu alb și aripă dreaptă vopsită cu verde. De asemenea, pe șosea, s-a mai descoperit o băltoacă de singe provenind de la victimă și un fragment de plastic datorat, după o judecată logică, spargerii unui semnalizator. Cu aceste date, s-a pornit la căutarea șoferului criminal. S-au emis primele ipoteze. S-au urmărit mai multe piste, dar nici una n-a condus. La începutul cercetării încredințate locotenentului colonel Alois Giacomeli de la Serviciul de circulație al Inspectoratului județean Ilfov al Ministerului de Interne, la descoperirea vinovatului. Căutările au continuat zile și

nopti în șir, verificîndu-se zeci de mașini, aria cercetărilor restrîngîndu-se treptat, pînă cînd, la 11 octombrie, adică la 18 zile de la comiterea accidentului, s-a încheiat, în prezența martorului Florea Dragomir din comuna Luica, un proces verbal de verificare a autocamionului 22 B 1578 aparținînd Autobazei 2 Giulești a întreprinderii de Transporturi Auto din București. În fața șoferului Gheorghe Matei, născut la 3 noiembrie 1952 în Valea Dragului, s-a constatat că autocamionul „Bucegi” prezintă urme de lovire cu ciocanul pe aripa dreaptă, vopsită recent, precum și un semnalizator nou, de asemenea pe partea dreaptă, din față, a vehiculului. S-au recolectat urme de vopsea de pe corpul autocamionului și de pe aripă. Institutul de kriminalistică al I.G.M.-ului confirmînd, 5 zile după întocmirea procesului verbal amintit și sub semnătura locotenentului inginer chimist Ion Geambașu, faptul că vopseaua găsită la locul accidentului din Valea Dragului și cea recolectată de pe autocamionul lui Gheorghe Matei sint una și aceeași! Analize profunde, verificarea spectrochimică și examenul de solubilitate, au furnizat organelor de anchetă probe inatacabile, în fața cărora șoferul vinovat n-a mai avut replică, recunoscîndu-și vina.

Iată cum s-a desfășurat, din cele ce știam de la localnici și din cele declarate de Gheorghe Matei, accidentul. Fără să aibă permisiunea autobazei, șoferul a venit simbată seara în comuna natală, parcînd autocamionul în fața curții părintești. Duminică, Gheorghe Matei a luat parte la horă, petrecînd-o mai apoi acasă pe Mitana Velicu care a acceptat serenade tirzie intrucît, după cum declara ea însăși, îl cunoștea „ca cetățean al comunei Valea Dragului și în calitate de cavalier”. La despărțire, i-a promis fetei că o va lua dimineată pînă la București, unde tinăra trebuia să ajungă la începerea schimbului de la F.C.T.B., dar nu s-a întinut de cuvînt pentru simplul motiv că, în drum spre casa Mitanei Velicu, a comis accidentul terminat cu moartea unui consătean.

A văzut că l-a lovit pe Marin Panaitescu, drept pentru care a întors de două ori mașina pe șosea. O dată în fața Bufețului și o dată în fața S.M.A.-ului, dar n-a oprit să ajute victima, a cărei viață ar mai fi putut poate fi salvată de o intervenție imediată, de frică „să nu fie bătut de cetățeni”. Credeți cumva că Gheorghe Matei s-a pierdut cu „fira”? Nicidecum. A luat-o spre București, nu fără a face un mic clubuc, urcînd în cabină 3 cetățeni, pe Dumitru Dicu și pe Ilie al lui Picipal din Valea precum și pe Nicolae Ion din Obedeni, cu care a ajuns în Capitală în nici un ceas, chiar dacă nu mergînd pe șosea, ci pe drumuri lăturalnice. Treaba asta suspectă, cu atît mai suspectă cu cît vestea accidentului se împrăștiase imediat, i-a mirat pe cei 3 insoțitori de ocazie, dar „nu ne-a interesat”, ghilimele aparținînd lui Ilie al lui Picipal, după numele său adevărat Ilie Mițu.

La București, șoferul criminal și-a lăsat pasagerii la locurile dorite, doar plătiseră oamenii !!, pe unul la garajul de la Dristor, pe altul la un complex din cartierul Apărătorii Patriei, iar pe ultimul lîngă Halele Obor, unde a constatat și spargerea semnalizatorului. Dar nici asta nu l-a descumpănit. A mers mai departe, a garat lîngă autobază, unde firește, nimeni nu l-a tras la răspundere pentru ținerea mașinii statului la domiciliul său timp de două zile, și-a luat foaia de parcurs și și-a văzut omul de treburi și de viața lui. Vreme de trei zile a lucrat pentru I.C.A.B., apoi i s-a defectat ambreiajul, desigur, „din ghinion”, ocazie cu care a băgat autocamionul în garaj, căutînd să înlăture urmele accidentului. A înlocuit semnalizatorul spart, a ciocănit aripa și l-a rugat pe „nea Olteanu” să-i vopsească reparația cu pistolul, ceea ce vopsitorul a și făcut, dornic să bea și dînsul o bere!

Cum spuneam, totul a durat pînă în ziua de 11 octombrie, cînd organele de cercetare l-au descoperit, după îndelungi și costisitoare, ca bani, ca nervi și ca timp, căutări, trimițîndu-l acolo unde-i era locul: la tribunal. Condamnat la 8 ani de închisoare, Gheorghe Matei n-a vrut să țină cont de clementa instanței, ci a declarat recurs, scriînd negru pe alb că „hotărîrea e nelegală, nefiînd iustă” !!! Argumentele sale? Unul singur, dar decisiv, demn să figureze în orice antologie a prostiei sau cinismului: „să se țină seama că am recunoscut cu toată sinceritatea... faptele comise”. La dosar, magistrații au găsit lesne declaratia fetei cu care șoferul „era în vorbă”. Mitana Velicu, căreia a continuat să-i facă vizite și curte, umblînd cu fruntea sus pe ulițele satului, subliniînd că, la multe zile după comiterea accidentului, șoferul în cauză „spune că nu poate ști el cine este autorul”.

Desigur, nici prostia și nici cinismul n-au ajutat la nimic, decizia penală numărul 338 a Tribunalului județean Ilfov confirmînd definitiv decizia anterioară.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

JARALUNGA OCTAVIAN: „După con-
cediu”

N. GRIGORE MARĂȘANU ■

Între clasic și baroc (II)

Între Ulise și Don Quijote

Să ne imaginăm că s-ar putea multiplica, pînă în stadiul în care le-a lăsat Michelangelo, cele patru statui neterminate ale sclavilor gîndiți pentru mormîntul papei Iuliu al II-lea și aflate acum la Florența; și că aceste blocuri de marmură ar fi încredințate unor sculptori pentru a duce fiecare, cum crede, la sfîrșit, trupurile eboșate de marele florentin. Ar rezulta, cu siguranță, tot atîtea statui diferite și care, toate, ar trăda intențiile probabile ale lui Michelangelo. Altfel, arta nu și-ar justifica rațiunea de a cere fiecărei inimi să aleagă în fața acestui soare care, în aceeași măsură, ne umple de recunoștință și de melancolie... Renașterea a văzut în Michelangelo un rival al lui Rafael, cînd, de fapt, el era un rival al zeilor. Cel care picta pe tavanul Sixtinei, Geneza nu descria o legendă, ci recrea lumea după gustul său. Și dacă acest gust n-a fost pe placul lui El Greco, el nu e mai puțin o dovadă a speranțelor artei.

Dar aici dilema abia începe. Totul depinde de ceea ce alegem privind brațele Atenei. Căci conflictul dintre clasic și baroc nu e numai estetic. Viața lui Caravaggio, de pildă, e tot atît de barocă precum este opera lui. Și există o etică barocă, așa după cum există o etică a clasicismului.

Întelepciunea clasică pretinde că, de fapt, nici o beție n-are în ea nimic îndrăzneț. Pentru că singurul curaj adevărat e să refuzi dezordinea și să înveți frumusețea măsurii. În schimb cei care sînt de partea excesului sînt gata să argumenteze că orice fericire e puțin barocă. Pentru că ea nu vrea să i se vorbească despre limite, ci despre aripi. Înainte de a crede în Anteu, adevăgă el, trebuie să-l iubim pe Icar. Numai cine poartă în sine o aripă cunoaște prețul adevărat al fidelității. Drumul spre dragostea pentru pămîntul pe care mergem trece prin iluzia de a-l învinge cu ajutorul unei aripi. Și ca să-l putem judeca pe Don Quijote, trebuie să știm cum arată lumea văzută prin ochii lui.

Lorenzo Magnificul spunea despre tel care, după părerea sa, alergau după himere: „Voi ridicați scări spre cer, iar eu le sprijin de pămînt, ca nu cumva, zburînd prea sus, să cad”. E, aici, mărturisită fără echivoc morala clasicismului, însă într-un fel neseducător. Chiar pasiunile cele mai pămîntene n-ar vrea, probabil, să calce în picioare ideea de aripă, să renunțe deschis și definitiv la posibilitatea ca într-o zi să aleagă zborul.

Grecii au fost mai prudenți. Ei l-au lăsat pe Ulise să demonstreze că țărnul nu e sfîrșitul mării, ci justificarea ei. Triumfînd asupra mării, țărnul o scoate din dezordine. Ii dă o formă, ca unei statui. După aceea, cum se întîmplă și în arta greacă, inima unui om poate fi în stare să învingă rătăcirile și singurătatea.

Pentru Ulise țărnul devine măsura tuturor lucrurilor. Pentru Don Quijote măsura tuturor lucrurilor este iluzia. Amîndoi cunosc rătăcirea. Dar Ulise are un țăr al lui. Unde se poate retrage și, deci, sustrage iluziei. De partea lui Don Quijote nu e decît iluzia. El nu are nici un țăr și de aceea iluzia devine tragică.

În fond, dacă marea e o eroare, ne spune Ulise, avem țărul. Adică tot ceea ce merită să fie iubit. Și dacă omul e un zeu care moare, grecii i-au inventat pe zei tocmai ca să ne vorbească despre cei care mor. Ei nu ignorau suferința, dar o limitau. Prezența continuă a scutului lingă lance nu-i îngăduie acesteia să se transforme în aripă, însă o opără de neant. Lancea se înalță

numai cît trebuie să nu uite că datorita ei e să apere frumusețea omului și a lumii.

Astfel, Ulise a descoperit mările numai pentru a le da un țăr. El ne-a învățat că n-am putea iubi o mare fără s-o limităm. Ceea ce ne dă puterea s-o iubim este tocmai țărul.

Don Quijote, în schimb, ne va îndemna să urmăm cum se lungesc umbrele pe măsură ce soarele declină. Cînd fericirea poate depinde de o aripă. Sau moartea. În definitiv, cine obiectează constructorilor piramidelor, că au crezut într-o himeră? Akhenaton a adus în templul soarelui o inimă și o iluzie. A fost totuși destul ca să înfrunte posteritatea mai eficient decît alți faraoni.

Ar trebui, poate, să ne amintim că, după Nietzsche, concepția frumosului la grec s-a născut din durere. Un pictor, Braque, a spus același lucru. Arta e o rană transformată în lumină, declara el Așadar, zeii senini ai grecilor nu sînt decît niște oameni care au trecut pragul artei. Răni care s-au transformat în lumină. Uneori, Renașterea și mai tîrziu arta neoclasică s-au lăsat fascinate de lumină și n-au mai simțit rana. De aici și explicația unor eșecuri, cînd liniștea statuiilor nu e decît o oboseală luminoasă.

Ulise a cucerit și el prin suferință un adevăr. Țărul lui este o eroare transformată în lumină. Dar întorcînd privirile în sens contrar, vom descoperi că apostolii din pinzele lui Caravaggio au picioarele umflate de drum, ca și cele ale lui Don Quijote. Sau filozoful lui Rembrandt ezitînd între umbră și lumină, enigmatic. Și de ce-ar trebui găsită o vină aici?

Deocamdată, n-aș vrea să mă grăbesc să renunț. Romanticii au aflat că soarele poate arde uneori atît de intens încît să devină negru. Însă admirînd statuile grecești, pot să cer partea mea din lumină ce inundă cerul și arborii. Și iubindu-i pe cei care au iubit excesiv, să mă întreb dacă din locul unde mă gîndesc la fericire se mai vede țărul.

Căci să privim, de pildă, Victoria din Samotrace, capodopera sculpturii helenistice. Marmura ne-o arată pe zeiță oprindu-se la prova unei corăbii, cu aripile mari, desfășurate, simțînd încă vinul puternic împotriva căruia înaintează. Capul nu se vede. Numai aripile care țin loc de miini. Zeița s-a transformat parcă într-o aripă. Și dacă există o victorie aici, ea aparține zborului. Trupul nu mai e decît un pretext al aripei. Fără figură, fără miini, Victoria din Samotrace nu are nevoie decît de această aripă pe care o ridică în văzduh ca pe o lance. Lancea Atenei, transformată în aripă. Ea pare să dezmință tot ce-am crezut despre echilibrul.

Și totuși, o întrebare rămîne. Ce va clădi această victorie fără miini? Ea face, desigur, să biruie zborul, dar aceasta nu e de ajuns. Undeva pe un țăr zeița trebuie să se oprească. Nu va putea zbura continuu și nici nu va putea să rămînă o veșnicie la prova corăbiei care o poartă pe mare. Va descoperi ca și Ulise că o adevărată victorie are nevoie de un țăr și de miini pentru a clădi. Firește, grecii au avut dreptate, o aripă ne e necesară pentru a ne distinge de pietre și de serpi. Dar destinul nostru nu este cerul, ci pămîntul; nu este rătăcirea, ci dragostea; nu este aripa, ci mîna care mîngie și clădește. Și dacă este așa, ar trebui ca aripa să înceapă s-o doară pe zeiță. Pînă la urmă Victoria din Samotrace ne va dezvălui o intrinsecă. Și în loc de aripă, ea flutură în bătaia vîntului un lanț. Nu voi disprețui niciodată încăpățînarea lui Don Quijote, dar fericirea ne cere o inimă capabilă să prețuiască fidelitatea. Pentru că nu cred că marea unei credințe se măsoară, cum s-a spus, cu indoielele ei. Măreția Eladei nu se măsoară cu filozofia scepticilor, ci cu armonia Parthenonului.

OCTAVIAN PALER ■

Despre tele-fisiune

Nu de dragul unui simplu joc de cuvinte am scris titlul de mai sus cum l-am scris, ci din temeiuri mult mai adînci. Filozofi de autoritate mondială, sociologi de renume unanım recunoscuți, specialiști în științele comunicării, de prestigiu academice, susțin că apariția televiziunii a fost tot atît de importantă, pentru civilizația contemporană, ca fisiunea nucleară, în planul științelor.

Deunăzi am aflat cîteva date: un american mediu își petrece, aproximativ, nouă ani din viață în fața micului ecran. Un pedagog canadian, de renume internațional, susține că nivelul intelectual al unui copil de cinci ani, de astăzi, e mai înalt decît al unui copil de opt ani, de acum cincizeci de ani, și asta, în primul rînd, din pricina televiziunii. Și argumentele pot fi înmulțite. N-avem sentimentul că sînt necesare.

În ultimele două săptămîni programele posturilor noastre de televiziune au înregistrat o îmbunătățire substanțială. Drumul este bun dar mai e enorm de făcut. Mă gîndesc, în primul rînd, la așa-zisele reportaje de „producție”. De ani de zile, cu o îndărătnicie dezarmantă, lucrurile se petrec în felul următor: pe micul ecran sînt arătate niște hale, sau niște macarale, sau niște roți care se învîrtesc, în timp ce vocea unui crainic plictisit cerne, cu intonații de țircovnic, un text — același de ani de zile — monoton, cenușiu, anost, lipsit de orice interes și, ceea ce este și mai grav, fără nici o legătură de idee sau sentiment cu ceea ce se vede pe ecran. Un cuvînt despre așa-zisele „mese rotunde”. Sînt emisiuni care ar putea fi urmărite cu un mare interes, dacă ar fi pregătite cu inteligență și pricepere. Ce se întîmplă însă de cele mai multe ori? Se alege un subiect — despre „productivitatea muncii”, despre „comanda socială” în literatură sau despre „igiiena ca factor social”, și în jurul acestor subiecte — toate importante — sînt convocați patru specialiști în materie. Odată instalați în jurul „mesei rotunde”, tu, telespectator inocent, începi să nutrești speranța că vei asista la o dezbateră pasionantă. Ce se petrece în realitate? Fiecare participant la discuție vorbește în legea lui, întrerupt, formal, de un altul, care deși își începe discursul cu vorbele „eu n-aș fi de acord”, observi că, de fapt, nu se opune la ceea ce a spus primul. După un timp, înfră pe fir al treilea vorbitor cu o disertație fără nici o legătură cu tema, în timp ce al patrulea specialist — simlînd și el opoziția la ce s-a spus pînă atunci — se simte obligat să pună la punct niște afirmații care nu s-au făcut, ca să pregătească o concluzie care n-are nici înclin. nici în mîncă cu tot ce s-a dezbătut înainte. Iar tu, telespectatorul nevinovat, ai impresia certă că ai asistat la un dialog al surzilor.

Nu e păcat de atîția kilometri de peliculă cheltuită inutil și de atîtea ore de emisiune prăpădite de pomana?

AUREL BARANGA ■

Cronica spectacolelor

Farsă în sezon mort

La „Hotel Zodia Gemenilor”, în mediul larvar și edulcorat al personalului „de bord” — recepționar, barman, liftier, femeie de serviciu — deprins cu guma de mestecat, cu whisky-ul, cu țigările Kent și diligentele pentru sport pe lingă străini, trei gemeni declanșează o farsă, cu urmări dintre cele mai spumoase. Valentin Munteanu, autorul farsei, a luat o țevă cu armă întortocheată, descoperită de el într-un raft de bibliotecă de pe vremea bunicilor noștri și a fanfarelor militare din grădiniile publice, a închis ochii și a tras, omorînd de ris, din cîteva focuri, două sute de spectatori. Trei gemeni, în plin sezon mort, pe un litoral ciuruit de plozi, își vizitează tatăl (aflat în sanatoriu), care împlinește 70 de ani cu funghiuri și reumatism lingă o prietenă din copilărie, doamna Robinson, ardeleană de profesie, și cetățeană americană, nemăritată, ca stare civilă, turistă excentrică sedusă de reclama împachetărilor cu nămol și de nostalgia plaiurilor verzi din Sanislău. Gemenii vin pe rînd, se precipită prin holul hotelului, îi cumpără tatălui lor același cadou: o mașină de ras electrică reglată pe 110 volți; vin urmăriți de plutonierul Rîndunica de la miliție care e atras în special de unul dintre ei, devenit întîmplător un

simpatie infractor; vin, sparg în tîndări viața unei taxatoare de autobuz din Brașov și logodnică încăpățînată, asistă la demersurile matrimoniale ale barmanei pe lingă un italian cu dicționar de conversație, chelie, 60 de ani, cinci copii, o nevastă calabreză și „uite-așa, viața la hotel „Zodia Gemenilor” devine agitată, patetică, grotescă și cu tensiune arterială. Farsa e abil rostogolită, răsturnările de situație sînt explozive, replicile scăpate ca din revolver cu capse sau dintr-o sticlută cu lavandă triplă, personajele sînt adeseori pline de vulgarități pe măsura mediului investigat, uneori inteligente, dar cu „academie” de boulevard. În felul acesta, Valentin Munteanu, cu o tehnică dramatică demnă de invidiat, ne face harceparcea, ne face să uităm timp de două ore de urmările smogului, de aglomerația din tramvai, de neînțelegerile cu șeful de birou, de mofturile soțiilor care vor blană de vizon, de Turnul Londrei, de insula Hawaii, de monstrul din Loch Ness, de Golfstream etc. Evident, satira lui e doar cu praf de scărpinat, tînta e miscătoare și confuză, dar cu un oarecare avertisment: atenție la gemeni! Dacă nici gemenii nu seamănă pînă la urmă unui cu alții, ce ne facem, domnule, cu ceilalți oameni? Cum dracu’ de nu seamănă ei unui cu altii, așa cum am vrea noi. buni, cinstiți, onești, pozitivi și științifico-fantastici? Îi mulțumim lui Valentin Munteanu că ne-a lăsat să ridem liniștiți timp de două ore, la Teatrul Giulești, chiar lingă calea ferată, îi mulțumim că ne-a făcut să ridem ca să crape de ciudă toți dramaturgii care se încrunță la noi și storce lămiie din cușca sufleurului. Le mulțu-

mim lui Paul Ioachim, Rodică Mandache, lui Geo Costiniu și Ion Anghel. Așteji Dan, lui Traian Dănceanu, Tatianei Olier și chiar lui Ștefan Mihăilescu Brăila, pentru hazul lor, pentru faptul că nu și-au pierdut între timp, jucînd, ceea ce e esențial, umorul existenței. Tudor Mărăscu a reglat spectacolul cu ceasul de mînă pe masă și cu un tonomat defect. Păcat, uneori am fi vrut ca să respirăm totuși puțin după ațitea surprize și să ascultăm muzica aceea lejeră, inspirată aleasă, pînă la sfîrșit. Altfel, reprezentarea e regizată exact, în ton cu farsa.

A. DOHOTARU ■

Cronica filmului

Expresul bulgarilor de zăpadă

Încercînd a povesti acest film, nu poți evita a reproduce două momente „cheie”: primul ar fi acela în care o tină și relativ numeroasă familie este terorizată, în plină noapte, de un urs; al doilea, cel în care o locomotivă cu vechi state de funcționare — transformată ad-hoc în sanie — traversează parterul unui hotel montan făcînd praf și pulbere tot ce întîlnește în cale. Sînt numai două, repet, din acele momente catastrofice, în sensul caracte-

ristic filmelor lui Walt Disney, din care face parte și această ultimă producție ce rulează pe ecranele noastre — însemnînd, de fapt, un imens hohot de ris!

Film de divertisment — film declarat ca atare, EXPRESUL BULGARILOR DE ZĂPADĂ (regia Norman Tokar) place, încîntă, te face să dorești să-l revezi ori cînd. Ceea ce mi se pare însă cu mult mai important la acest gen de producții, la producțiile acestei veritabile „școli” care se numește Disney, este — dincolo de faptul că aici există o echipă de realizatori deosebit de talentați și totodată buni cunoscători ai gustului public — un bun-simț aparte, o căldură cu care ei știu să întîmpine spectatorul de toate vîrstele. Dezlîntîți într-un comic nebun, autorii acestui film readuc — într-un film jucat cu actori (și un cîine, o delicioasă namilă canină Saint Bernard) — agitația, zăpăceala vizuală, „catastroficul” celebrelor desene animate de Donald Duck, Pluto, Mickey Mouse și compania.

Permanent captivant, educativ fără ostentație, uneori atîngînd accente de critică socială, „Expresul” dovedește o dată în plus temeinicia, seriozitatea profesională cu care filmul de divertisment — veritabilul film de divertisment — este tratat de cei din echipa studiourilor Disney. Acest Expres al bulgarilor — cu echipa sa de foarte buni interpreți, cu imaginile montane, cu dragostea de natură pe care o evidențiază fiecare cadru — și mai ales cu acel imens hohot de ris zăpătos, tonic, pe care îl produce — reprezentat, categoric, o reușită ce nu ne poate fi decît dragă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Redate pe scurt, faptele trecute la Biroul colectiv de asistență juridică din Oltenița, ținând de Colegiul de avocați al municipiului București și județului Ilfov, ar fi următoarele: numit prin detașare director

al B.C.A.J. Oltenița în vară, remarcabilul profesionist Mircea Străoanu, autor a peste 40 de lucrări științifice în limba română și în limbi străine, coautor al monografiei „Organele administrației de stat din Republica Socialistă România”, Editura Academiei, 1971, fost bursier O.N.U. cu specializări urmate în Franța și Belgia, a descoperit o serie de nereguli în munca secretarei respectivei unități, Florica Gaiță, adresându-se forului tutelar, Colegiului de avocați, în vederea desfacerii contractului de muncă al secretarei. Argumentele pe care se baza în adresa respectivă, asupra cărora vom zăbovi mai jos, au părut — din vreme ce i s-au spus — fundamentate Colegiului, interesat, mai mult în declarații decât în fapte, să facă ordine la Oltenița, într-un colectiv în care, numai în ultima vreme, mai mulți avocați au fost cercetați de organele penale, iar doi au fost chiar condamnați, atât de fundamentate încât s-a decis, pe de-o parte, desfacerea contractului de muncă al secretarei Florica Gaiță LA CERERE, prin demisie, și ELIBERAREA lui Mircea Străoanu din activitatea de conducere !!

Asupra legalității și oportunității celor două măsuri vom reveni. Deocamdată permiteți-ne să cercetăm în ce măsură fostul director al B.C.A.J. Oltenița a avut sau nu dreptate cerind desfacerea contractului de muncă al secretarei Florica Gaiță. Vom scrie de la bun început CĂ A AVUT PERFECTĂ DREPTATE, după cum vom dovedi imediat, cu constatări la fața locului și cu documente, toate demonstrând maniera de lucru empirică și abuzivă a secretarei, greșelile ei mai mici sau mai mari, unele dintre ele fiind, după opinia noastră, de ordin penal. Să detaliem, luând-o de la început. Surprinde înainte de toate angajarea numitei Florica Gaiță în funcția de secretară a B.C.A.J. Oltenița, cartea de muncă a respectivei menționând că a lucrat mai înainte la Filatura Oltenița, în postul de calculatoare și apoi în cel de laborant informare, specializări, desigur, în strinsă legătură cu pregătirea sa profesională care constă și constă în absolvirea unui liceu de cultură generală! De la funcția de laborant la o filatură pină la cea de secretară la un oficiu de avocați este, firește, un drum foarte lung și probabil greu de justificat pe cale legală, dar omenesc — ne permitem să afirmăm — căci încadrarea Floricăi Gaiță la B.C.A.J. a urmat, după informațiile verificate pe care le deținem, deteriorării grave a raporturilor conjugale. Dar asta e altă poveste, la care ne vom mai opri fără voia noastră și fără plăcere, dar asupra căreia nu insistăm, fiecare având dreptul, nu-i așa, să-și aștearnă

Illegalități și abuzuri comise de oameni pentru care respectarea legii e nu numai o obligație cetățenească, ci și una profesională!

cum crede și să doarmă în consecință. În rezumat, Floricăi Gaiță i s-a reproșat, nu prin vorbe alunecoase șoptite pe la colțuri, ci prin adrese și hirtii oficiale, un mod de lucru defectuos, ABATERILE sau INFRACTIUNILE ei (exactitatea termenului nu este, desigur, de competența noastră) fiind următoarele:

a) FALS în acte publice, în conformitate cu Procesul verbal încheiat la B.C.A.J. Oltenița la 12 iulie 1976 privind verificarea inopinată a activității secretarei și în conformitate cu constatările noastre la fața locului, realizate în ziua de 3 noiembrie 1976, în prezența judecătorului Teodor Măceșanu, secretarul organizației de partid din B.C.A.J., Notariat, Procuratură și Judecătoria Oltenița. Altfel spus, date falsificate pe chitanțiere și pe borderourile eliberate de Bancă, falsuri grosolane, vizibile cu ochiul liber;

b) NEDEPUNERE ÎN TERMEN LEGAL a unor sume de bani, implicit scoaterea banilor respectivi din circuitul bancar obligatoriu prin lege. Ca argument, vom folosi chiar o declarație a fostei secretare, în care se poate citi: „Recunosc că nu întotdeauna am depus încasările la timp, uneori din neglijența mea, alteori pentru că în birou era foarte aglomerat și întârziam să mă duc la Bancă”. Sau, din aceeași sursă: „Pentru data de 12 iulie 1976 arăt că nu am efectuat nici o încasare (n.n. — fals!) și ultima depunere este din data de 9 iulie 1976 pe care am făcut-o la casiera Colegiului, deoarece pe data de 9 iulie 1976 am fost la Colegiul de avocați pentru NIȘTE TREBURI PERSONALE (subl. n.). În sfârșit, tot sub semnătura fostei secretare: „În ziua de 7 iulie 1976 n-am mers la Bancă să depun încasările deoarece ploua foarte tare și nu puteam merge la Bancă” etc. etc.;

c) NEGLIJENȚE REPETATE în serviciu. Registre de corespondență cu sute de poziții neoperante, lăsate albe pentru o eventuală completare ulterioară. Corespondență dosită. Sesizări neînminate conducerii. Nerespectarea indicațiilor privind condica de prezență a

salariaților unității, nesemnată cu lunile!

d) PRACTICAREA CLANDESTINĂ a avocaturii, în sensul întocmirii nelegale a unor acțiuni, după cum se poate citi în declarația lui Dumitru Ciocilteu din Oltenița, strada Alexandru Sahia, numărul 276, declarație aflată în posesia noastră;

e) UZ DE FALS, prin manipularea documentelor falsificate, ÎNCASARI ILEGALE de bani, după cum reiese, între altele, din Procesul verbal încheiat la 10 octombrie 1975 de judecătorul Teodor Măceșanu din partea B.O.B.: „...În urma discuțiilor purtate a rezultat că tov. avocat Tăuțu Ștefan a predat tov. secretară Gaiță Florica suma de 200 lei reprezentând onorariu apărător. Deși a primit cei 200 lei, tov. Gaiță Florica nu a eliberat chitanță motivând că tov. av. Tăuțu a plecat din birou și nu a cunoscut numele persoanei care-i dăduse banii”. Și mai jos: „De asemenea, i s-a atras atenția asupra comportării sale în afara serviciului, datorită faptului că există discuții în legătură cu relațiile de prietenie mult prea apropiată pe care le are cu tov. avocat Dragomir Toma, aceasta cu atât mai mult cu cât tov. Gaiță Florica este văzută în mod frecvent în compania acestuia”;

f) ABSENȚE REPETATE de la orele de serviciu, după cum însăși fosta secretară nu se sfiște să recunoască, plină de candoare: „Simbătă, pe 10 iulie 1976, am lipsit nemotivat întrucât aveam treburi personale”.

Acestea fiind zise, adică vinovăția, mai mare sau mai mică, demonstrată, Mircea Străoanu, trimis la Oltenița să facă ordine, fiind un element tinăr și capabil, s-a adresat Colegiului, cerînd — pe bună dreptate — desfacerea disciplinară a contractului de muncă, după articolul 100, litera f, din Codul Muncii. Colegiul însă a hotărît demisia la cerere, pe baza cererii numărul 7981 din 29 iulie 1976, dată care ar trebui să corespundă cu cea a înierii ședinței Colegiului dacă N-AR FI DE ASEMENEA MODIFICATĂ ULTERIOR, pentru a coincide și a căpăta caracter legal. De altfel, pentru a demonstra de ce simpatie ciudată se bucura Florica Gaiță la respectivul Colegiu, în cadrul căruia de problemele B.C.A.J.-ului Oltenița răspundea și răspunde vicepreședintele Liviu Corvin, e suficient să amintim că a doua zi după luarea hotărârii de desfacere a contractului de muncă prin demisie, sus-numitei i se eliberează o hirtie prin care — cităm — „se adevărește de noi prin prezenta că tov. Gaiță Florica este salariată a acestui Colegiu în funcția de secretar II...” ? ! ?

Cam în același timp, cum spuneam, lui Mircea Străoanu i se retrage calitatea de director și detașarea, tot în urma unei ședințe de Colegiu, la care NU ESTE INVITAT, ședință în consecință NELEGALĂ dintr-un VICIU DE PROCEDURĂ. Socotindu-se nevinovat, omul se adresează revistei, iar noi ne adresăm vicepreședintelui Liviu Corvin. Acestuia situația i se pare încurcată, în sensul că Mircea Străoanu „și-ar fi depășit atribuțiile” într-o manieră pe care, firește, interlocutorul nostru n-o poate preciza. A auzit cite ceva, dar prea exact nu știe, cert e că „Mircea Străoanu n-a fost niciodată altceva la Oltenița decât director adjunct”!! Semnele de exclamație ne aparțin, întrucât în timpul documentării noastre am avut ocazia să nimerim peste Adevărul numărul 10 647, eliberat de Colegiu, prin care aflăm că „Tovarășul Mircea Străoanu este membru al acestui Colegiu în calitate de avocat pledant definitiv, îndeplinind în același timp și FUNCȚIA DE DIRECTOR (subl. n.) al Biroului colectiv de asistență juridică Oltenița”. Culmea ironiei sau a amneziei, luați-o cum vreți, este faptul că respectiva hirtie, aflată în dosarele

unui I.A.L., este semnată chiar de vicepreședintele Liviu Corvin !!!

Înainte de a reda pe larg discuția purtată cu acesta, iată o opinie dintre cele mai autorizate privind r.unca la B.C.A.J. Oltenița a fostului director Străoanu, opinie aparținînd secretarului organizației de partid, judecătorului Teodor Măceșanu: „Știu că Străoanu a cerut o anchetă administrativă și mai știu că, spre surprinderea noastră, el a fost demis. Nu cred că i se poate imputa ceva, l-am cunoscut ca un om muncitor, de toată isprava, vigilent, calități pentru care l-am însărcinat cu calitatea de propagandist în cadrul învățămîntului politico-ideologic. Dealtfel, cu avocații Colegiului am avut adesea greutăți, le-am sesizat, dar nimeni n-a luat nici o măsură. Cel mai mult mă miră faptul, desigur într-o altă ordine de idei, că la Colegiul avocaților din municipiul București și județul Ilfov nu s-au mai organizat alegeri, așa cum cere statutul de funcționare al organismului respectiv, de foarte multă vreme. Cred că de vreo 5 ani”.

Iată-ne acum în biroul vicepreședintelui Liviu Corvin.

— Tovarășe vicepreședinte, ce aveți să-i reproșați fostului director de la Oltenița ?

— Nimic. Se zice că a sărit peste cal, anchetînd niște avocați.

— În ce scop ?

— N-aș putea preciza.

— Cumva referitor la activitatea Floricăi Gaiță ?

— Poate, nu cunosc.

— Din aște știu, Mircea Străoanu a cerut o anchetă administrativă la Oltenița. S-a efectuat ?

— Desigur. Directorul secretariatului nostru, Mircea Dăscălescu, a făcut acolo o verificare de fond, găsindu-i Floricăi Gaiță o lipsă în gestiune, la bibliotecă, de 34 de lei.

— Așadar, restul acuzațiilor formulate în adresa semnată de fostul director al B.C.A.J.-ului nu s-au confirmat ?

— Așa știu.

Din păcate, vicepreședintele Liviu Corvin, cel mai în măsură să știe, nu știe, căci realitatea este alta. În prezența noastră, directorul Dăscălescu recunoaște că n-a efectuat la Oltenița o verificare de fond, ci numai verificarea unei singure zile, ceea ce este, firește, cu totul altceva. Altfel spus, sesizările lui Mircea Străoanu, întemeiate după cum am arătat mai sus, n-au fost luate în seamă, în schimb a fost luată în seamă vorba, fără acoperire în realitate, că ar fi sărit peste cal !

— Tovarășe vicepreședinte, cine a hotărît înlocuirea lui Mircea Străoanu ?

— Eu am fost împotriva acestei decizii, socotind că omul trebuie să încheie detașarea la Oltenița la 31 decembrie, adică la expirare, iar apoi să plece cu fruntea sus, așa cum merită.

— Atunci cine a hotărît ?

— Colegiul într-o ședință, prin votul consilierilor.

— Există un proces verbal al ședinței respective ?

— Nu există.

— Dar nu cumva vă aduceți aminte cine a votat pentru și cine contra ? Cu alte cuvinte care a fost raportul ?

— Nu-mi amintesc.

— Directorul B.C.A.J.-ului a fost cumva ascultat ? I s-a cerut lui vreo notă explicativă ?

— Nu cred.

— Ce înseamnă asta ?

— Hotărîrea nu e legală, de aceea noi l-am și chemat pe Mircea Străoanu la Colegiu să dea explicații.

Așadar, hotărîrea, n-o spunem numai noi, o spune și unul dintre oamenii cei mai autorizați, NU E LEGALĂ. Dar, ca să nu mai lungim vorba, nu poartă nimeni răspunderea acestui lung șir de ilegalități și abuzuri făcut tocmai de oameni care au drept crez profesional și obligație legală apărarea legalității ? Se știe că e mai grav să persisti într-o greșeală, mai ales atunci cînd ea e recunoscută, ca în cazul nostru, decât s-o comiți. Iar dacă s-a comis, oare n-are nimeni curajul și tăria s-o îndrepte ? La aceste întrebări așteptăm răspunsul limpede și grabnic al organelor în drept, știind că mai devreme sau mai târziu într-o țară ca a noastră, a reprimării abuzului și respectării legalității, adevărul va ieși pină la urmă la lumină. Îi așteptăm.

VIDIU IOANIȚOIA

Desen de RALUCA GRIGORCEA

Rubrica focului

• Intimplările despre care vom afla astăzi ar putea să ne pună întrebarea dacă nu cumva Prometeu — inițiu dintre muritori care a domesticit focul — a făcut rău că l-a dat pe mina unor oameni. Pentru că datorită greșelilor, unii dintre noi plătesc, chiar și în acest final de secol XX, un prea mare tribut focului :

DOI COPII MERG LA JOACA

În dimineața zilei de 26 septembrie 1976, orele 6 și 30 de minute, doi copii, Nicolae și Constantin Fotache, din comuna Corod (Galați), fiii lui Ciocoiu Fotache, au plecat să se joace. Locul l-au ales într-un coteț de porci. Dintr-o clipă în alta, însă, jocul lor căpăta un grad tot mai mare de pericol. Pentru că, scăpați de sub supraveghere, cei doi frațiori au luat chibriturile, au aprins câteva paie, focul s-a transformat în incendiu, iar copiii au dispărut în flăcări ! Constantin avea cinci ani ; Nicolae avea numai trei.

HOȚUL INCENDIATOR

La 20 de ani, Eugen Florescu, ucenic la întreprinderea de utilaj greu „Progresul” Brăila, a intrat deja în rândul infractorilor periculoși : în seara zilei de 15 aprilie 1976, a pătruns în incinta Școlii generale nr. 11 din localitate, cu intenția de a sustrage diferite obiecte și bani. Negăsind obiecte care să-l intereseze (doar nu intrase să fure bănci și catedre), nici bani, E. F. a părăsit sediul școlii Supărat de insucces, tinărul hoț, cu antecedente, a prinde mai multe hirtii, le aruncă în cancelaria profesorilor, în magazia cu materiale didactice și pleacă răzbunat. Flăcările au provocat pagube în valoare de 22 773 lei

COPILUL DIN APATEU

Ioan Blaj, din Apateu (Arad) era pe cale să-și termine și ultima cameră a casei pe care și-o înălțase. Pentru un timp însă, omul depozitate acolo niște paie. La 28 septembrie 1976, orele 16, vecinii lui Ioan Blaj au ieșit din case inspăimântați : din camera cu pricina, izbucnise un puternic incendiu. Oamenii au dat fuga, au stins focul, dar cu toate acestea a fost prea târziu ; copilul lui I. B. din Apateu — în informația pe care o avem în față nu îi este consemnat și numele — a fost învăluit de flăcări. Și acest băiețuș, de trei ani, plecase tot să se joace și tot cu... chibriturile !

INTR-O NOAPTE, UN ARAGAZ ARZIND...

Nu știm de ce treburii urgente a fost chemată familia Constantin Beloescu, din comuna Bozovici (Caras-Severin), în noaptea de unu spre doi octombrie 1976. Cert este că atunci când au plecat din casă, au săvîrșit o neiertată greșală : au uitat aragazul arzînd ! De la aragaz a luat foc mobilierul, apoi acoperisul, de la acoperis un aragaz, și ar fi ars tot satul dacă nu soseau la timp pompierii civili și militari. Din fericire, victimele omenești n-au fost, dar pagube au fost destule : peste 60 000 lei.

LA 5 OCTOMBRIE, LA LIMANU ERA FRIG

Ca oricare mamă și Ecaterina Toboșatul, din comuna Limanu (Constanța), își îngrijea copilul, ca ochii din cap. În ziua de 5 octombrie 1976, în Limanu era însă frig și mama s-a gîndit să încălzească încăperea, în care Stefan Gabriel dormea, cu un resou L-a introdus în priză, a început să gospodărească pe afară, și mai venea și la copil. Cu toată veghea mamei, la un moment dat, s-a produs un scurt-circuit (instalația electrică era veche), au luat foc mai multe obiecte de îmbrăcăminte, iar Stefan Gabriel, de 9 luni, a suferit arsuri de gradul doi și trei. A fost internat imediat la Spitalul de urgență din Constanța, și mama este în stare să facă orice sacrificiu, numai să-și salveze fiul.

ERA INTUNERIC BEZNĂ, ERA RECE...

La 15 octombrie spre seară, Ion Frantz, din comuna Firluș (Caras-Severin), se afla la sălașul lui de vite, situat la doi kilometri de sat. Era întuneric beznă și era rece. Ion Frantz, om de 74 de ani, a aprins o luminare și s-a urcat în podul sălașului, mînat de unele treburi. Cum acoperisul era din paie, acestea au luat foc pe dată, incendiul s-a extins cu repeziciune, iar mosneagul Ion Frantz a fost mistuit de flăcări. Cu el au ars și două vaci. „Pagubele — se spune în nota pe care o am în față — se ridică la 15 000 lei“.

— în colaborare cu Inspectoratul General al Miliției —

Un om care nu face caz de cazuri

„Nu mi-a plăcut niciodată să fac caz de cazurile pe care le-am rezolvat sau pe care le-am înținat în lunga mea carieră“, spune colonelul Petre Pavelescu. Nu vom face deci nici noi caz de ele în acest articol, ci de o anumită filozofie, dacă ne putem astfel exprima, de anumite concluzii desprinse te capătul unei activități care-l face pe colonelul Pavelescu unul din veteranii miliției : în luna noiembrie împlinesc 30 de ani de serviciu și 30 de ani de când a devenit membru al Partidului Comunist Român — dublă aniversare care-l găsește îndeplinind sarcini importante în cadrul Serviciului pază și ordine din Miliția Capitalei.

Care sînt cele mai puternice impresii pe care i le-a lăsat această activitate în ultimii ani ? Ar fi imposibil de stabilit o ierarhizare, dar nu incapa îndoială că aspectele legate de combaterea parazitismului social merită menționarea la loc de frunte.

— Acum cităva vreme m-am dus să iau o declarație de martor la un bătrîn — povestește colonelul Pavelescu. La adresa respectivă nu l-am găsit pe cel căutat, ci pe un bărbat de vreo 45 de ani, care moțăia în curte. „Aici locuiește tovarășul X ?“ „Da, dar nu-i acasă, a plecat la lucru. E tata“ „Și unde lucrează ?“ „Nu știu. Vine diseară“. M-am mirat : cum vine asta, fiul nu știe unde lucrează tatăl ?! Seara l-am găsit acasă pe bătrîn, care mi-a spus : „Lucrez la Centrala termoelectrică Sud. Deși am 78 de ani sînt încă în puteri : soția nu cîștigă, e paralizată, are pensie socială“. „Și fiul nu vă ajută ?“ „N-a fost încadrat o singură zi la viața lui. Noi îl ajutam pe el“. „E bolnav ?“ „As ! Nu-l place să muncească“.

Petre Pavelescu e om liniștit și cumpătat, dar cînd vorbește de parazitii sociali se schimbă la față, se întristează, se revoltă.

— Nu pot să-l uit nici pe acel bătrîn de peste 70 de ani care cînta cu acordeonul, mai bine-zis cerșea cu acordeonul, în plin centrul Capitalei. A fost adus la miliție și-am discutat chiar eu cu el, deși aceasta nu intra direct în atribuțiile mele. Mă impresionaseră însă barba lui albă, stufoasă, paltonul jerpelit. Nu părea să fie un „profesionist“, „De ce cerșești, moșule, nu ai pe nimeni să te ajute, nu ai copii ?“ „Am patru“. „Și cu ce se ocupă ?“ „Unul e inginer, altul medic, altul tehnician petrolist, fata profesoară“. Am crezut că vi-sez. Firește, n-am lăsat lucrurile așa. S-a discutat cum trebuie cu acești fii fără inimă, care au promis că pe viitor se vor îngriji de tatăl lor, nu-l vor mai lăsa pe drumuri.

Am citat aceste două cazuri, cu totul leșite din comun, pentru a ilustra cit de variate sînt situațiile care confruntă un ofițer de miliție și cit de bogată e încărcătura lor umană. „Fără simpatie, fără înțelegere, fără puțină psihologie esti pierdut în profesiunea noastră“ — subliniază colonelul.

Să facem acum un salt în trecut pentru a evoca o intimplare care a prilejuit lui Petre Pavelescu manifestarea acestor calități, e drept pe o cale insolită, încă de la primii pași „în profesiune“, după cum îi place să spună. Aparent, un fapt

mărunt, care însă aruncă și el o lumină asupra dimensiunilor interioare ale omului. Era prin 1947, pe cînd își luase în primire primul post mai important : ajutor de comisar la Rîmnicu Vilcea. De fel din Vilcea, Muereasca de Sus, Petre Pavelescu cunoștea un mare număr de locuitori ai județului. Și astfel s-a făcut că trei băieți de țărani săraci au venit la el : „Nea Petrică, ajută-ne, vrem să mergem și noi la Rîmnic la liceu, dar nu avem nici de unele. E foamete, Nu ne lăsa, că pierim“.

Se tot gîndește „nea Petrică“ și deodată îi vine o idee. Cîte circumsi sînt în oraș ? Vreo 30. Tocmai bine. Și atunci, în uniformă nou-nouță, începe să colinde circumsi și birturile orașului : „Carul cu bere“, „La Motoi“, „Incurcă-lume“, „Gambrius“ și altele, ducînd „muncă de lămurire“ cu alde Georgică, Ion, Motoi și alți proprietari, rugîndu-i să-l lase pe băieții să mîncească la ei, pe rînd, o dată pe lună. Pentru birtașii barosani era un fleac. Și apoi dorea să se pună bine cu chestura... La acest ultim punct s-au înșelat. Nu e mai puțin adevărat că atunci, în acea toamnă grea la Rîmnic, a fost pentru prima și ultima oară cînd Petre Pavelescu a obținut un „avantaj“ material de pe urma uniformei. Dacă a greșit, vă lăsam pe dv. să judecați. Cit despre cei trei băieți de țărani, au terminat școli înalte, au devenit cunoscuți în profesiunea lor. Și azi îl vizitează pe colonelul Pavelescu, deapănă amintiri, rid : „Ti-aduci aminte de „Incurcă-lume“ ? Dar de matahala de Motoi ?“.

Discuția revine la o tonalitate mai gravă, la răspunderile de azi ale ofițerului de miliție cu păr cărunt.

— „Pază și ordine“. O latură importantă rămîne însă prevenirea. Mai mult, așa spune că mie personal tocmai aceasta din urmă îmi oferă satisfacțiile cele mai mari, lată un exemplu dintr-o mie. Cu ani în urmă mă aflam la Baia Mare. În acea vreme, în preajma sărbătorilor de iarnă, orașul era, de regulă, bîntuit de furturi. Impreună cu șeful miliției județene am organizat o largă acțiune de prevenire : controale amănunțite, verificarea provenienței unor bunuri, identificarea suspecților etc. Ei bine, după această operațiune, în perioada cu pricina nu s-au mai înregistrat decît șase furturi pe raza întregului oraș. Desigur, ar fi fost mai bine să nu fi fost nici unul, dar chiar și așa rezultatul era îmbucurător. Mai bine să previi decît să tratezi ? Ceea ce nu exclude, ci dimpotrivă presupune fermitatea față de elementele antisociale. Dar și aci o precizare : în majoritatea cazurilor, eu îl consider pe infractor ca pe un elev repetent. Dacă s-a întimplat o dată să greșească, nu înseamnă că trebuie să rămînă repetent toată viața. Poate la anul va promova... Să-l ajutăm noi, căci și aceasta este datoria noastră, a miliției. Ofițerul de miliție trebuie să inspire respect, să se bucure de încrederea oamenilor, să le fie prieten și îndrumător.

Iată, acestea sînt cîteva din gîndurile cu care unul din cei mai vechi ofițeri ai miliției pășește în cel de-al 31-lea an de activitate.

LIONEL NIȚESCU ■

De la miliția județului Eihor

■ Iosif Toderici a venit să se odihnească un timp în stațiunea balneo-climaterică Tinca (Bihor). Și-a lăsat autoturismul la parcare și apoi a plecat să viziteze stațiunea. La întoarcere a constatat că, în lipsa sa, i s-a furat radiocasetofonul, abia cumpărat cu suma de 5 000 lei. A anunțat postul de miliție Tinca, și numai după patru ore faptele se limpezeau : a fost invitat de șeful postului de miliție, plutonierul Iosif Mendea, să-și ridice aparatul. Acolo se afla și hoțul, pe numele adevărat Gheorghe Casifra, abia eliberat din penitenciar. După fapta respectivă, Casifra, care nu se poate dezbăra de prostul său obicei, va fi condus de unde a venit ; la închisoare.

■ Traian Sabău, din Oradea, strada Tinavelor nr. 13, și-a părăsit locul de muncă, găsindu-și o nouă ocupație : fura butelii de aragaz din locuințele oamenilor, dar mai ales din grădinițele de copii. Nu le ținea prea mult, pentru că de fiecare dată chilipirgii care să le cumpere a găsit. De curînd și-a găsit însă și nașii : trei ofițeri de miliție, Traian Tiure, Lazăr Iosif și Ion Benea, nu

i-au cerut butelii ci i-au cerut să spună de unde are el atîtea butelii. Evident, la această întrebare Sabău a răspuns pe ocolite. Cum răspunsul adevărat era cunoscut de lucrătorii miliției mai dinainte, Traian Sabău a fost arestat. Conflictul nu s-a terminat însă, pentru că păgubașii și-au reprimbut buteliile, dar cumpărătorii, adică amatorii de chilipir, nu și-au mai primit banii de la Sabău.

■ Marți, 13 iulie 1976, orele 8, Pe drumul național nr. 19, conducătorul autocamionului 21—BH—2689, proprietate a întreprinderii de transport Oradea, transporta 13 muncitori. La un moment dat, cînd șoferul — al cărui nume nu-l putem afla din notița de față — a trecut cu mașina peste un tronson de cale ferată, mașina s-a răsturnat și sub caroserie au fost prinși muncitorii Iosif Hamza și Gheorghe Hendre. Viața lor era în mare primejdie și trebuiau transportați de urgență la spital. Și iată că, datorită intervenției operative a doi oameni, Ion Ștefănescu și Pavel Pascol, lucrători de miliție, victimele au fost transportate în timp util la spital și au scăpat cu viață.

■ Întors la domiciliu, din concediu, Stefan Balo, din Oradea, a constatat că, în lipsa lui de acasă, i s-au furat 14 000 lei și alte bunuri. Îngrijorat a anunțat omul miliția și mare i-a fost mirarea cînd, numai după cinci zile de la sesizarea furtului, lucrătorii miliției judiciare l-au chemat să-l înmîneze banii. La miliție l-a întîlnit și pe cumnatul său, Sava Antal, care s-a dovedit a fi și... autorul furtului.

Hoțul, mai cinstit decît păgubașul

La 16 iulie 1976, medicul Vespasian Ștefănescu, din Dorohoi, a venit la sediul miliției din localitate și a depus o plîngere : „în timp ce eu și familia mea ne aflăm în concediu de odihnă, scria petiționarul, autori necunoscuți nouă au pătruns în locuința noastră și ne-au furat suma de 3 000 lei“. A lăsat omul plîngerea, a cerut sollicitudine din partea organelor de cercetare și a plecat spre casă. Mergea parcă neîmpăcat cu sine, frămîntat, plin de contradicții.

Au trecut două luni și hoțul încă nu fusese prins. Și iată că, la 17 septembrie 1976, medicul Vespasian Ștefănescu se prezintă din nou la sediul miliției și mai depune o plîngere : „în timp ce că aflăm la servici — scria de data aceasta păgubașul — autori necunoscuți mi-au furat mai multe obiecte din locuință“. A lăsat plîngerea și iar a plecat cu mîntea plină de gînduri. „Cineva, un răufăcător, se gîndește păgubașul, se „ocupă“ de mine și mă-mi fure tot“. Operativă, conducerea miliției orășenești a hotărît să formeze o echipă de cercetare a furturilor : au fost investiți cu această sarcină maiorul Octav Răileanu, căpitanul Ioan Zvincu, locotenentul major Gheorghe Vătămănuș și plutonierul major Haralambie Dumitraș. Cum era de așteptat, lucrătorii miliției au stabilit că autorul furturilor era una și aceeași persoană. Adică, Anton Gheorghe care dispăruse de acasă și în seara zilei de 21 septembrie 1976, a fost descoperit dormind în podul casei numitei Saveta Hrișcă Evident, Anton locuia podul fără știrea Savetei. Așadar, Antonică a fost trezit cu încetinitorul, așa ca să nu se sperie, vîzîndu-se cu miliția la cap, și i s-au pus cîteva întrebări :

— Ai furat.

— Am furat, a răspuns frecîndu-se încă la ochi Antonică.

— Ai furat de la Iihil Medelovici ? Il întreabă anchetatorii.

— Da, dar Iihil nu s-a plîns la miliție, așa că pe el lăsați-l.

— L-ai furat de două ori pe medicul Vespasian Ștefănescu ?

— Aș fi avut plăcerea să-l „vizitez“ și a treia oară, a răspuns Antonică și a mai căscat o dată.

— I-ai furat 3 000 lei ?

— Pardon, a răspuns, simțindu-se „jignit în profesie“, Antonică ; pentru numai 3 000 de lei nu mă băgam.

— Cit ai furat atunci ?

— La nivelul meu, 30 000 lei.

Anchetatorii au crezut pentru un moment că Antonică nu s-a trezit de-a binelea, că poate încă visează, și l-au îndemnat să-și limpezească mîntea. Apoi, l-au întrebat din nou :

— Dom'le, eu am cuvînt, a răspuns iar hoțul ; de la medicul Vespasian Ștefănescu am luat 30 000 lei. Dacă doriți, vă spun și cit am cheltuit, pe ce i-am cheltuit, și cîte bani mai am.

Și Anton Gheorghe a spus totul într-o declarație.

De data aceasta, anchetatorii au fost convinși că Antonică nu visează și că spune adevărul. „De ce atunci să fi ascuns adevărul păgubașul ?“ s-au întrebat ei. Dorînd să dezlege și acest mister, comisia și-a continuat cercetările ; adică, l-au invitat la miliție pe medicul Vespasian Ștefănescu și l-au întrebat din nou cîte bani i s-au furat. „Da, mi s-au furat 30 000 lei, dar mi-a fost jenă să declar întreaga sumă, a recunoscut păgubașul V. S. ; toată lumea s-ar fi întrebat, v-ați fi întrebat și dumneavoastră, de unde are medicul atîția bani ?“

În realitate, fiecare cetățean, mecanic auto, frizer, medic sau ospătar poate să aibă atîția bani, cit poate agonisi prin muncă cinstită. Lumea, credem noi, abia acum se întreabă de ce hoțul a fost mai cinstit decît păgubașul...

Pagină realizată de N. GRIGORE MĂRĂȘU ■

CHIRNOAGĂ MARCEL : „Gestul agresivului“

La invitația Comitetului județean Olt al P.C.R., Cenuclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenuclu condus de Adrian Păunescu, a fost prezent în orașul Slatina în ziua de 6 noiembrie și în cea de 7, căci spectacolul, început sîmbătă la ora 18, a luat sfîrșit după miezul nopții. În drum, odată intrați în județ, autocarul se descurca destul de greu căci șoseaua era pe alocuri acoperită de pămînt. Era pămîntul luat de pe ogoare de roțile mașinilor și tractoarelor care transportau spre bazele de recepție o parte, firește, din cea mai bogată recoltă înregistrată vreodată în România. Astfel că am putut să vedem simbolic imaginea exactă, emoționantă a muncii, am putut să vedem nu niște țărani de operetă — cum citeodată niște snobi sau pur și simplu niște nepricepuți își încep și termină scrierile — ci oameni vechi ai unei țări vechi prin durată și profunzimea ritualului numit muncă, aplecați asupra a tot ce poate fi mai nobil și mai greu: asupra pămîntului. Nu ne putem permite nerușinarea de a fi demagogi, nu putem deci afirma că aceiași oameni au fost prezenți la spectacolul nostru de la noua casă de cultură a orașului. Nu, dar au fost fiii lor ajunși în orașe datorită trudei aspre, luminată de gîndul eroic că la capătul unei zile de muncă îi așteaptă alta, a țărănilor și muncitorilor — marii bărbați ai acestei încercate țări. Oameni care muncesc și cîntă ei înșiși munca, oameni chemați de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fie în primul rînd și direct participanți la **Cîntarea României**. Cum de la împlinirea literar-artistică cu numărul 201, aceea de la Timișoara, am reușit să fim prezenți la locurile noastre de muncă marți dimineața, rezultă, pentru aceia care nu știu, că membrii acestui cenuclu sînt ei înșiși niște fii ai muncii și ai efortului, chiar dacă rezultatele muncii lor se numesc și muzică, și poezie tinăra. Vrem să spunem că între un spectacol și altul am avut la dispoziție 72 de ore, ceea ce desigur nu înseamnă foarte puțin, dar nici foarte mult.

După informațiile noastre au fost în sală 100 de oameni și mai vrem să spunem că după convingerile noastre nu încapeau mai mulți. Au fost și aici, la Slatina, 200—300 de oameni care au stat în picioare timp de 7 ore și jumătate, lucru care numai el ar putea să concluzioneze pentru valoarea, sensul, forța și angajamentul cu care acest cenuclu — ce se revendică, la puterile sale, direct din Programul ideologic al partidului — se prezintă de fiecare dată în fața aceluia pe care fidel îl reprezintă. Dar iată o dovadă scrisă, ca să spunem așa, adică o parte din scrisoarea Irinei Ionescu, elevă a Liceului „Ion Minulescu” din localitate: „Particip pentru prima oară la un spectacol al Cenuclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Spectacolul mă umeste și mă emoționează totodată prin puterea mesajului revoluționar transmis de dumneavoastră, adevărații mesageri ai artei revoluției, dreptății și libertății”. **Decamdată nu, Un punct de vedere, Pămîntul decamdată**, fiecare dintre ele pledoarii lucide pentru frumusețea morală, pentru muncă și responsabilitate, afirmînd forța spiritului revoluționar și negînd comoditatea în gîndire și în faptă, toleranța de origine mic-burgeză, tendința de îmburghezire, au fost excelent receptate de către cei prezenți.

Recitalul lui Tudor Gheorghe, conceput ca o trecere în revistă a unor frumoase și profunde balade românești, a cuprins și poemul **Un cîntec** dedicat președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Recitalul de substanță al lui Tudor Gheorghe a continuat într-o sală rămasă în picioare cu **Acolo este țara mea, Țara asta nu e schweitzer, Fie piinea ei de rea**, recital în cadrul căruia Adrian Păunescu a recitat împreună cu cei prezenți **Da, mai avem**. Actorul Mihail Stan, singurul actor de poezie prezent (datorită tovarășului director al Teatrului Bulandra, Florian Pittiș a rămas indisponibil, iar

datorită unei operații Florin Zamfirescu a rămas în București), a recitat frumosul, pateticul poem **La poarta grădinilor** aparținînd lui Dumitru Popescu. Tot el a mai recitat **Iberia** de Emil Botta din volumul **Un dor fără sațiu**, Minunea lui Marin Sorrescu și cea mai scurtă poezie a lui Mihai Ursachi: „Un om la Tecuci avea un motor / Dar nu i-a folosit la nimic”. Ce-l drept, a spus-o și pe aceasta cu gravitatea-i binecunoscută. Un întreg recital a susținut de această dată Adrian Ivančič și trebuie remarcat că tinărul din Sighișoara nu face, în alegerea pieselor, nici o concesie facilului. Bucățile sale, pe versuri de Adrian Păunescu, Claudiu Iordache, Adrian Popescu, Aurel Șorobetea, Ovidiu Genaru, reprezintă, în ciuda unor imperfecțiuni, certe reușite ale cîntecului direct, nemijlocit politic și social. **Mircea Vintilă a cîntat doar: Dulce Românie, Pămîntul decamdată. Un om pe niște scări, Doina, Hanul lui Manue, Mielul, Lordul John și Bade Ioane**. Spunem doar căci ca peste tot i s-a cerut mult mai mult. A executat pantomimă la **Lordul John Radu Gheorghe** și a făcut-o extraordinar. Dealtfel, tinărul actor al Teatrului Tîndărică din București, degajat, stăpîn pe el însuși și lucrînd inteligent cu sala, a reușit aici, credem, cel mai izbit recital al său.

Un mare succes la public a avut la Slatina grupul compus din Valeriu Sterian și Evandro Rossetti care a interpretat **Cîntec (St. O. Iosif), Cu iubirea de moșie (Ion Horea), Plingerea (Gheorghe Tomozei), Antirăzboinică (Adrian Păunescu), Nopți (Valeriu Sterian) și cîntecul Vado Via** interpretat în limba italiană. Pe excelentul fond muzical oferit de **Nopți**, am ascultat **Manifest pentru sănătatea pămîntului** al lui Adrian Păunescu. Grupul Sterian-Rossetti merge pe calea bună a virtuozității, tehnica muzicală nu se desparte a-

proape nicăieri de valoarea textelor. Ei au fost acompaniați în câteva piese de această mare șansă pe numele său Dan Andrei Aldea. În legătură cu recitalul său se poate pronunța în liniște cuvîntul perfect. **Om bun**, un cîntec de frumusețe și puritate, ne emoționează căci dovedește că marile și complicate lucruri sînt cele din sau pentru iubire. A trebuit să vină în mijlocul nostru, al membrilor cenuclului, Dan Andrei Aldea pentru a ne aminti iarăși că străbătem această țară de atîta timp în căutare de oameni care să ne asculte după ce în prealabil ne-au deschis porțile. Dacă ni le-au deschis, desigur,

Valeriu Penișoară a făcut succes nu numai cu **Cuvîntul lui Roată către Divan și Bătălia de la Vaslui**, ci și cu intimplarea de el astfel povestită: „Am fost, mai amu, la o serbare la noi, la Huși. Mincăruri au fost dintr-ășelea de la noi, moldovinești. Buun și deci mai aveam o jumătate de oră pînă la tren. Plec dar la barieră vîd trenul. Plecase deci, și amărit (cum ajung eu la Crasna pe jos?) fac semn cu mina mecanicului. Vîzîndu-mă cu chitara, așa cred eu, a oprit trenul și am urcat imediat. Mă duc din vagon în vagon spre locomotivă să-i mulțumesc mecanicului. În vagonul 8, așa de lingă poștă, mă vede controlorul și-mi ședă bilețul. N-aveam și mi-a dat amenda 75 de lei”. Apoi: „Cînd are loc următoarea intimplare literar-artistică?”

Recitalul lui Doru Stănculescu și Sorin Minghiat a fost unul din cele mai frumoase momente ale acestei extraordinare serii-nopți. A debutat în fine și Sorin Minghiat în calitate de compozitor, cu **Acvarium**, pe versuri de Ion Nicolescu. O bucată despre care s-au exprimat următoarele păreri: Erika Jozsa — „O piesă foarte originală”; Dan Andrei Aldea: „O piesă excelentă”; Mircea Vintilă: „Un cîntec excepțional. Regret că l-a lansat atîț de tîrziu”; Mihail Stan: „Un lucru foarte bun, sensibil”. Deși lipsită de Karol Horvath, Erika Jozsa a cîntat strălucit și a făcut un mare succes mai ales cu **Cînd o fi să fiu mai mare, Două puncte, Noi, muritorii**. Atent de această dată cu propria-i atitudine, Mircea Bodolan s-a numărat printre cei mai buni, mai ales că, după o bună bucată de timp, a prezentat o nouă noutate: **Satul sub seceta după potop**. Gil Dobrică, un veritabil campion al lucrurilor fundamentale, un tip frust, profund fără a fi sofisticat, a antrenat din nou sala cu cîteva cîntec din repertoriul internațional și pe un text scris special pentru el de Radu Gheorghe și Adrian Păunescu.

În semn de omagiu pentru aniversarea a 59 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, mare sîrbătoare a poporului vecin și prieten, a întregii mișcări comuniste și progresiste din lume, actorul Mihail Stan a recitat poezia **E o suflare-n lume** aparținînd poetului sovietic Leonid Martinov.

Spectacolul de la Slatina poate fi socotit extraordinar, o nouă dovadă a vitalității și audienței artei tinere ce-și propune și chiar reprezintă cu sinceritate și talent pe aceia care cu mîntea și cu brațele construiesc astăzi România de astăzi.

EUGEN SECELEANU ■

O emisiune bună

Cine nu cunoaște tainele organizării unei emisiuni radiofonice care dă impresia că a fost realizată cu participarea mai multor vorbitori întruniți laolaltă nu-si poate da seama de dificultățile acestei munci care reclamă multă pricepere din partea realizatorului. Reușita emisiunii este condiționată în primul rînd de interesul temei dezbătute dar, în aceeași vreme — și în aceasta constă priceperea coordonatorului — de alegerea vorbitorilor. Uneori, asemenea încercări prezintă fisuri, sînt dezechilibrate fie din pricina faptului că vorbitorii nu știu să atingă esențialul, fie că se pierd în amănunte îngreunînd fluxul normal al discuției. Vorbitorii fiind înregistrați în împrejurări și în locuri diferite, răspunsurile lor urmează să fie așezate într-o anumită ordine spre a da impresia unei participări la o masă rotundă. Materialul ce stă la dispoziția realizatorului și obținut prin interogarea vorbitorilor urmează a fi organizat, sacrificînd o seamă de idei ce se depărtează de la tema propusă. Dibăcia realizatorului constă tocmai în felul prin care știe să aleagă esențialul înlăturînd ceea ce prisosește și care ar îngreuna înțelegerea temei dezbătute. Această muncă de „montaj” cere multă răbdare și stăpînirea subiectului. Emisiunea prinde viață prin felul în care realizatorul știe să înlănțuie materialul înregistrat de la diferite persoane. Pe de altă parte, scopul major, scopul instructiv, didactic care trebuie să stea la baza emisiunilor de radio este atins în măsura în care emisiunile nu sînt plicticoase. Emisiunea interesează și datorită faptului că vorbitorii știu să-și aleagă vorbele nimerite spre a se face înțeleși. Mi se întîmplă și mie uneori să aud termeni, cuvinte neexplicate, pe care nu le cunosc și care nu figurează nici măcar în lexicoanele ce ne stau la îndemînă, ce să priceapă numărul mare al ascultătorilor care pasămite urmează a fi instruiți prin acest minunat mijloc de difuzare care este radioul?

Aceste reflecții mi-au fost prilejuite de ultima emisiune „Miorița” — revistă de etnografie și folclor”, al cărei redactor este George Anțoși și a fost realizată de Ion Moanță. Tema dezbătută: problema filmului documentar folcloric — „muzeu viu al civilizației și culturii românești”. Vorbitorii, bine aleși, au prezentat o seamă de interesante lămuriri, au adus prețioase informații, spuse „pe înțelesul tuturor”, fără a stîrbi prin aceasta valoarea calitativă a emisiunii. În istoricul filmului documentar am urmărit laudabila introducere în care s-a arătat contribuția esențială a profesorului și savantului Dimitrie Gusti, cel care a inițiat filmul sociologic. Este bine să se amintescă cit mai mult acest lucru, pentru a se cunoaște însemnatul aport al școlii românești de sociologie rurală care, și în acest domeniu, și-a adus contribuția pe plan universal, creînd primul film sociologic din lume. Din păcate, desigur datorită faptului că cele pomenite sînt prea îndepărtate, informațiile nu au fost complete. Alături de unele nume citate s-a trecut cu vederea peste unii dintre aceia care au jucat un rol însemnat în această privință și de care mă simt dator, ca unul care a trăit în acea perioadă, să vorbesc. Printre colaboratorii profesorului Gusti în realizarea filmului sociologic au depus o mîncă creatoare și multă pasiune prof. H.H. Stahl, Nicolae Argintescu-Amza, Paul Sterian, Ion Cantacuzino, dr. Mitu Gheorgescu, precum și tehnicienii Barbelian și Pasmantir, cei care au avut de înfruntat marile greutăți ale spinosului pionierat.

Emisiunea „Miorița”, transmisă în ziua de 4 noiembrie, pe undele postului de radio, trebuie să fie dată drept exemplu pentru felul în care o temă științifică își atinge scopul major de a fi instructivă și plăcută, prin priceperea celor ce au realizat-o.

Ne-a bucurat că și „Săptămîna culturală a Capitalei” a elogiat respectiva emisiune. Credem foarte utilă, în continuare, o dezbateră privitoare la muzica filmelor documentare folclorice și etnografice.

HARI BRAUNER ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Cenuclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, anunță programul pentru lunile noiembrie și decembrie, program supus probabil unor modificări ce vor fi anunțate la timpul potrivit. Pentru noiembrie: **Tirgu-Jiu**, vineri, 19 noiembrie, la casa de cultură; **Petroșani**, sîmbătă, 20 noiembrie, la casa de cultură; **Hunedoara**, duminică, 21 noiembrie, la casa de cultură; **Deva**, luni, 22 noiembrie la casa de cultură; **Alba Iulia**, marți, 23 noiembrie, la casa de cultură; **București**, sîmbătă, 27 noiembrie, la Palatul Sporturilor și Culturii (Sala Polivalentă). Pentru spectacolul din 27 noiembrie de la București, biletele s-au pus în vinzare la casele de bilete ale Teatrului Național. În ziua de 29 noiembrie ne propunem să fim prezenți într-o comună din județul Ilfov ce urmează a fi stabilită. Pentru luna decembrie: **Bistrița**, vineri, 3 decembrie, la casa de cultură; **Dej**, sîmbătă, 4 decembrie, la casa de cultură; **Baia Mare**, duminică, 5 decembrie, la Sala Sporturilor; **Arad**, vineri, 17 decembrie, la Teatrul Dramatic; **Timișoara**, sîmbătă, 18 decembrie, la Sala Sporturilor; **Lugoj**, duminică, 19 decembrie, la casa de cultură; **Vinju Mare**, luni 20 decembrie, la casa de cultură. Toate întîmplările literar-artistice anunțate vor începe la orele 18. La Tirgu Jiu, Petroșani, Hunedoara, Deva, Alba Iulia, Bistrița, Dej, Arad, Lugoj și Vinju Mare, biletele se pot procura prin organizațiile U.T.C. din întreprinderi și școli. La Baia Mare și Timișoara, biletele se pot procura de la casele sălilor sporturilor din localitățile respective. Într-un număr viitor vom anunța programul pentru perioada 20—31 decembrie. Menționăm că spectacolul din 27 noiembrie din București va fi înregistrat (atît interpretii cit și reacția publicului) de către „Electrecord”, în vederea editării unui disc.

Portret cu morală

Ținea lumea în șantaj
C-ar avea un grav mesaj
Demn de sobrul pergament
Nu de-al pixului prezent.

Cu privirile-amăgite
Perora de noi Colhide
Strănutind vorbe puține:
„Veacu-i strimt, nu e de mine!”

Vocea lui „interioară”
Nu i-o cuprindea o țară.
Slab cuvintul și peltic
N-avea seamăn cu nimic.
Gesturi largi, de monument
Și tacimul aferent
Îi erau biografia.
Dinsul se credea Mesia
Coborât cu vreun hirzog
Din al cerului birlog
Ca să lumineze veacul.
Dar sărac la duh, săracul
Cirpea vorbele cu acul
Și le petrecea cu sacul
Umplind lumea de suspine:
„Veacu-i strimt, nu e de mine!”

Drama grea, shakespeariană
Și-o purta scrisă pe geană
Cuta falsă de pe frunte
Veșnicii părea să-nfrunte
Inefabila-i figură
Smulsă din literatură
Și-o purta ca pe-o icoană,
De profet. Contemporană!

Nici un zvon de vint, de ape
Nu-i clintea golul din pleoape.
Geniu ne-nțelea al vremii
Se vedea peste milenii
Dominind cu gându-i veșnic
Cum ar domina un sfeșnic
Întunericul din grotă.
Mintea-i strimtă și bigotă
Huzurea prin gropi pribeagă:
„Cine-avea să-l înțeleagă?”

A visat o viață-nreagă
O idee fără glas
Ca să-l scoată din impas.

Și sfidindu-și veacul, ora
— Palid fiu al lui Gongora —
Opul s-a decis să-și lase
Valurilor furtunoase.

Peste ale mării târgi
Moarte sticle — triste bărci —
Urcă monoton și reci

Dinspre veacul douăzeci
Cu ideile-i secrete
Mișcind osii de planete...

Ce mirifice imagini
Duc ascunsele lui pagini!
Ce idei, ce tragic cîntec
Poartă sticlele în pintec!
Cînd de țărături se vor sparge
Pentru vremuri, noi catarge
Se vor profila prin spații
Născînd alte constelații.

Vis zadarnic, vis de ceară
Ce-afîințe într-o seară:
Sticlele zăcînd în prund
Nici o literă n-ascund
Nici imagini și nici șoapte
Privesc negre ca o noapte
Purtînd triste-n viitor
Vidul greu, interior.

MORALA:

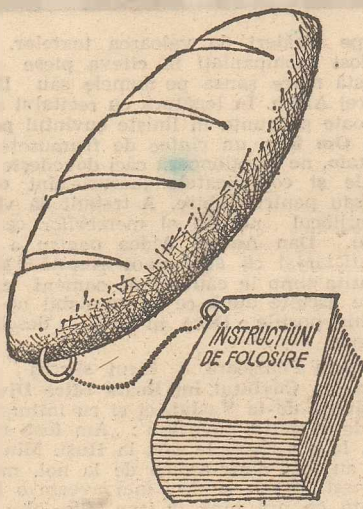
Cel ce doarme în iluzii
Crezînd veacul un pitic
Ce-i ajunge la genunchi,
Se prea poate, din confuzii
Să se-adune-ntr-un nimic
Fără ramuri, fără trunchi.

NICOLAE DRAGOȘ ■

De la sublim la ridicol

Napoleon susținea în toate împrejurările că de la sublim pînă la ridicol nu e decît un pas. Distanța e numai în aparență uriașă. Ea poate fi lesne străbătută cînd ai prea multă bunăvoință.

Ridicolul se naște și din nevoia exagerată de a prezenta cu prea multă exactitate spațiul topografic în care eventual ți-ai găsi împlinirea. Cineva îmi mărturisea odată că „Aș fi cea mai fericită femeie dacă aș locui în Piața Confederației”. Altcineva era

CIOSU ■

ferm convins că „Numai la Ploiești există adevărată sinceritate”. Precizia de ordin etic dusă pînă la pedanterie nu se poate să nu nască haz chiar dacă personajele ar avea într-un fel dreptate. „La etajul cincii e multă ipocrizie. Numai oamenii de la mezanin au caracter”.

Cînd topografia este înlocuită cu sentimentul sau sentimentul cu topografia, ridicolul nu se poate să nu se nască. „Cînd locuim la Buzău îi pronunțăm numele în somn”. Sau „Tu, Georgesule, poți să negi ce-ai spus la berăria „Cina”? Sigur că Georgescu poate să negi ce a spus la berăria „Cina”, dar reprimul nefericitei se adresa nu atît infidelului, cît alimentației publice, ca și cum ceea ce nu se poate nega la „Cina” se poate nega la orice autoservire. Ridicolul se poate naște de la cea mai infimă îndepărtare la realitate. Conștiința tirzie și ineficace a responsabilității e de asemenea o sursă eternă de comic. „Nu e așa că totul n-a fost decît un foc de artificii? Acum ce o să crezi despre mine?”. E foarte firesc ca gingașul sentiment al iubirii să intre atît de repede în ridicol și asta tocmai fiindcă stă mai tîddeauna în preajma absolutului. „Te-am iubit enorm. Te rog să nu-mi mai telefonezi”. „Parcă te văd, tot aici la Herculanee la braț cu alta”.

Se confundă de asemenea prea ușor dificultățile materiale cu cele sufletești. „Cum să fii fericită dacă am poprire pe leafă?” Sau „L-am pierdut și pe Titii, mi-am pierdut și vechimea”.

Stabilitatea economică pare unora incompatibilă și cu moartea. „Ce ciudat, avea două sute de mii de lei la C.E.C. și a avut atac de inimă”. E într-adevăr foarte ciudat, dar uite că se mai întîmplă.

TEODOR MAZILU ■

Activitate sportivă

Am doi copii, nouă dioptrii și lucrez în proiectări; în viața mea n-am făcut ceea ce se numește mișcare, sport în aer liber — o singură dată am jucat fotbal cu copiii, în spatele blocului, și am transformat o lovitură liberă cu ambele picioare deodată, conform sfatului unui băiețuș; stingul l-am avut în ghips citeva luni, dreptul vinăt și cu o unghie ușor smulsă.

Acum o săptămînă m-a chemat tovarășul director:

— Ce activitate sportivă depui dumne-nea?

— Nici una, tovarășe director, sînt miop, slab că mi se văd coastele de parcă aș fi înghițit un coș de nuije!

Nici nu m-a privit, a scris 5 minute într-un carnet și după aceea a ridicat la mine doi ochi frumoși:

— Miine la ora 8 la stadion, în chi-loți de gimnastică, maiou și teniși: reprezinti instituția... Mi-a făcut un semn delicat cu mina: „Ieși afară”... Acasă am discutat cu soția, pînă după miezul nopții, despre viață, m-am împăcat cu soacră-mea, mi-am privit copiii cum dorm... soția mi-a vopsit și transformat o pereche de indispensabili. A doua zi am fost la stadion;

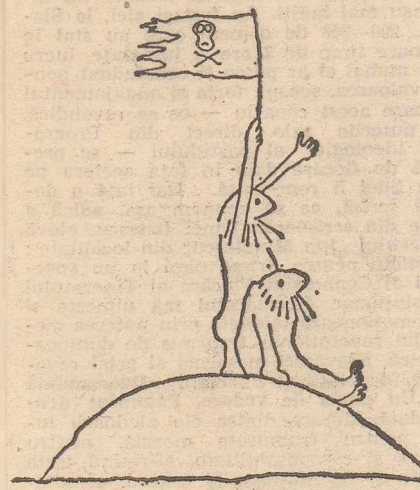
mi s-a pus un nod în gît, mă încerca un pui de plîns cînd mi-am văzut alți prieteni, proiectanți și ei, zgribuliți, cu picioare subțiri și păroase, parcă eram eu. Nu ne-am vorbit, am dat mina ca după înmormîntare. Un tovarăș ne-a aliniat în fața unor garduri și a tras cu un pistol. Unul dintre noi, care fusese pe front, a luat-o peste terenul de fotbal răcnînd: „la atac!”, alți doi au luat-o la fugă, dar în sens invers; am fost singurul care a fugit înainte. Primul gard l-am doborît, al doilea mi-a învințit țurloaietele, al treilea l-am trecut pe dedesubt, apoi nu mai știu nimic... Colegul meu care făcuse războiul apucase în acest răstimp să-și sape o tranșee pe linia de 16 metri. A fost foarte greu neutralizat...

Am dormit ca și cossații, pe spate, sforînd puternic și a doua zi am fost primul la bazin... o mașină a salvării era mascată discret în librărie volantă. Patru am sărit în bazin, eu am cîștigat cursa fiind scos de mai departe din bazin. Acasă, în timp ce beam al zecelea pahar cu ceai, am primit un telefon de la șeful de secție care mi-a spus că am primit singur un birou!

A treia zi, cea mai frumoasă, am dedicat-o aruncării diverselor obiecte: o farfurioară de lemn, o bilă de fier. Tranșeea colegului meu au folosit-o arbitrii. Eu am azvîrlit foarte bine discul, puternic, departe, însă în pieptul unui coleg. El a făcut timp de 10 minute: hiiii eu am luat-o la fugă, am fost ajuns, am mai apucat să șoptesc „iertare” și iar nu mai știu nimic. Am fost declarat învingător; colegul pîlit a fost declarat la spital. Plîngeam cu capul sub plapumă, să nu mă audă copiii, cînd a sunat telefonul și chiar directorul m-a felicitat pentru rezultate, spunîndu-mi că la ora 8 fără un sfert mașina lui e după mine. Îmi cer iertare dacă am supărat pe cineva la viața mea, dacă am făcut vreun rău; miine are loc proba de lupte libere...

CORNEL UDREA ■

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU ■

O formă a parazitismului

Furtul de automobile

După cum afirmă maiorul Aurel Bolboacă, șeful serviciului judiciar de la Mi-litia Capitalei, au fost efectuate numeroase controale, cu cea mai desăvîrșită discreție, ale mașinilor vindute în ultimii ani și din acestea, a rezultat cu claritate faptul că nu există nici un fel de grupuri care să se ocupe de furtul și vânzarea mașinilor. Dar tot din discuția cu dînsul află că în ultima vreme, odată cu creșterea considerabilă a parcului de mașini auto din Capitală, sînt tot mai frecvente aceste furturi din și de automobile, iar autorii lor posedă o tehnică din ce în ce mai abilă și uneori dovedesc un tupeu stupefiant. Nu vrem să facem aici un inventar al metodelor pe care le folosesc ei pentru a pătrunde în autoturisme și a le porni sau a le jefui. Îi asigurăm pe cititori că ele dovedesc multă imaginație, o mare mobilitate de adaptare în funcție de caracteristicile mașinii, o speculare fără scrupul a oricărui moment de neatenție din partea proprietarilor de mașini. Dacă le-am enumera aici am transforma acest articol într-un fel de ghid pentru uzul amatorilor de astfel de fapte și e departe de noi gîndul să le oferim sugestii. Totuși, să facem cunoștință cu cîteva cazuri, pentru a vedea cine se pretează în definitiv la asemenea acțiuni.

La 25 Iulie 1975, electricianul Nițu Petre, în vîrstă de 25 de ani, iese de la ser-

viciu și o pornește la plimbare pe bulevardul Marelui stadion. Pe la orele 9 zărește o Dacie 1300 parcată și o descuie rapid cu ajutorul unei chei de la lacătul de la vestiar (I). Se așază la volan și după ce meșterește nițel o pornește și își continuă plimbarea în mașină. După trei săptămîni îi face cîteva modificări pentru a nu fi recunoscută de păgubaș și nici de organele de miliție. Este reținut la 15 septembrie 1976 după ce parcursese cu mașina „împrumutată” 22 000 km. Într-o zi din martie 1976, proprietarul unei Dacii 1300 își repara mașina pe strada Hrisovului. Lucian Cercel, fără ocupație, în vîrstă de 22 de ani, trece pe lângă mașină și văzînd portiera deschisă iar pe proprietar trebăluind în spatele autoturismului, fură cheia de contact și pleacă liniștit mai departe. Evident, proprietarul sesizează absența cheii, o caută, nu o găsește, desigur, și, precaut, scoate bateria de la mașină. Peste cîteva timp însă Cercel vine nu numai cu cheia de contact asupra sa, dar și cu o baterie, astfel încît e un fleac pentru el să-și însușească autoturismul. Nu-l stăpînește însă decît pînă la 27 aprilie 1976, cînd organele de miliție dau de urma lui. La 15 noiembrie 1974 Nicolae Colesnico, fost taximetrist, născut în 1952, fură o Dacie 1300, falsifică foaia de înmatriculare și aplică un nou număr pe mașină. Este însă și el dat în vileag la Pi-tești.

Locotenentul Ion Ghigulescu de la același serviciu judiciar mi-a oferit cîteva exemple de tineri care fură din automobile. La 25 septembrie 1975, doi tineri ofereau spre vînzare trecăto-

rilor în fața Romartei un casetofon. Reținuți de organele de miliție, se află că ei sînt Mihai Bucurenciu și Traian Răcăreanu, ambii din București. Susțin că au cumpărat casetofonul pe stradă de la un necunoscut și că îl revind deoarece nu au bani. La locuința unuia din ei sînt găsite niște bujii de automobil. Se dovedește că acești doi tineri se ocupau cu furturile din automobile sub conducerea unui oarecare Piticu (pe numele său real Nanu Ion). Sînt descoperiți și ceilalți în pasajul de la Universitate, la Acvariu. Sînt recunoscute mai multe furturi. De obicei băieții o porneau de la dans, de la casa de cultură de pe Zalomit, și în fiecare seară loviturile erau date în zigzag (adică se împărțeau de fiecare dată altfel perechile). În general, din studiul dosarelor lor, reiese că acești tineri provin din familii dezorganizate, iar în cazul în care provin din familii de oameni de treabă, alunecarea lor pe panta nu cea mai potrivită e o urmare a faptului că nu au fost suficient supravegheați, că părinților mult prea îngăduitori nu prea le-a păsat pe unde colîndă noaptea odraslele lor, cu cine se împrietenesc și în ce scop. În foarte multe cazuri și fiindcă nu s-au preocupat să-și vadă băiatul încadrat undeva într-o muncă, închipuindu-și, dintr-o iubire exagerată, că dacă îl lasă să rămînă acasă și îi dau bani de cheltuielă îi fac un bine, fără să înțeleagă că astfel îi înlesnesc drumul spre o viață parazită. Cu atît mai triste sînt fapte ca acelea de mai sus atunci cînd ele sînt săvîrșite de minori. Și astfel de cazuri nu sînt puține și dovedesc cît de repede pot să accepte o cale care

nu e a lor de fapt, niște adolescenți lipsiți de experiență și abili folositori de oameni în toată firea pentru a da „lovituri” îndrăznețe. Astfel, Radu Gheorghe, și alții aveau mai puțin de 18 ani. Ei au recunoscut că au participat la 60 de furturi din mașini. Cite or fi rămas nemărturisite... Uneori, cei mai mici nici nu mai au nevoie de protecția celor mari și dau „lovituri” pe cont propriu, dintr-un spirit de aventură, din dorința de cîștig ușor, din dorința de a trăi „ca în filme”. Astfel, Gavrilă Dănuț (17 ani), Constantin Marian (13 ani) și Swartz Mariana (15 ani) au comis împreună mai multe furturi. Fără a încerca să moralizăm, este evident totuși că acești copii nu au fost suficient supravegheați nici de părinți, nici de școală, iar existența lor a rămas complet străină colegilor.

O altă vină o poartă, pentru făptuirea acestor hoții, oricît ar părea de curios, chiar păgubașii. Care deseori își parchează mașinile la întimplare, lasă portierele descuiate, lasă în mașini obiecte de valoare care constituie o invitație la furt; își lasă actele de conducere în mașină, nu se preocupă să-și monteze vreun sistem de alarmă.

Furturile din și de mașini din București nu au căpătat aspectul unui fenomen îngrijorător. Dar nu am spune adevărul dacă am afirma că el nu există. Ceea ce înseamnă că trebuie luate toate măsurile pentru a împiedica proliferarea lui, pentru a-l diminua și, de ce nu, pentru a-l stinge cu totul.

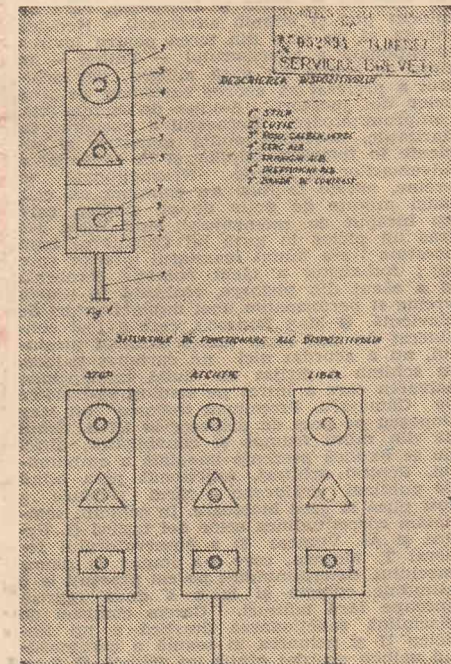
GEORGE ARION ■

Propunere ca 350 000 000 de discromați să redevină cetățeni cu drepturi depline

Medicul Grigore Costinescu este de o sinceritate cuceritoare. Luni de zile, mărturisește jenat, mi-am chinat mintea să găsesc ceva în folosul discromaților și după ce ideea a apărut era atât de simplă încât mi-a fost rusine s-o mărturisesc. Părea un joc de copii și dacă specialiștii în materie și mai tirziu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci n-ar fi dovedit un interes nedismulat, nici până azi, de unul singur, nu m-aș fi gândit să-mi prezint ideea ca invenție.

Invenția se află în cabinetul doctorului Grigore Costinescu din bulevardul Republicii, în cadrul Policlinicii cooperatiste mes-tesugărești, cilindru negru de tablă, înalt și subțire, susținut de un postament improvizat, și trei figuri geometrice — un cerc, un triunghi și un dreptunghi — luminat în chenare albe și la mijloc culorile roșu, galben, verde.

Ce este discromazia? Medicul român o definește simplu: o deficiență congenitală și ereditară. Între 10—12 la sută din populația globului se naște cu ea, o transmisie mai departe urmașilor, moare cu ea și — mai recent — din cauza ei. Discromatopsia este netratabilă. În limbaj uzual se mai numește și daltonism. Doctorul Grigore Costinescu are pe biroul său o cărțuțe în culori, o broșură-test cu ajutorul căreia pot fi depistați daltoniștii. Cifra 69, de pildă, colorată în verde și roșu, va fi citită de un discromat invers: 96; literele CH, în aceleași culori, vor fi reproduse de un daltonist în cifre, de exemplu 13 sau orice altceva și nimic nu-l poate convinge pe acel atins de această boală că nu are dreptate. Imaginați-vă ce s-ar întâmpla la o intersecție unde militanul este daltonist! 350 000 000 de cetățeni ai

lumii se nasc cu această infirmitate cromatică și sint excluși, fără putință de revenire, de la toate meseriile ce într-un fel sau altul intră în contact cu culorile într-un univers unde ambianța, culorile și nuanțele dobândesc un rol precis și în continuă creștere. Șoferi, manipulanți, mecanici de locomotive, pictori, întreaga industrie a cinematografului și a televiziunii în culori etc., etc. Iată numai câteva exemple din domeniile interzise daltoniștilor. Mult timp, discromatopsia a coexistat latent cu lumea înconjurătoare. Inofensivă veacuri de-a rândul, era privită ca o ciudățenie naturală, mai curând hazlie decât periculoasă. Este de la sine înțelesă deci jena daltoniștilor, jena coroborată, desigur, cu

un complex ingenios de procedee pentru ascunderea ei.

Mai mult, în ultimul timp se constată cazuri tot mai frecvente de discromatopsie oscilantă sau trecătoare datorită oboselii, intoxicației tabagice, abuzului de cafea, factorilor poluanți, crize pe parcursul cărora se pierde parțial sau total facultatea de percepere a culorilor, și, ce-i mai grav, apare posibilitatea de confundare a acestora. Se înmulțesc în consecință accidente de circulație, în dubla ipostază a discromatului, de pieton și de conducător auto. Operațiile de depistare și înregistrare a daltoniștilor sînt la fel de importante și la fel de complicate ca și procedeele de ascundere a deficienței. Înălțurarea discromaților și interdicțiile impuse ca urmare a controalelor medicale periodice și obligatorii în diferite meserii nu rezolvă nici chiar parțial consecințele existenței acestei deficiențe fizice. Sînt înlăturați, de pildă, citeva sute de mii de conducători auto, în timp ce milioane de discromați circulă liber în calitate de pietoni. Ca să nu mai vorbim de caracterul foarte puțin umanitar al acestei rezolvări sau de mijloacele costisitoare, obositoare și uneori ineficiente care se găsesc la dispoziția organelor de control. Zilnic, la Policlinica din bulevardul Republicii și, desigur, nu numai acolo, se prezintă daltoniști „excluzi” care se umilesc, protestează, promit, se lamentează, jură și proferează amenințări în sprijinul ideii că, dacă până acum s-a putut, de ce să nu se poată și de aici încolo, cînd au copiii de crescut și soții și mame de întreținut. Sînt oameni cu state de serviciu care în urma unei recalificări s-ar vedea în situația de la începutul carierei, la nivelul retribuției de bază.

În sprijinul acestora și pentru înlocuirea tuturor procedeelelor, formalităților și sistemelor folosite pentru prevenirea daltoniștilor, doctorul Grigore Costinescu propune o invenție care, lăsînd deoparte jena autorului, surprinde prin simplitatea ideii, ceea ce n-o face cu nimic mai puțin valoroasă dacă ținem seama că această problemă este periodic reactualizată în discuțiile congreselor mondiale de cromatică. Invenția se numește „Metodă și semafor pentru ameliorarea siguranței circulației rutiere”. Invenția înlătură dezavantajele menționate mai sus prin aceea că asociază la sistemul tricromat al semafoarelor — roșu, galben și verde — neperceptibile de discromati, sistemul acromat — alb, negru. Pe scurt este vorba de o cutie din material plastic sau tablă de culoare neagră care s-ar putea atăsa semafoarelor existente, conform fotografiei alăturată. Pe latura din fața cutiei, în axul vertical sînt prevăzute trei orificii (3) dimensionate convenabil cu diametrul de la 1 la 5 cm, prin care se proiectează lumina roșu, galben, verde, de sus în jos. Orificiul de sus, roșu, apare încadrat de o suprafață circulară (4) alb mat, pe negru contrastant cu un diametru proporțional mai mare. Orificiul mijlociu, galben, apare încadrat de o suprafață triunghiulară (5) alb mat pe negru contrastant. Orificiul de jos, verde, apare încadrat de o suprafață dreptunghiulară (6) alb mat pe negru contrastant. Semaforul, conform invenției, întrunind cele două sisteme, cromat și acromat, fiind manevrat de la o masă de comandă, proiectează colorat și alb-negru simultan. Astfel, orificiul rotund roșu, asociat cu cercul alb mat pe negru, este egal cu oprire și așa mai departe. Se realizează de fapt perceperea semnalelor printr-o echivalare mentală a culorilor.

Invenția prezintă următoarele avantaje: munca de selecționare a discromaților devine de prisos, semaforul în această formă fiind un certificat autentic de orientare: instrucția ușor pentru totalitatea circulanților de toate categoriile, vine în ajutorul discromatopsiilor oscilante, temporare, provocate de starea de oboselă, abuzul de cafea și tutun, precum și în situații meteorologice nefavorabile, ceață, lapoviță etc. Investițiile sînt neînsemnate dacă le raportăm la economiile de bani, timp, efort care se fac. Mecanismul de interpretare a semnalizării presupune două procese psihocerebrale care se completează unul pe altul. Normal vede becul colorat asociat pe negru contrastant cu albul cercului, triunghiului sau dreptunghiului pentru eventualitatea apariției crizei — corectiv al discromatopsiei oscilante. Discromatul vede întii culoarea alb pe negru circumscrisă într-un triunghi, cerc sau dreptunghi și o echivalează cerebral cu roșu, galben, verde, după caz, ceea ce îi dă o certitudine de sută la sută, punîndu-l în afara oricărei erori de interpretare.

Nefiind în serviciul circulației, ne asigură medicul Grigore Costinescu, ideea n-am reținut-o decît din motive umanitare.

NICOLAE CRISTACHE ■

seriale • seriale • seriale

Miliardarii și mizeria lor morală

Niarchos și odiseea navei cu nouă nume

Se zice că, de fapt, ea ar fi vrut să le ofere fiului ei, Alexandru Onassis, dar cum acesta rămăsese la tatăl lui, o asemenea substanțială avere s-ar fi adăugat celei a lui „Ari” și a noii sale soții, Jackie. Așa se face că prin noua căsătorie (a cincea sau a șasea, dacă ținem seama că, în fond, Stavros s-a însurat de două ori cu Eugenia), cei doi — Niarchos și Tina — formau o nouă și puternică alianță. O alianță ce avea la bază altele și altele miliarde și, mai ales, importante detalii personale. În afară de toate acestea, gestul Tinei echivala cu o recunoaștere a inocenței fostului ei cunmat de pe timpuri. Mai mult, ea, pe care Onassis o lipsise de dreptul de a-și îngriji copiii, făcea publică dorința de a-și consacra viața celor patru nepoți (al cincilea copil, Niarchos îl avea cu Charlotte Ford), sprîjinindu-i cit mai mult și acordîndu-le ceea ce lipsea cel mai mult copiilor ei: dragostea și îngrijirea mamei. Toate acestea nu puteau decît să-i mulțumească pe Niarchos și — în schimb — să-i infurie și mai mult pe „Ari” și pe soția sa. Așa se face că Tina obținea un dublu triumf. Primul consta în noul ei nume — Niarchos. Al doilea în implicațiile pe care căsătoria ei cu Stavros le-a avut pentru sănătatea lui „Ari” cel tare ca fierul. Într-adevăr, acesta, umilit și înfrînt, suferă primul său infarct. Socul era dintre cele mai puternice, iar urmările lui, după cum se știe, dintre cele mai mari.

Triumfător din nou în domeniul sentimental, Stavros Spiros Niarchos nu putea să nu încerce să beneficieze din plin de această bună dispoziție. Drept pentru care s-a avîntat și mai puternic în afaceri maritime, cu toate că în ochii lumii trecuse pe Filip la comanda marilor sale „armade”. Era un truc obișnuit și primul care nu-l respecta era însuși Niarchos, mai ales că devenise mai bogat adăugîndu-și bucuros și moștenirea Tinei, deloc negliabilă. Pe scurt, părea — sau chiar era — neobosit și tot mai ambițios. Numai așa se explică faptul că exact în această perioadă a reușit unica performanță de a deveni pentru a patra oară proprietar al unei nave care a avut foarte multe nume și pînă la urmă s-a oprit la „Galaxy Queen”. Desigur, nu e totuși de prisos să precizăm că el o cumpărase și a patra oară pentru că fusese informat din timp că la licitația respectivă urma să se prezinte (cine altul decît) Aristotel Onassis.

Competiția celor doi continua într-un ritm accelerat și episodul de față o dovedește cu prisosință. Reconstituindu-l, trebuie să ne întoarcem la perioada premergătoare primului război mondial și, într-un fel, chiar la începutul marilor lovituri date de Niarchos. Nava aceasta de 7 000 tone fusese lansată la apă cu mare publicitate exact în urmă cu 47 de ani și era apreciată ca model al genului. Se numea „Fencer” și putea transporta 300 (unii susțin că 400) pasageri între New York și îndepărtatul Sydney. Erau oameni care nu se imbarcau numai de dragul unei vizite în îndepărtata și exotica — pentru ei — Australia sau pentru a vedea bătrînul nostru continent (debarcînd la Liverpool), ci și pentru că doreau să facă o călătorie pe „Fencer” — ceea ce reprezenta o adevărată performanță pe atunci. Dealtfel, se ajunsese pînă acolo încît biletele erau achitate cu mult înaintea proiectului călătoriei, iar un mare bancher italian, dorînd să călătorească pe „Fencer”, a traversat oceanul, a ajuns la New York și cînd s-a prezentat să-și ia biletul avea să constate cu stupeoare că un concetățean cu același nume, mult mai sărac dar foarte inventiv, avusese curajul să-l păcălească pe cei de la agenție. Bancherul n-a renunțat, a dat un anunț la mica publicitate a unor mari ziare newyorkeze și pînă la urmă a reușit să preia un bilet plătit însă un pret... triplu.

Toate acestea se întîmplau în 1933 iar un an mai tirziu nava a intrat într-o reparație după care a fost rebotezată „Sydney”. A mai circulat cu regularitate exact șase ani aducînd imense beneficii, după care, odată cu izbucnirea războiului, a fost reechizionată de marina americană. A „făcut” războiul fără urmări mai deosebite, astfel încît la terminarea lui, asemeni altor atîtor nave, „Sydney-Fencer” a fost scoasă la licitație. Se știe deia că unul dintre clienții mari ai acestor licitații era marele lup de mare, armatorul Stavros Livanos care a reușit s-o cumpere plătinînd un pret mai mic de vreo citeva zeci de ori.

Ce a făcut acesta cu ea? A vîndut-o unui „coleg” italian — pe numele său De Lauro — la „mica” sumă de 750 000 de dolari (o cumpărase cu vreo 40 000) plus alte venituri mai mult sau mai puțin legale. Continuîndu-și și aventura numelor, nava a fost rebotezată, desigur, „Roma”. Ea a transportat zeci și sute de mii de turiști între Italia și Marea Britanie. Cum cursele erau mult mai scurte, ea a adus banii înapoi cu rapiditate celui ce o achiziționase dar s-a și rablagit. Drept pentru care a fost vîndută, din nou, la licitație. De data aceasta s-a prezentat tot un Stavros dar era Niarchos, ginerele lui Livanos. Achiziționată la pretul de 60 000 de dolari

nava n-a făcut nici o cursă sub pavilionul lui Niarchos intrucît, încă din timpul reparațiilor, acesta n-a mai plăcut-o. S-a răzgîndit brusc și a găsit un nou cumpărător în persoana cumnatului său, Aristotel Onassis. Acesta i-a oferit exact 120 000 de dolari. Firește, „Ari” a reus-o pe picioare și a botezat-o iarăși, astfel încît nava se numea de acum „Lady Tina”, în cinstea soției sale cu care, de atunci, abia se căsătorise, și desigur, dorea s-o încinte cit mai mult, pentru a beneficia de valorile dotei oferite de Livanos fiicei sale, Pe urmă, „Ari” n-a mai plăcut nava, din cauza vechimii masinilor ei, și a vîndut-o exact fostului ei proprietar italian — De Lauro — care, imediat, a rebotezat-o „Roma”. Sub noul proprietar, „Roma”, fostă „Fencer”, fostă „Sydney”, fostă „Roma”, fostă „Lady Tina”, circula de la Genova pînă la vechea ei primă „iubire” — Sydney. Era un drum lung, cu toate că se folosea Canalul de Suez, dar nava dădea randament, drept pentru care a stîrnit admirația unui anume Philipusis. Acesta a reușit s-o preia de la De Lauro, i-a mai făcut niste reparații dar n-a avut bani destui și a recurs la un ajutor al unei companii din Londra, de pe strada Maddox Street, nr. 21, numită „Sovereign Cruises Ships”. Vă reamintim, dacă este nevoie, că la numărul respectiv de pe strada londoneză respectivă se află una din companiile armatorului Stavros Spiros Niarchos — cunosțința noastră mai veche chiar și în această afacere.

Dar ce a făcut Philipusis cu nava? Desigur, a botezat-o „Galaxy Queen”. Apoi i-a stabilit ruta: Londra-Nisa. N-a avut însă timp să se bucure de rezultatele afacerii intrucît, într-o seară cu lună, cînd „Galaxy Queen”, fostă, fostă... trecea prin strîmtorarea Gibraltar, îndreptîndu-se calmă spre Nisa — una dintre cele mai mari stațiuni balneare franceze — noul proprietar, care se angajase într-o sărbătorire a reușitei primei curse, a decedat în urma unui atac de cord. Așa se face că a preluat-o revede un căpitan britanic care n-a prea avut noroc sau n-a fost priceput — pentru că a reușit s-o împotmolească și s-o avarieze exact în rada portului Nisa. Apoi, a intrat și în conflict cu personalul de la bord, pentru că nu avea cu ce să-l plătească așa cum n-avea bani nici pentru achitarea reparațiilor. Desigur, personalul a dat în judecată societatea „Sovereign Cruises Ships” în timp ce nava era transferată la Marsilia. Ne interesează procesul intrucît cunosțința noastră, Niarchos, era cea care dăduse ordin să nu se plătească nimic personalului. Firește, tribunalul a dat dreptate personalului, a sechestrat nava și a pus-o pe lista licitațiilor. La care n-avea să se prezinte altcineva decît tot eroul serialului nostru, Stavros Spiros Niarchos, care mai era și proprietarul companiei pe dosarele căreia nava abia figurase. Hotărîrea de a licita a fost luată intrucît, din nou, el aflase că „Ari” Onassis intenționa să se prezinte s-o achiziționeze iarăși. Așa se face că „Galaxy Queen” de azi, numită „Fencer”, la început, apoi „Sydney” pe urmă „Roma” și „Lady Tina” după care a revenit la „Roma” și l-a schimbat în „Galaxy Queen” a revenit — pentru a cita oară? — în registrele curînzătoare ale armatorului Stavros Spiros Niarchos. Decizia reechiziționării a fost urmată de alta nu mai puțin spectaculoasă: vînderea ei lui Giorgios Kotsovillis, grec din Pireu și, desigur, armator. Pretul este de-a dreptul incredibil: o liră sterlingă. A fost atît de deseori amintit încît ziarul editat zilnic de faimoasa companie „Lloyd's” a scris, la timpul respectiv, că ofensa la adresa seriozității afacerilor și contractelor maritime e prea mare pentru a fi luată în seamă o atare tranzacție.

Oricum, nava ce avusese șase nume, odată intrată sub pavilionul lui Giorgios Kotsovillis l-a primit automat pe al santelelea — „Vulcania” — după care a început croaziere între orase mai aparte precum Marsilia — Bari — Barcelona — Palma de Mallorca. Iar a fost vîndută unei bănci din capitala Italiei care — nu-i așa? — l-a dat și ea un nume — „Caribia” — a folosit-o din plin exact 24 de luni după care a fost vîndută tot unui italian. Era tot De Lauro care a mai pus-o pe picioare după ce, desigur, o botezase „Caribia II”. Astfel, nava, care din 1929 n-a avut decît nouă nume și nu mai stîm citi proprietari, sau, mai precis, de cite ori a fost vîndută, era pregătită pentru croaziere de lux. Pregătită e un fel de a zice, intrucît marinarii au refuzat s-o ducă spre insulele Canare, invocînd fragilitatea instalațiilor de la bord. Era perfect adevărat intrucît o sumară verificare a confirmat total argumentele lor și a demonstrat că nici unul dintre numeroșii proprietari — Livanos, Onassis, Niarchos, De Lauro — ultimii doi în mai multe rînduri n-a reparat-o decît de minimum și a exploatat-o la maximum dozi, de fiecare dată, i-a dat, cu mai multă sau mai puțină inspirație, un alt nume și i-au fost stabilite alte trasee.

Pe urmă, conflictele cu personalul navigant, ciudatele treceri subite de la un armator la altul, prezentările fostului proprietar la o nouă licitație nu sînt decît episoade ale unui și aceluiași fel de afaceri încheiate de armatori în goana lor după miliarde și nave rentabile. Episodul de față îl are ca prim protagonist tot pe Stavros Spiros Niarchos al cărui holding creștea mereu cu toate că de el se izbeau multe valuri, unele naturale, altele mai brutale, ale concurenței și marilor rivali.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

sport • sport

(Urmare din pag. 24)

DIVIZIA B: 7 NOIEMBRIE

LUPENI: Minerul — C.I.L. Sigheț 2-0 (1-0), meci înclitic, cu multe durități de ambele părți. Minerul a câștigat în final, dar primul gol al localnicilor a fost marcat dintr-o gravă eroare de arbitraj: L. Peto (Medias), fiind foarte departe de fază, a apreciat drept gol mingea care lovise de fapt bara transversală a porții echipei din Sigheț Marmăției!! De vină este desigur și tușierul Al. Negru din Sibiu, care, deși se pare că văzuse bine faza, n-a avut curajul de a-l chema pe arbitrul de centru pe drumul cel bun... Oaspeții au protestat timp de citeva minute justificat, dar în cele din urmă au trebuit să se consoleze cu reluarea

jocului, dată fiind încăpăținarea celor doi arbitri în greșală. După pauză, ajutat și de avantajul luat, Minerul a jucat mai bine, pasînd cu mai multă abilitate și a marcat din nou, de această dată cu adevărat, prin Stan, în minutul 68 autorul unui șut foarte frumos de la 16 m. (George Amuză). BRAȘOV: Steagul roșu — Voinea București 1-0 (1-0). Mecul a debutat cu un adevărat ghinion pentru brașoveni, Adamașchi suferînd o ruptură de mușchi chiar în minutul 3, la o deșajare în jocul lui, antrenorul Ivănescu l-a introdus pe Clipa, care avea să scape prima mingie înaltă, „ajutat” fiind și de Danicu (Voinea) motiv pentru care arbitrul avea să anuleze golul (alte două „goluri” au fost în aceeași situație, cite unul de fiecare echipă!). Unicul gol valabil l-a marcat Paraschivescu, în min. 15, la unul din rarele momente de luciditate ale atacului brașoven. În rest, o luptă îndrîjbită, adeseori surdă, între o înaintare cu o singură valoare (Paraschivescu) și o apărare supranumerică; multe scrisnete de crampoane și grave lacune de educație în special la jucătorii localnici, care au sculpat adesea direct în fața adversarilor lor. A arbitrat satisfăcător hunedoreanul V. Tătar (Răzvan Bărbulescu).

Copiii dintii

Copiii dintii au cam dat in primire. Iată că echipe cu un debut mai puțin strălucitor se apropie de virful piramidei. Duminica aceasta am putut să înregistrăm un rezultat zguduitor, dacă ne gândim bine: 3-0 pentru F.C. Bihor în meciul cu Dinamo. Echipa din Ștefan cel Mare pierde rar și, atunci când pierde, pierde la scoruri strinse. Iată că orădenii au stricat firma bucureșteană cu un scor de forfai. La drept vorbind, încă de la meciul cu Steaua, când un arbitru aventuros a înlesnit victoria bucureștenilor printr-o decizie nejustă, echipa F.C. Bihor arătase lucruri foarte frumoase în Capitală. Cu mai mult curaj, ea s-ar fi putut întoarce de atunci cu două puncte luate bucureștenilor. Dar timiditatea se plătește și meciul egal de la Craiova prevestea, ca și victoria dinamoviștilor obținută cu greutate în fața Bacăului, că lidera campionatului va lăsa câteva pene la Oradea. Penele au fost cam multe: trei, echipa fraților Nunweiller ieșind cam jumulită din această partidă. Și aici, ca și la alte echipe, disciplina lasă de dorit și rezultatele sînt mai mult decît vădite. Iată, Dinu a fost înlocuit în minutul 68 la Oradea după ce absențase la Tg. Mureș, fapt care ne dovedește că decizia luată de antrenorul federal Covaci de a nu-l folosi la Viena nici pe el, nici pe Dumitru (o altă stea în declin a fotbalului nostru) este justă. Așadar, trei dintre cele mai bune produse din ultimii zece ani ale fotbalului nostru dispar încet, dar sigur de pe firmament: Dobrin, Dinu și Dumitru. Părea de rău a tuturor iubitorilor fotbalului nostru este imensă. Poate că măcar Dumitru va reuși să revină la linia de plutire și vom avea ocazia să nu mai plîngem pe ruinele lui.

Cuplajul de la București a avut o singură atracție: cele șase goluri marcate în prima partidă, unul mai frumos decît altul, deși meciul în sine nu ne-a satisfăcut prea mult. Mă bucur că de la Rapid se văd unele lucruri foarte promițătoare, între care și un jucător de clasă: Ștru, care a marcat un gol antologic. Dincolo, la Progresul, am văzut un alt jucător excelent: pe Apostol. Numal pentru aceste două semnalări merita să ne fi dus pe „23 August”. Partida dintre Steaua și Sportul studentesc nu m-a entuziasmat, jocul realizat de cele două echipe avînd ceva provincial, fiind înghesuit și sufocat, și dacă echipa din Regie poate să aibă scuza unor peripeții aviatice, militarii nu au făcut decît să confirme lunga eclipsă în care au intrat. Golul lui Iordănescu care a consfințit victoria roși-albaștrilor a fost foarte

frumos, dar cu o fază nu se face primăvară. În Ghencea lipsește cineva în stare să dezlege picioarele (deocamdată încurcate) ale lui Dumitru, ale lui Troi și, mai ales, ale lui Florin Marin. La ora de față Steaua contează numai pe Stoica și pe Vigu (care duminică a jucat totuși mediocru). În rest, o apă și un pămînt...

Pe calea undelor am auzit că la Craiova Tească a fost silit să scoată doi copii pe teren, care, pe lângă decanul de vîrstă, Oblemenco, probabil că păreau niște nepoți. Recrutări (Cîrțu și Pițurcă), răniri mai mult sau mai puțin grave (Marcu, Tărălungă, Irimescu și cine mai știe cine), eliminări din lot (Deselnicu), iată numai câteva nume din lungul sir de absenți ai acestui team aflat în mod surprinzător pe locul doi în această săptămîină. Înțeleg bucuria craiovenilor, dar aș vrea să le spun că la București Dinamo va fi greu de înfruntat pentru că criza de efectiv a echipei din Cetatea Băniei mi se pare de-a dreptul catastrofală. Cît vor fi de buni Ciobanu, Irimescu, Gîlgău, Tilihoi și Cămătaru (dacă el va putea fi recuperat pînă duminică), ei rămîn totuși niște începători care pot fi cu greu comparați cu un Cheran, Sătmăreanu II, Gabriel Sandu, Dinu, Moldovan, Lucescu, Dudu Georgescu și Ștefan, cu toții internaționali încercați. Dacă Tească ar scoate un meci nul la București, duminică am asista probabil la cea mai senzațională partidă pe care am văzut-o vreodată. Nu vreau să bag spaima în acești băieți de suflet din Oltenia, pentru că eu cred mai degrabă în tinerii cu bastonul de mareșal în rațiă ai micului Napoleon decît în vedetele ce se autodevoră, dar o judecată dreaptă îmi spune că partida pe care o vom urmări cu interes este de pe acum inegală. Dar, cum balonul e rotund...

Ar mai fi interesant de amintit că Politehnica Timișoara, așa cum ne-a convins la București, practic un fotbal curat și iat-o pe locul trei, urmată de F.C. Argeș, care mi se pare că beneficiază de un concurs de împrejurări și ocupă un loc nemeritat deocamdată (4). De remarcat ar fi și evoluția Jiului, care o începușe destul de bizar, dar ne furnizează surpriză după surpriză. Privind spre subsolul clasamentului, mă întreb ce se întîmplă cu Reșița și Bacăul, echipe care, cu ani în urmă, se aflau la mansarda clasamentului și acum privesc spre hăul diviziei B cu o disperare pe care o înțelegem.

EUGEN BARBU ■

P.S. Despre înfrîngerea Sportului studentesc în fața lui Schalke 04 ce să mai spunem? Scorul general de 0-5 ne scutește de orice comentariu. Cifrele vorbesc limpede despre ceea ce jucăm de ani de zile și mai ales despre incăpățînarea cu care stăm pe loc.

DIVIZIA A : 6 și 7 NOIEMBRIE

ORADEA : F.C. Bihor - Dinamo 3-0 (2-0). Timp minunat, un stadion arhiplin, dar care nu s-a bucurat la nici unul dintre cele trei goluri cum s-a bucurat de înlocuirea lui Dinu, vinovat de două faulturi grosolane, cărora le-au căzut victime, pe rînd, Kun II și Al. Naghi. Dealtfel, după min. 40, crampoarele lui Dinu l-au transformat pe Al. Naghi în spectator, mijlocul orădenilor părăsind gazonul cu glezna stîngă făcută fereniță. O jumătate de oră de fotbal strălucitor pentru F.C. Bihor, de unde au rezultat două goluri firești înscrise de Gherghel, unul mai frumos ca celălalt. Așezată pînă atunci într-o defensivă exagerată, Dinamo va trece la apărarea om la om, silindu-le pe gazde să recurgă la ofsaid și domolind parcum acțiunile lui Kun II, pînă atunci și după aceea cel mai bun de pe teren. La reluare, Dinamo a renunțat la defensiva păguboasă, l-a introdus în teren pe Al. Moldovan și mai apoi pe Vrîncanu, stăpînind jocul și presînd în gol în prezența portarului Ștefan, coautor și la golul al doilea. Dinamo se va reîntoarce în atac, va rata în min. 71 prin Dudu Georgescu, în min. 79 prin Dobrîn, în min. 88 prin Sandu Gabriel, iar în min. 76 prin același Dudu Georgescu, care va suta în stilul portii iar Dinamo va înscrie chiar un gol, anulat pe bună dreptate de arbitrul jocului. Foarte șters și lipsit de personalitate, moale, arbitrul M. Moraru, temîndu-se să scoată la timp cartonașele galbene meritate din plin de Dinu, va închide ochii la faultul clar comis în careu de Cheran asupra lui Georgescu, în min. 82, dar se va remarca prin anularea golului amintit, pentru ofsaid clar la Lucescu, înfracțiune pe care numai tușierul Vilcu n-a

observat-o !! A arbitrat deci mediocru M. Moraru (Ploiești), ajutat slab de L. Boros și V. Vilcu - ambii din Timisoara (Ovidiu Ionițoiu). PETROȘANI : Jiul - S.C. Bacău 2-0 (1-0). Meci desfășurat fără prezența în teren a antrenorilor celor două echipe, trimiși în ultimul moment în tribune prin hotărîrea federației, conducătorii de cluburi devenind peste noapte și antrenori !! Gazdele transformînd lovitură de la 11 m acordată de arbitru în urma faultului comis asupra lui Muțescu de către „umbra” sa permanentă, Sinăuceanu. Multă nervozitate în continuare pe teren, faulturi, polițe plătite, accidentări. Gazdele, profitînd că atacul băcăuan contază numai pe Florea și Botez, au jucat cea mai mare parte din timp cu fundășii la centru. La pauză, arbitrul are grijă să avertizeze ambele formații pentru jocul ce-l practică și, într-adevăr, se joacă mai mult fotbal, Jiul în special acționînd mai bine pe extreme, dar Muțescu și Dumitrache ratează din poziții bune, întrecuți fiind doar de Sălăjean, care a trimis peste bară la centru doar 3 metri de poartă. În min. 54, Jiul majorează totuși scorul, prin Stoichiță, care a dus pînă la capăt o acțiune strict individuală. Introducerea lui Dușan înviorează atacul băcăuanilor, acesta ratînd în min. 76, cînd Ciupitu a respins de pe linia portii. A arbitrat foarte bine Gh. Retezan (București), ajutat la fel de Gh. Ispas și E. Blaciotti - ambii din Constanța (Gheorghie Amuza). CONSTANȚA : F.C. - Corvinul Hunedoara 4-1 (2-0). În prima repriză fundașul Gștef a fost cel mai bun de la gazde, iar Turcu a făcut deseori slalom pe lângă Tonca și Gruber, marcînd un gol cu ajutorul primului. Al doilea gol a fost marcat de Mateescu, care a pornit de la mijlocul terenului, a driblat patru jucători, l-a pasat lui Penlu, iar acesta l-a redat mingea în careul mic. În a doua repriză, gazdele, multumite, parcă, de rezultat, nu s-au mai avî-

Pionjon splendid, dar zadarnic ! Lovitura de cap a lui Oblemenco a mai făcut o victimă (Iordănescu) și Craiova a deschis scorul în partida cu U.T.A.

tat în joc cu aceeași dîrzenie, oaspeții reducînd scorul prin tînarul Surenghin, care l-a „suflet” o minge lui Găteș și de la 25 de metri a șutat năprasnic, Popa scăpînd mingea, iar hunedoreanul, venit din urmă, reîntînd în plasă. Golul nu aduce însă nici un reviriment în tabăra hunedorenilor, tot localnicii atacînd în continuare și, în ultimul sfert de oră, majorînd scorul la 4-1. La Constanța, apărarea Corvinului a fost foarte slabă pe tot parcursul meciului, Dumitru IV jucînd mai cu seamă pentru... Constanța. Spre sfîrșit, cineva din tribună a aruncat cu un cotor de măr în arbitrul de margine Roșoga, lucru care a făcut ca meciul să se interzică cinci minute, pînă cînd organele de miliție, cu ajutorul a citorva suporteri, l-au depistat pe turbulent. Foarte bun arbitrajul lui C. Bărbulescu, ajutat la fel de I. Roșoga și N. Ignat, toți din București (Emanuel Tănăla). PITEȘTI : F.C. Argeș - F.C.M. Reșița 2-1 (0-1). Victorie meritată a argeșenilor, care în partea a doua a întîlnirii au „asediat” poarta lui Windt, ratînd cu nemiluita din situații mai mult decît clare (campion : Radu II). Reșițenii au contat doar în prima repriză, pasînd mult, pasînd bine la mijlocul terenului, unde Bora a construit cu abilitate, fiind omul nr. 1 al echipei. Dealtfel, golul reșițenilor (cel mai frumos al meciului) îi aparține : lovitură cu capul din pionjon la o centrare înapoi a lui Atodiresel. Golurile argeșenilor s-au marcat în urma unor faze fixe (lovitură liberă și corner), meritele aparținînd în egală măsură atît autorilor - Radu II și Cristea, cît și executanților - Iovănescu și Dobrin. Partida a debutat spectaculos, min. 1 - cartonaș galben Botonea, corect acordat de arbitru de centru, care a „fluterat” bine pînă în minutul 45, cînd, la un fault pe linia de 16 m asupra lui Doru Nicolae, le-a refuzat piteștenilor un penalty. După pauză, cu „săbia lui Damocles” (cîtește înfrîngere) deasupra capului, Dobrin și compania au forțat egalarea, pe care au obținut-o în urma unei lovituri libere (centrare impecabilă a lui Iovănescu, lovitură cu capul la păianjen - Radu II). Jucînd în continuare precis, cu mult aplomb argeșenii reușesc golul victoriei (corner executat de Dobrin, lovitură cu capul, plasată a lui Cristea), victorie firească după aspectul jocului. Arbitrul Ișean Balanovici, la al doilea meci la centru în divizia A, a încercat și a reușit să „flutere” multumitor (mai puțin faza din minutul 45). A fost bine ajutat la tușă de D. Arndt - Iași și N. Georgescu - București. (Cornel Catană). TIMISOARA : Politehnica - F.C.M. Galați 3-0 (2-0). Singura miză a întîlnirii a fost doar scorul, iar cele trei goluri înscrise în poarta lui Dumitrescu de către atacanții timișoreni (Floareș min. 12, Cotec min. 20 și Petrescu min. 40) au rotunjit golaverajul Politehnicii. F.C.M. Galați a intrat în teren subțiat de indisponibilități și pase, de acum resemnată în prapriile-i slăbiciuni, întrebîndu-se poate ce caută între cele 18 echipe din divizia numită A. Gălățenii au șutat doar de două ori pe poartă, e drept că unul din șuturi a lovit bara, dar au în schimb la activ numeroase faulturi, vreo 25, și numai trei cartonașe galbene, deși meritaau mai multe. Cert este că lanterna roșie se află în mîini sigure, numai o minune fiind în stare să schimbe situația. Într-un meci dezechilibrat de la început, totul a semănat cu o repetiție a Politehnicii pentru debutul de miercuri în Cupa Balcanică, repetiție fără scîlpiri și surprize. A reintrat extrema Anghel și a debutat la centru arbitrul orădean O. Streng, care la 29 de ani devine cel mai tînar cavalier divizionar. A arbitrat bine, ajutat la fel de T. Gabos, Cluj-Napoca, și N. Raab, Cîmpia Turzii. (Teodor Bulza). TG. MUREȘ : A.S. Armata - Politehnica Iași 1-0 (1-0). Diferență ca de cer la pămînt între evoluția echipei leșene în meciul disputat pe teren propriu, cu numai o săptămîină înainte, meci încheiat cu o înfrîngere meritată din partea Jiului, și evoluția în această partidă, împotriva echipei mureșene, într-un joc în care oaspeților nu li se acordau prea multe șanse. Politehnica a jucat bine la Tg. Mureș, în special în partea a doua a meciului, și numai neșansa, am putea spune, a privat-o de un gol și de un meci egal. Raportul... barelor este chiar edificator : 2-2 (Romîlă de două ori, care a fost dealtfel cel mai bun jucător al oaspeților, respectiv Hajnal și Boloni), dar ieșenii mai au la activ și un gol

perfect regulamentar, înscris de Trandafilon (min. 37), dar nevalidat de arbitru de centru la semnalizarea greșită a tușierului Voicu. A.S.A. a jucat exact atît cît l-a fost necesar pentru a obține victoria, mureșenii fiind convinși înaintea partidei că nu vor fi necesare eforturi prea mari pentru o victorie lejeră. Oaspeții și-au depășit însă condiția formei de moment, încercînd un reviriment spectaculos. N-au fost departe de țintă. Gazdele au marcat unicul gol al partidei în min. 28, cînd Pislaru a speculat o centrare excelentă a lui Ispir și o lipsă de reacție evidentă a portarului Naste. A.S.A. a mai avut o serie de ocazii de gol, ratate însă - dar ceea ce rămîne scris cu negru pe alb este scorul de 1-0, favorabil gazdelor, defavorabil oaspeților și rușinos pentru doi dintre cei trei arbitri : la centru Gh. Vasilescu I, slab, ajutat de C. Niculescu, bine (ambii din București) și de E. Voicu (Oltenita), foarte slab, dacă nu chiar pătîntor (Dumitru Graur). CRAIOVA : Universitatea - U.T.A. 3-1 (0-0). A fost un meci cu faze spectaculoase pe întregul său parcurs, iar în prima repriză încheierea a semănat din cînd în cînd cu o coridă și asta mai ales datorită lui Nedelcu II, Bîtea și Berneanu, care au mîncat pur și simplu adversarii. Nedelcu merita să fie scos din teren pentru lovirea intenționată a adversarului - Tilihoi - în timp ce acesta nu avea mingea, dar arbitrul a preferat să acorde cartonaș galben celor doi jucători. Soluție de compromis, compromițătoare. Berneanu a exagerat cu duritatea, dovedind multă măiestrie și violență în folosirea tîmpilor și în controlarea adversarilor la glezna. Neșanționate la vreme, aceste faulturi au culminat cu cele cinci minute de doliu de pe stadion care au început cu momentul cînd Bîtea i-a tras un picior în gură lui Cămătaru, înțelegîndu-se că acesta i s-a mutat maxilarul inferior spre gît ; fotbalistul a făcut comotie cerebrală și a căzut din picioare, realizînd în scurtă vreme și performanța unei duble fracturi de claviculă. Max Popescu, care a fost considerat de mai toată lumea arbitru mediu-lui, nu a acordat nici un cartonaș galben, în schimb a dirijat cu multă înțelepciune salvarea care a intrat pe stadion să-l ridice pe Cămătaru. Propunem crearea lui Max Popescu pe post de dispecer la I.T.B. Omul da din mîini frumoș și convingător, altfel nu se explică prezența imediată a ambulanței. Penibil arbitraj, sancționat prea blînd de publicul craiovean a cărui răbdare a fost pusa la grea încercare. În schimb, semnalăm corectitudinea celor doi tușieri (I. Urdea și Al. Voinea) și a observatorului federal T. Moraru, care s-a impus în pauza meciului, determinîndu-l pe cei prezenți la o atitudine corectă și la o a doua repriză aproape fără faulturi. Cerem comisei de disciplină sancționarea drastică a lui Nedelcu II și neluarea în seamă a cartonașului galben acordat gratis lui Tilihoi. S-au impus Beldeanu, Ștefănescu și Leac, primii doi bătînd cu siguranță porțile naționalei, al treilea urmîndu-l pe cei prezenți cu dexteritate și logica sa în teren. Craiova a avut minute formidabile de fotbal modern, la care au participat toți jucătorii, mai puțin Balaci, dîn nou șters, și Donose, în scădere de formă. S-a remarcat Negriță, a cărui vigoare în atac a pus multe probleme apărării arădene. Dar Negriță trebuie să țină seama și de necesitatea unui fotbal mai gândit, nu numai de tăvălugirea adversarului. Sarea meciului a constituit-o apariția în echipa craioveană a unui junior de 17 ani, Ciobanu, cu certe calități de înaintas, și a unui copil despre care nu știm încă dacă s-a bărbierit bine - Gîlgău - care se arată un mare talent. Acest Gîlgău a jucat splendid la respectabila vîrstă de 15 ani și cîteva luni. Atenție, grădinite de copii, Tească umbliă după un virf de atac ! Dacă nu ne trezim noi cu un preșcolar adus în divizia A de marele ferment al fotbalului nostru Constantin Tească, înseamnă că nu am făcut nimic ! Probabil că la primul gol înscris de Oblemenco (gol urmat de altele două, ale lui Bîtea și Beldeanu în minutele 73 și, respectiv, 78), Gîlgău s-a dus la Oblemenco și l-a zis : „Ce gol frumos ai înscris, unchiule !” Așadar, meci mare la Craiova. O promisiune pentru meciul de duminică, Dinamo - Universitatea. (Al. Falțieru)

(Continuare în pag. 23)

FLACĂRA Redacția : București, Piața Ștefan cel Mare 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (A. Dohotaru - 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu - 16 06); știință (Liviu Timbuș - 16 18); probleme cetățenești - scriori (Marga Nedelea - 17 87); publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristea - 16 18); fotoreportaj - 15 95; documentare - 16 23; administrație (Alexandru Medar, Gheorghie Amuza - 17 86); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu - 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef - 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic «Casa Ștefan cel Mare». Citiții din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM - Departamentul Export-Import Press, P. O. Box 136-137, telex ; 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU